
GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY PONIEC

**GMINA PONIEC
POWIAT GOSTYŃSKI
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA PONIEC
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING JOANNA KWAŚNIEWSKA

PONIEC 2016

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Zgodność PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	5
2.1. Dokumenty na poziomie gminnym	5
2.2. Dokumenty na szczeblu powiatowym	17
2.3. Dokumenty na szczeblu wojewódzkim	20
3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych	22
3.1. Sfera społeczna	25
3.2. Sfera gospodarcza	48
3.3. Sfera środowiskowa.....	52
3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	56
3.5. Sfera techniczna.....	62
3.6. Potencjał i bariery Gminy Poniec	63
3.7. Podsumowanie wskaźników	67
3.8. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych	75
4. Planowany efekt rewitalizacji oraz cele i kierunki działań mające na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk	83
5. Lista projektów głównych.....	87
6. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	91
7. Mechanizmy zapewnienia komplementarności	91
8. Ramy finansowe PR	100
9. Mechanizmy włączenia mieszkańców	104
9.1. Udział interesariuszy w procesie tworzenia GPR.....	104
9.2. Sposób włączenia interesariuszy w procesie wdrażania PR.....	107
10. System realizacji PR (struktura organizacyjna)	109
11. System monitoringu PR	110
12. Spis tabel.....	114
13. Spis rysunków	115
14. Spis wykresów	115

1. Wstęp

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

Źródło : Ustawa z dnia 9 października o rewitalizacji (Dz. U. 2015 poz. 1777)

Proces globalizacji oraz wyzwania gospodarki wolnorynkowej spowodowały szereg niekorzystnych zmian i procesów na obszarach jednostek samorządu terytorialnego takich jak degradacja tkanki materialnej oraz coraz większe problemy w sferze społeczno – gospodarczej. Aby temu przeciwdziałać, coraz większą uwagę zaczęto przywiązywać do planowania i realizacji kompleksowych projektów rewitalizacyjnych. Należy pamiętać, że rewitalizacja to nie tylko odbudowa, renowacja czy też przywracanie stanu pierwotnego lub minimum stanu używalności określonego obiektu lub terenu, lecz przede wszystkim dążenie do przywrócenia ożywienia społeczno - gospodarczego danego regionu.

Rewitalizacja to proces kompleksowy oraz długotrwały. Dotyczy on wybranych obszarów zamieszkałych przez grupę społeczną, dotkniętą określonymi problemami. Kompleksowa rewitalizacja obejmuje sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno – funkcjonalną i techniczną. Aby proces ten mógł przynieść założone rezultaty, konieczna jest jego konsekwentna realizacja oraz czas – tylko wówczas możliwy jest widoczny rozwój społeczno-gospodarczy terenu rewitalizowanego i całej Gminy.

Cele i oczekiwane efekty rewitalizacji przedstawiają się następująco:

- pobudzenie aktywności środowisk lokalnych;
- stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego;
- przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego w zagrożonych dysfunkcjami społecznymi obszarach;
- polepszenie jakości życia mieszkańców;
- zwiększenie szans mieszkańców na zatrudnienie;
- trwała odnowa obszaru, poprawa ładu przestrzennego, stanu środowiska i zabudowy poprzez zastosowanie wysokiej jakości rozwiązań architektonicznych i urbanistycznych;
- odnowa lub wzmocnienie atutów rozwojowych obszarów wiejskich i miejskich.

Rezultatem prowadzonych działań będzie także zmiana wizerunku obszaru poddanego rewitalizacji, a co się z tym wiąże, zwiększenie zainteresowania inwestorów tym terenem.

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, program rewitalizacji to wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Jednostki samorządu terytorialnego mogą wdrażać działania rewitalizacyjne w dwojaki sposób. Program rewitalizacji może być inicjowany, opracowany i uchwalony przez Radę Miejską, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. 2016 poz. 446) lub na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 poz. 1777).

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Poniec został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Należy podkreślić, że prawidłowo opracowany Gminny Program Rewitalizacji musi charakteryzować się następującymi cechami;

- kompleksowość
 - działania całościowe i wielowymiarowe, uwzględniające aspekty: społeczne, ekonomiczne, przestrzenne, techniczne, środowiskowe i kulturowe,
 - włączenie środków z EFRR, EFS, FS, innych publicznych oraz prywatnych.
- koncentracja
 - koncentracja na obszarach najbardziej zdegradowanych, tj. obszarach gminy gdzie skala problemów i zjawisk kryzysowych jest największa.
- komplementarność
 - wzajemne oddziaływanie między projektami rewitalizacyjnymi,
 - powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami Gminy,
 - efektywny system zarządzania projektami rewitalizacyjnymi (współdziałanie instytucji, spójność procedur itp.),
- partycypacja
 - nierozdzielnie wpisane w proces rewitalizacji uczestnictwo we współdecydowaniu,
 - musi mieć realny charakter,
 - stanowi fundament działań na każdym etapie procesu rewitalizacji: diagnozowania, programowania, wdrażania, monitorowania i oceniania.

Prace związane z opracowaniem *Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec* realizowane były przy aktywnym udziale społeczeństwa, które na etapie tworzenia dokumentu

miało możliwość wniesienia swoich pomysłów, opinii, stanowisk, sprzeciwu oraz aprobaty. Konsultacje społeczne były skierowane do szerokiego grona odbiorców.

2. Zgodność PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

2.1. Dokumenty na poziomie gminnym

STRATEGIA ROZWOJU GMINY PONIEC NA LATA 2015-2025

Strategia Rozwoju Gminy Poniec na lata 2015 – 2025 jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń Gminy Poniec. Implikuje ona przejście z obecnej sytuacji do pożądanego stanu wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia Rozwoju Gminy Poniec jest jednym z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd gminny. Określa ona priorytety i cele polityki rozwoju społeczno - gospodarczego niniejszej jednostki samorządu terytorialnego. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że Strategia łączy różne aspekty rozwojowe Gminy, zatem Gminny Program Rewitalizacji (ukierunkowany przede wszystkim na rozwój społeczny i gospodarczy Gminy) jest dokumentem operacyjnym, podrzędny w stosunku do Strategii Rozwoju Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy określa misję jej rozwoju, wytycza cele i przyporządkowane im priorytety. Realizacja strategii powinna przede wszystkim trwale zapewnić wysoką jakość życia społeczności lokalnej przy zachowaniu unikalnych walorów środowiska przyrodniczego.

Już w tym miejscu widoczna jest spójność najważniejszego dokumentu strategicznego, obowiązującego na terenie Gminy Poniec z Gminnym Programem Rewitalizacji, który jest wieloletnim programem działań w sferze społecznej i ekonomicznej, ale także przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej oraz kulturowej, zmierzającym do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju.

Aspekty związane z rewitalizacją znalazły się we wszystkich zasadniczych częściach Strategii Rozwoju Gminy Poniec tj. zarówno w części diagnostycznej, jak i kierunkowej.

W części diagnostycznej Strategii przedstawiono kwestie odnoszące się do rozwoju społecznego, gospodarczego, środowiskowego, przestrzennego oraz związane z dostępem do usług publicznych. Szczegółowej analizie poddano między innymi zagadnienia lokalnego rynku pracy, w tym strukturę bezrobocia, przemiany gospodarcze, aktywność społeczną, stan środowiska przyrodniczego oraz potencjał kulturowy Gminy. Analiza SWOT jako element łączący część diagnostyczną z częścią programującą Strategii, pozwoliła na uporządkowanie przedstawionych w diagnozie strategicznej zagadnień i przedstawienie w sposób zwięzły zapisów dotyczących najistotniejszych czynników, które mają wpływ na rozwój społeczno-

gospodarczy regionu. Z punktu widzenia rewitalizacji znaczenie mają zarówno mocne strony i szanse – jako te elementy, które stanowią potencjał do rozwiązania problemów i zjawisk kryzysowych występujących na terenie Gminy, jak również słabe strony i bariery - jako te elementy, które wskazują na najważniejsze problemy występujące na terenie Gminy.

W Strategii wskazano następujące mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia dla Gminy Poniec:

Mocne strony:

- wzrastająca liczba ludności;
- dodatni przyrost naturalny;
- rosnąca liczba podmiotów gospodarczych;
- duża ilość średnich i małych przedsiębiorców działających na terenie Gminy;
- bardzo dobrze rozwinięte rolnictwo na terenie gminy;
- bardzo dobre gleby na terenie gminy;
- baza surowcowa dla przetwórstwa rolno – spożywczego;
- dobre przygotowanie zawodowe rolników;
- atrakcyjne ceny gruntów;
- spadek bezrobocia w ostatnich latach;
- tereny inwestycyjne dla przedsiębiorców (niskie ceny działek, preferencje podatkowe);
- tereny z preferencyjnymi warunkami dla budynków mieszkalnych - atrakcyjne ceny, uzbrojenie działek;
- linia kolejowa przebiegająca przez teren gminy;
- zwodociągowanie gminy w 100%, kanalizacja w mieście w 100%, na terenach wiejskich w mniejszym stopniu;
- zadowalający stan dróg gminnych,
- dobrze rozwinięta sieć chodników, ścieżek rowerowych i tras nordic walking - gmina ponadto w dalszym stopniu rozbudowuje infrastrukturę w tym zakresie;
- bardzo dobry dostęp do infrastruktury oświatowej - na terenie Gminy funkcjonują 2 przedszkola: jedno nowe drugie całkowicie zmodernizowane. Wszystkie dzieci z terenu gminy mają zapewniony darmowy dostęp do opieki przedszkolnej (oba przedszkola są samorządowe). Na terenie Gminy zlokalizowano również trzy szkoły podstawowe i dwa gimnazja, które są na bieżąco remontowane;
- bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo - rekreacyjna - nowo wybudowana hala sportowo-rekreacyjna, place zabaw w każdej miejscowości, 2 zewnętrzne siłownie, duża liczba prężnie działających stowarzyszeń na terenie Gminy, w tym bractwo kurkowe, kompleks rekreacyjny stawów gminnych, którym zarządza stowarzyszenie Perkoz, kluby sportowe działające na terenie Gminy Poniec, bardzo ładny stadion sportowy w Poniecu;

- bardzo dobrze rozwinięta oferta kulturalna – główną imprezą są Dni Ziemi Ponieckiej, które przyciągają corocznie kilka tysięcy widzów, a także organizowane w poszczególnych miejscowościach dożynki. Bardzo dobrze funkcjonuje Gminne Centrum Kultury - poszczególne sekcje prężnie działają i zrzeszają wielu zainteresowanych;
- duża liczba zabytków architektonicznych;
- wzrost zainteresowania OZE - na terenie Gminy powstała farma wiatrowa, a druga jest w realizacji;
- budynki użyteczności publicznej są na bieżąco modernizowane i wszystkie są ogrzewane gazem;
- rozbudowana sieć gazowa;
- wszyscy mieszkańcy mają dostęp do Internetu;
- mieszkańcy są zaangażowani w życie Gminy - coraz bardziej popularne są centra integracji, koła gospodyń wiejskich, wykorzystywany jest fundusz sołecki zgodnie z preferencjami mieszkańców poszczególnych miejscowości - powstają place zabaw, doposażane są świetlice wiejskie;
- aktywnie prowadzona polityka inwestycyjna Gminy;

Słabe strony:

- ujemne saldo migracji;
- brak obwodnicy Ponieca;
- małe zainteresowanie przedsiębiorców lokalizacją działalności gospodarczej na terenie Gminy Poniec (brak dobrej jakości dróg ogranicza rozwój społeczny i gospodarczy);
- stosunkowo niewielki rozwój innych dziedzin gospodarki, poza dobrze rozwijającym się rolnictwem;
- zbyt mała liczba firm przetwórstwa rolnego;
- słaby dostęp do komunikacji publicznej co stanowi problem szczególnie dla młodzieży dojeżdżającej do szkół (w szczególności do szkół średnich zlokalizowanych w Lesznie);
- mała liczba połączeń kolejowych;
- tereny inwestycyjne dla przedsiębiorców słabo uzbrojone;
- zbyt słabe dofinansowanie infrastruktury pełniącej funkcje kulturalne;
- niedostatecznie wykorzystanie i rozpromowanie historii Ponieca;
- wymagający poprawy stan dróg powiatowych;
- małe zainteresowanie odnawialnymi źródłami energii wśród właścicieli domków jednorodzinnych - na terenie Gminy niewiele jest instalacji solarnych i fotowoltaicznych;

- niewystarczające wsparcie gospodarki ściekowej;
- niewystarczająca długość chodników i ścieżek rowerowych na terenie Gminy;
- słabo rozwinięta baza turystyczna;
- brak całodobowej opieki nad osobami starszymi;
- sieć wodociągowa, która w pewnej części jest zbudowana z rur cementowo-azbestowych.

Szanse:

- atrakcyjne położenie geograficzne Gminy:
 - w centralnej części Polski,
 - w bliskiej odległości od Leszna, Gostynia i Rawicza,
- wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem wśród mieszkańców Gminy;
- dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej;
- rozwój współpracy terytorialnej; międzysektorowej i międzyorganizacyjnej;
- różnicowanie działalności rolniczej w zależności od warunków naturalnych i ekonomicznych;
- zainteresowanie zdrowym stylem życia, w tym zmiana przyzwyczajeń żywieniowych (powstanie rynku zbytu dla produkowanej na terenie gminy zdrowej, naturalnej żywności);
- nowe technologie energetyczne, bazujące na odnawialnych źródłach energii.
- podejmowanie przez Gminę działań mających zapobiegać odpływowi mieszkańców - m.in. poprzez tworzenie atrakcyjnych terenów budownictwo mieszkaniowe oraz pod rozwój przedsiębiorczości;
- możliwość postawienia biogazowni.

Zagrożenia:

- zmienny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji w większości analizowanych lat;
- prognozowany spadek liczby mieszkańców;
- starzenie się społeczeństwa;
- emigracja młodych i wykształconych osób;
- rosnący odsetek mieszkańców gminy, którzy pozostają bez pracy;
- zagrożenie wzrostu zjawisk patologicznych w społeczności lokalnej;
- niski poziom patriotyzmu lokalnego i ogólnokrajowego (w wymiarze ekonomicznym);
- globalny kryzys gospodarczy, mający wpływ na kondycję/sytuację przedsiębiorców /zakładów pracy;
- niska opłacalność produkcji rolnej;

- niewystarczająca ilość środków na remonty; modernizację i budowę dróg (skutkujące m.in. niską jakością wykonania);
- ryzyko powstania kopalni węgla brunatnego na terenie sąsiedniej gminy.

Przekroje analizy są zasadniczo skorelowane z podstawowymi wymiarami rewitalizacji. Należy zauważyć, że przedstawione wyżej elementy analizy SWOT w pełni pokrywają się z analizą przeprowadzoną na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji. Zapisy Strategii w połączeniu z przeprowadzoną diagnozą na potrzeby rewitalizacji oraz z przeprowadzonymi konsultacjami społecznymi pozwoliły na zidentyfikowanie najważniejszych problemów występujących na terenie Gminy Poniec oraz wyznaczenie potrzebnych do podjęcia działań rewitalizacyjnych.

W części kierunkowej wizję rozwoju do 2025 dla Gminy Poniec sformułowano w następujący sposób:

Kompleksowy i harmonijny rozwój Gminy Poniec poprzez wykorzystanie jej potencjału i zasobów, podstawą poprawy warunków życia społeczności lokalnej.

W Strategii Rozwoju określono cztery cele strategiczne, równe pod względem wagi i znaczenia. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Poniec wpisuje się we wszystkie wymienione cele strategiczne:

1. Cel strategiczny 1. Atrakcyjna infrastruktura;

W ramach niniejszego celu strategicznego przewidziano następujące cele operacyjne:

- 1) Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej.
- 2) Rozbudowę i modernizację infrastruktury komunikacyjnej.
- 3) Dalsze podniesienie jakości i poszerzenie oferty edukacyjnej.
- 4) Rozwój budownictwa mieszkaniowego.

Działania rewitalizacyjne ukierunkowane są przede wszystkim na aktywizację i integrację społeczną mieszkańców zdegradowanych obszarów. Mają doprowadzić także do zapewnienia wysokiego standardu życia mieszkańcom Gminy m.in. poprzez poprawę warunków mieszkaniowych i dostosowanie oferty do potrzeb różnych grup społecznych. Dlatego też wśród działań rewitalizacyjnych zaplanowano m.in. zajęcia dla dzieci, młodzieży i osób starszych (co jest spójne z celem operacyjnym 3) *Dalsze podniesienie jakości i poszerzenie oferty edukacyjnej*) oraz odnowę budynków Śródmieścia w celu poprawy warunków mieszkaniowych i likwidacji barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych (co jest w pełni zgodne z celem operacyjnym 4) *Rozwój budownictwa mieszkaniowego*). Podsumowując należy stwierdzić, że zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne bezpośrednio wpisują się i są niezbędne do tego, aby zrealizować cele wyznaczone w Strategii.

2. Cel strategiczny 2: Zwiększony poziom zaspokojenia potrzeb społecznych;

W ramach niniejszego celu strategicznego przewidziano następujące cele operacyjne:

- 1) Rozwój oferty kulturalnej, rozrywkowej i sportowej dla różnych grup społecznych.
- 2) Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
- 3) Pobudzenie aktywności i wspieranie integracji społecznej.

Działania rewitalizacyjne ukierunkowane są przede wszystkim na aktywizację i integrację społeczną mieszkańców zdegradowanych obszarów, dlatego też w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji zaplanowano przedsięwzięcia skierowane do różnych grup interesariuszu, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży oraz osób starszych. Działania te są w pełni zgodne z celem operacyjnym: 2) *Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży* oraz celem operacyjnym 3) *Pobudzenie aktywności i wspieranie integracji społecznej* i przyczynią się do ich pełnej realizacji. Należy także wskazać, że wśród działań rewitalizacyjnych zaplanowano m.in. modernizację, przebudowę i adaptację budynku starego kina, przebudowę Parku Miejskiego, odnowę „Domu Sióstr”, a także adaptację terenów wokół stawów na cele integracji i włączenia społecznego, co niewątpliwie przyczyni się do realizacji celu operacyjnego 1) *Rozwój oferty kulturalnej, rozrywkowej i sportowej dla różnych grup społecznych* oraz wpłynie na pobudzenie aktywności i będzie przejawem wsparcia dla integracji mieszkańców Gminy Poniec (w tym przede wszystkim terenów zdegradowanych). Podsumowując, działania rewitalizacyjne są niezbędne do tego, aby osiągnąć *cel strategiczny 2 Zwiększony poziom zaspokojenia potrzeb społecznych*.

3. Cel strategiczny 3 Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego oraz wykorzystanie środowiska naturalnego, walorów krajobrazowych i kulturowych w celu rozwoju potencjału Gminy;

W ramach niniejszego celu strategicznego wyznaczono następujące cele operacyjne:

- 1) Edukacja społeczna i promowanie zachowań chroniących środowisko i przestrzeń gminy.
- 2) Realizacja założeń gospodarki niskoemisyjnej.
- 3) Ochrona środowiska oraz walorów przyrodniczych i historycznych Gminy.
- 4) Rewitalizacja przestrzeni gminnej i odnowa centrów miejscowości.

Na jakość życia mieszkańców terenów zdegradowanych, znaczący wpływ ma jakość środowiska naturalnego. Dlatego też rewitalizacja nie może pomijać tego obszaru.

W odniesieniu do sfery środowiskowej, w ramach działań rewitalizacyjnych przewidziano m.in. działania termomodernizacyjne, które w znaczący sposób wpłyną na poprawę jakości środowiska na terenie rewitalizowanym, ale również na teren całej

Gminy Poniec. Wśród zaplanowanych zadań przewidziano także działania edukacyjne dla różnych grup wiekowych, wśród których znajdują się również zajęcia promujące zachowania chroniące środowisko i przestrzeń Gminy. Do realizacji celu operacyjnego 3) *Ochrona środowiska oraz walorów przyrodniczych i historycznych Gminy* oraz 4) *Rewitalizacja przestrzeni gminnej i odnowa centrów miejscowości*, niewątpliwie przyczynią się przedsięwzięcia rewitalizacyjne polegające na modernizacji, przebudowie i adaptacji budynku starego kina, przebudowie Parku Miejskiego, odnowie „Domu Sióstr”, a także adaptacji terenów wokół stawów na cele integracji i włączenia społecznego w Dzielnicę.

Reasumując, przedsięwzięcia wyznaczone do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec są niezbędne do tego by zrealizować cele wyznaczone w Strategii Rozwoju Gminy Poniec na lata 2015-2025.

4. Cel strategiczny 4 Rozwinięta gospodarka lokalna;

W ramach niniejszego celu strategicznego wyznaczono następujące cele operacyjne:

- 1) Wspieranie rozwoju nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa oraz różnicowania w kierunku działalności pozarolniczej.
- 2) Promocja postaw innowacyjnych wśród młodzieży i dorosłych poprzez działalność szkoleniową i doradczą, w tym poprzez aktywność szkół.
- 3) Promocja obszarów aktywności gospodarczej na terenie Gminy oraz terenów przeznaczony pod budownictwo mieszkaniowe.
- 4) Aktywizacja osób bezrobotnych.

Jednym z głównych celów rewitalizacji jest ożywienie gospodarcze i aktywizacja zawodowa mieszkańców obszarów zdegradowanych, co jest bezpośrednio powiązane z likwidacją innych negatywnych zjawisk społecznych. Aby to osiągnąć, w Gminnym Programie Rewitalizacji przewidziano m.in.: zajęcia dla dzieci i młodzieży, których celem jest kształcenie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy już od najmłodszych lat. Działania te w przyszłości przełożą się na ograniczenie liczby osób bezrobotnych na terenie niniejszej jednostki samorządu terytorialnego. Należy ponadto wskazać, że tego typu przedsięwzięcia wpisują się w cele operacyjny 2) *Promocja postaw innowacyjnych wśród młodzieży i dorosłych poprzez działalność szkoleniową i doradczą, w tym poprzez aktywność szkół* i mogą przyczynić się do rozwoju gospodarki lokalnej oraz rolnictwa na terenie Gminy Poniec w przyszłości.

Strategia Rozwoju Gminy Poniec na lata 2015 – 2025 stanowi rdzeń planowania na terenie Gminy Poniec. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Poniec rozwija zapisy Strategii i konkretyzuje zarówno cele, jak i przedsięwzięcia służące rewitalizacji.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY PONIEC NA LATA 2014-2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Poniec na lata 2014-2020 stanowi Załącznik do Uchwały Nr XLIV/339/2014 Rady Miejskiej w Poniecu z dnia 7 listopada 2014 r.

Podobnie jak w przypadku Strategii Rozwoju Gminy, we wszystkich zasadniczych częściach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych znalazły się aspekty związane z rewitalizacją tj. zarówno w części diagnostycznej, jak i kierunkowej.

Część diagnostyczną niniejszej Strategii podsumowuje analiza SWOT, która w syntetyczny sposób prezentuje szanse i mocne strony, które mogą przyczynić się do poprawy funkcjonowania osób i rodzin z terenu Gminy Poniec, jak również zagrożenia oraz słabe strony, które mogą utrudnić zmianę na lepsze. W analizie SWOT, zwłaszcza w słabościach Gminy zawarto szereg uwarunkowań problemowych, które mogą stanowić uzasadnienie dla podjęcia działań rewitalizacyjnych:

1) Obszar: **BEZROBOCIE I UBÓSTWO:**

- ograniczony wpływ na dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy;
- brak przeciwdziałania zjawisku dziedziczenia bezrobocia;
- brak działań mających na celu pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej);
- niewielka skala działań służących ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia;
- brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych;

2) Obszar: **RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ:**

- brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin;
- brak dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tego rodzaju wsparcia;
- brak działań mających na celu rozwój szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego;
- nierozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży;
- brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży;
- brak działań mających na celu propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży;

- brak działań na rzecz zwiększenia dostępności opieki medycznej dla mieszkańców gminy;

3) Obszar: **UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE:**

- nieprowadzenie w gminie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień;
- niezapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychologicznej, społecznej i prawnej;
- brak działań inicjujących powstawanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych;
- brak działań mających na celu pozyskanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie;
- brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- niewystarczająca skala działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

4) Obszar: **BEZDOMNOŚĆ:**

- brak działań służących diagnozowaniu problemu bezdomności;
- brak działań na rzecz reintegracji zawodowej osób bezdomnych;
- brak działań uwrażliwiających mieszkańców na problemy osób bezdomnych;
- brak działań mających na celu zwiększenie akceptacji społecznej osób bezdomnych;
- brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych;

5) Obszar: **STAROŚĆ:**

- brak badań dot. liczebności osób starszych;
- brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych;
- brak działań w celu umożliwienia osobom starszym kontynuowania aktywności zawodowej;
- brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych;
- brak działań mających na celu poprawę sfery technicznej ułatwiającej osobom starszym codzienne życie;
- brak działań inicjujących wolontariat na rzecz osób starszych w gminie;
- niezapewnianie osobom młodym warunków do pozostania w gminie;

6) Obszar **NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ:**

- brak wsparcia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych;
- brak działań mających na celu likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym;
- brak działań mających na celu uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych;
- brak działań mających na celu tworzenie grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych;
- brak działań służących zwiększeniu społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych;
- brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych;
- ograniczone działania inicjujące wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych w gminie;

7) Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI:

- brak działań inicjujących powstawanie w gminie nowych placówek pomocy społecznej;
- brak działań przeciwdziałających wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej;
- brak działań mających na celu diagnozowanie problemów społecznych w gminie;
- brak działań inicjujących powstawanie nowych placówek pomocy społecznej;
- brak działań inicjujących wolontariat w gminie;
- brak działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej;
- brak działań przeciwdziałających negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej;
- brak współpracy z organizacjami pozarządowymi;

Wszystkie cele zawarte w Strategii można uznać za ściśle powiązane tematycznie z podstawowymi celami rewitalizacji:

1. Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.
2. Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży oraz przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności płci.

3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.
4. Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
5. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.
6. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Działania rewitalizacyjne ukierunkowane są przede wszystkim na aktywizację i integrację społeczno mieszkańców zdegradowanych obszarów. Mają doprowadzić do zapewnienia wysokiego standardu życia mieszkańcom Gminy m.in. poprzez pobudzenie aktywności społecznej oraz zapewnienie odpowiedniej oferty edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjno – sportowej, dlatego też należy stwierdzić, że zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne są niezbędne do tego, aby zrealizować cele wyznaczone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Poniec na lata 2014-2020.

PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY PONIEC

PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ (PGN) to dokument strategiczny, opisujący kierunki działań zmierzających do osiągnięcia celów pakietu klimatyczno-energetycznego tj.

- redukcji emisji gazów cieplarnianych,
- zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- zwiększenia efektywności energetycznej oraz poprawy jakości powietrza,

a także zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii.

Niniejszy Plan postawił przed sobą 3 główne cele strategiczne:

- redukcję emisji CO₂;
- redukcję zużycia energii finalnej;
- wzrost udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

Wśród działań rewitalizacyjnych przewidziano m.in. działania edukacyjne, które mogą wpłynąć na zmianę postaw konsumpcyjnych użytkowników energii, a także termomodernizację budynków, która niewątpliwie przyczyni się do redukcji emisji CO₂ oraz zużycia energii finalnej na terenie Gminy. Ww. inwestycje bezpośrednio dążą do realizacji celów wyznaczonych w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej. Ponadto wpłyną one na poprawę jakości środowiska na terenie Gminy, co przełoży się na zdrowie i jakość życia mieszkańców terenów wyznaczonych do rewitalizacji, jak i mieszkańców całej Gminy Poniec.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PONIEC

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Poniec zostało przyjęte Uchwałą Nr XXXI/247/2013 Rady Miejskiej w Poniecu z dnia 20 września 2013 r.

Celem nadrzędnym wskazanym w Studium jest zapewnienie właściwego poziomu życia mieszkańcom poprzez osiągnięcie wysokich parametrów jakościowych zagospodarowania, przestrzennych i środowiskowych, zapewnienie równorzędnego dostępu do usług, sieci infrastruktury technicznej oraz systemu komunikacyjnego wszystkim mieszkańcom.

Cel nadrzędny zostanie osiągnięty poprzez realizację różnych celów szczegółowych:

- zapewnienie ładu ekologicznego i przestrzennego zgodnie z wymaganiami ochrony przyrody i krajobrazu oraz zgodnie z obiektywnymi uwarunkowaniami i predyspozycjami;
- zapewnienie ciągłości funkcjonowania środowiska we względnej równowadze przy respektowaniu interesów bytowych społeczności lokalnej;
- rozwój nowoczesnych dziedzin gospodarki, rolnictwa ekologicznego;
- rozwój proekologicznej działalności produkcyjnej, a także ekoturystyki i agroturystyki w oparciu o istniejące zasoby i walory środowiska oraz potencjał społeczny i gospodarczy;
- rozwój budownictwa mieszkaniowego indywidualnego i czynszowego;
- rozwój usług bytowych, podstawowych (społecznych i komunalnych), szczególnie nauki, kultury, ochrony zdrowia i rekreacji;
- zapewnienie ochrony obiektów zabytkowych, ochrona krajobrazu kulturowego, harmonijne kształtowanie nowej zabudowy, dostosowanej do skali i charakteru zabudowy istniejącej oraz ukształtowanych historycznie struktur przestrzennych;
- rozwój terenów działalności gospodarczej:
 - terenów usług dla rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego;
 - terenów innych usług komercyjnych i funkcji produkcyjnych nieuciążliwych pozarolniczych;
 - terenów o funkcji turystyczno-wypoczynkowej;
- przebudowa struktury indywidualnych gospodarstw rolnych w kierunku zwiększania areалу i gospodarstw efektywnych;
- rozwój komunikacji drogowej, standardów i powiązań drogowych, komunikacji zbiorowej;
- rozwój infrastruktury technicznej;
- zwiększenie aktywności gminy na zewnątrz, działania promocyjne.

Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z powyższymi celami. W jego ramach zaplanowano m.in. przedsięwzięcia polegające na modernizacji, przebudowie i adaptacji budynku starego kina, przebudowie Parku Miejskiego, odnowie „Domu Sióstr”, a także adaptacji terenów wokół stawów na cele integracji i włączenia społecznego w Dziećmynie. Działania te są niezbędne do tego, by osiągnąć cele odnoszące się do rozwoju usług bytowych, zapewnienia ładu ekologicznego i przestrzennego, rozwoju ekoturystyki i agroturystyki, a także zapewnienia ochrony krajobrazu kulturowego.

W powyższe cele wpisuje się również projekt poprawy wizerunku i funkcji przestrzenno – funkcjonalnych Śródmieścia Ponieca. Niniejszy projekt będzie miał także znaczący wpływ na osiągnięcie celu jakim jest rozwój budownictwa mieszkaniowego, a także zapewnienie ochrony obiektów zabytkowych i krajobrazu kulturowego. Natomiast budowa ścieżki rowerowej i kładki dla pieszych nad torami kolejowymi, będzie miała duże znaczenia dla podniesienia standardów i powiązań drogowych na terenie Ponieca.

Reasumując należy stwierdzić, że zadania przewidziane do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec są niezbędne do tego, by w pełni zrealizować cele wyznaczone w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Poniec.

2.2. Dokumenty na szczeblu powiatowym

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO POWIATU GOSTYŃSKIEGO NA LATA 2015-2022

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Gostyńskiego na lata 2015-2022 został przyjęty na mocy uchwały Rady Powiatu Gostyńskiego nr VI/38/15 z dnia 21 maja 2015 roku. Celem głównym Planu jest podniesienie jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie potencjału rozwojowego powiatu

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Poniec jest zgodny przede wszystkim z następującymi osiami i celami szczegółowymi wyznaczonymi dla powiatu gostyńskiego:

1. Oś 1. Gospodarka i środowisko

Cele szczegółowe:

- rozwój mikro i małych przedsiębiorstw,
- rozwinięte innowacyjne formy współpracy przedsiębiorstw,
- zwiększona rola turystyki krajoznawczej, pielgrzymkowej,
- silna przedsiębiorczość, w tym przedsiębiorczość społeczna,
- racjonalna i proekologiczna gospodarka energią ciepłą i odpadami,
- większa ochrona zasobów przyrodniczych powiatu,

- kształtowanie funkcjonalnych układów przestrzennych jednostek osadniczych, wpisujących się w model zrównoważonego rozwoju oraz zapewniających ład przestrzenny,
- podniesienie na wyższy poziom estetyki i czystości przestrzeni,
- wdrożenie procesów rewitalizacji na obszarach zdegradowanych.

Zaplanowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji zajęcia dla dzieci i młodzieży, mają na celu kształtowanie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy już od najmłodszych lat. Działania te w przyszłości przełożą się na ograniczenie liczby osób bezrobotnych na terenie niniejszej jednostki samorządu terytorialnego, co jest zgodne z ww. celami szczegółowymi. Trzeba też zauważyć, że działania rewitalizacyjne w zakresie infrastruktury bezpośrednio przyczynią się do osiągnięcia celów zmierzających do zwiększenia roli turystyki, ochrony zasobów przyrodniczych, kształtowania funkcjonalnych układów przestrzennych jednostek osadniczych, wpisujących się w model zrównoważonego rozwoju oraz zapewniających ład przestrzenny, a także do podniesienia estetyki i czystości przestrzeni. Warto również wskazać, że w Planie Rozwoju Lokalnego Powiatu Gostyńskiego na lata 2015-2022 wprost wskazano na konieczność wdrażania procesów rewitalizacji na obszarach zdegradowanych, na co bezpośrednio odpowiada Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Poniec.

2. Oś 2. Zdrowie i spójność społeczna

Cele szczegółowe:

- wzrost jakości życia i efektywne zarządzanie systemami wsparcia osób niepełnosprawnych,
- wzrost realnego bezpieczeństwa i jakości życia osób starszych,
- ograniczenie wykluczenia społecznego osób w wieku aktywności zawodowej,
- rozbudowany system wsparcia osób starszych,
- wysoka jakość systemu wsparcia rodziny z dziećmi,
- wysoki poziom wsparcia dla integracji społecznej.

Działania rewitalizacyjne ukierunkowane są przede wszystkim na aktywizację i integrację społeczną mieszkańców zdegradowanych obszarów. Mają doprowadzić także do zapewnienia wysokiego standardu życia mieszkańcom Gminy m.in. poprawę warunków mieszkaniowych i dostosowanie oferty do potrzeb różnych grup społecznych. Dlatego też wśród działań rewitalizacyjnych zaplanowano m.in. zajęcia dla dzieci, młodzieży i osób starszych co przyczyni się do realizacji celów szczegółowych wyznaczonych w ramach *Osi 2 Zdrowie i spójność społeczna*.

3. Oś 3. Edukacja

Cele szczegółowe:

- system edukacji jest elastyczny i dostosowujący się do potrzeb rynku pracy,
- silny trzeci sektor, aktywny także w obszarze rynku pracy i polityki społecznej,
- ułatwiony dostęp do pozyskania nowych umiejętności i kwalifikacji,
- dobry stan przygotowania zawodowego absolwentów,
- dobra, rozwinięta infrastruktura edukacyjna wraz z wyposażeniem,
- wdrożone w procesach kształcenia na każdym stopniu treści odnoszące się do zidentyfikowanych trendów w sferze gospodarczej i społecznej,
- uruchomione oddolne procesy uczenia się i doskonalenia szkół, placówek oświatowych oraz JST na obszarze powiatu, ukierunkowane na szybsze generowanie zmian w jakości kształcenia,
- dobra jakość edukacji poprzez skuteczną absorpcję nowej wiedzy w zakresie metod i technik kształcenia,
- procesy edukacyjne zintegrowane z rozwiązywaniem problemów społecznych, gospodarczych oraz środowiska naturalnego.

W Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Poniec przewidziano m.in.: zajęcia dla dzieci i młodzieży, których celem jest kształcenie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy już od najmłodszych lat. Działania te w przyszłości przełożą się na ograniczenie liczby osób bezrobotnych na terenie niniejszej jednostki samorządu terytorialnego i bezpośrednio wpisują się ww. cele szczegółowe.

4. Oś 4. Komunikacja

Cele szczegółowe:

- zwiększona dostępność i spójność terytorialna powiatu i poprawa jakości infrastruktury komunikacyjnej,
- zwiększenie roli roweru jako środka transportu w ruchu codziennym.

W powyższe cele bezpośrednio wpisuje się projekt polegający na budowie ścieżki rowerowej i kładki dla pieszych nad torami kolejowymi, który wpłynie na zwiększenie dostępności i spójności terytorialnej Ponieca (a zatem pośrednio również powiatu gostyńskiego) oraz poprawę infrastruktury komunikacyjnej. Przedmiotowe przedsięwzięcie, zakładające budowę ścieżki rowerowej, będzie miało również wpływ na zwiększenie roli roweru jako środka transportu w ruchu codziennym.

5. Oś 5. Społeczeństwo

Cele szczegółowe:

- zróżnicowana gospodarka wiejska – wielofunkcyjność wsi,

- zwiększona aktywność mieszkańców obszarów wiejskich,
- rewitalizacja obszarów zdegradowanych,
- zachowane, bogate dziedzictwo kulturowe,
- komunikowanie i promocja kultury,
- wzmacnianie tożsamości kulturowej,
- wzmacnianie jakości i przedsiębiorczości w aktywności kulturalnej.

Przedsięwzięcia polegające na modernizacji, przebudowie i adaptacji budynku starego kina, przebudowie Parku Miejskiego, a także odnowie „Domu Sióstr” przyczynią się przede wszystkim do zachowania dziedzictwa kulturowego, promocji kultury i wzmacniania tożsamości kulturowej. Projekty zaplanowane na terenie sołectwa Dzieńczyzna niewątpliwie pomogą w osiągnięciu celów jakimi są zróżnicowana gospodarka wiejska oraz zwiększona aktywność mieszkańców obszarów wiejskich.

Wszystkie działania zaplanowane do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec przyczynią się do rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

2.3. Dokumenty na szczeblu wojewódzkim

ZAKTUALIZOWANA STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2020

Efektem dyskusji, uwag i przedstawianych propozycji jest wypracowanie ostatecznego kształtu dokumentu Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. Istotą proponowanych zmian jest założenie, że wzmacnianie rozwoju regionu może być możliwe jedynie przy równoczesnym rozwoju wszystkich części Wielkopolski, zarówno biegunów wzrostu, jak i obszarów problemowych, a przede wszystkim przez wzmacnianie wzajemnie korzystnych relacji między nimi. W Strategii podkreślono, że rozwój należy budować na potencjałach wewnętrznych. W związku z tym, sformułowano następujący cel generalny: *Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju.*

Aby efektywnie wykorzystać potencjał rozwojowy na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, realizowane będą cele strategiczne poprzez realizację celów operacyjnych.

Główne cele strategiczne to:

- Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu;
- Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami;
- Lepsze zarządzanie energią;
- Zwiększenie konkurencyjności metropolii poznańskiej i innych ośrodków wzrostu w województwie;

- Zwiększenie spójności województwa;
- Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu;
- Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia;
- Zwiększenie zasobów oraz wyrównanie potencjału społecznego województwa;
- Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem.

Wśród działań rewitalizacyjnych zaplanowano m.in. zajęcia dla dzieci, młodzieży i osób starszych, które przyczynią się do wzrostu kompetencji mieszkańców, a w połączeniu z zaplanowanymi działaniami infrastrukturalnymi, zapewnią zwiększenie zasobów oraz wyrównanie potencjału społecznego województwa. W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec zaplanowano także przedsięwzięcia polegające na modernizacji, przebudowie i adaptacji budynku starego kina, przebudowie Parku Miejskiego, odnowie „Domu Sióstr”, a także adaptacji terenów wokół stawów na cele integracji i włączenia społecznego w Dzieżycynie, które niewątpliwie będą stanowiły aktywny wkład we wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu. Należy również zauważyć, że projekt obejmujący odnowę budynków na obszarze Śródmieścia pośrednio przyczyni się do poprawy stanu środowiska i bardziej racjonalnego gospodarowania jego zasobami, podobnie jak budowa ścieżki rowerowej i kładki dla pieszych nad torami kolejowymi, które dodatkowo wpłyną na poprawę dostępności komunikacyjnej i spójności regionu.

WIELKOPOLSKI REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY NA LATA 2014-2020

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny formułuje 10 osi priorytetowych dotyczących najważniejszych z punktu widzenia województwa problemów:

- OŚ PRIORYTETOWA 1. INNOWACYJNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA
- OŚ PRIORYTETOWA 2. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE
- OŚ PRIORYTETOWA 3. ENERGIA
- OŚ PRIORYTETOWA 4 ŚRODOWISKO
- OŚ PRIORYTETOWA 5. TRANSPORT
- OŚ PRIORYTETOWA 6. RYNEK PRACY
- OŚ PRIORYTETOWA 7. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
- OŚ PRIORYTETOWA 8. EDUKACJA
- OŚ PRIORYTETOWA 9. INFRASTRUKTURA DLA KAPITAŁU LUDZKIEGO
- OŚ PRIORYTETOWA 10. POMOC TECHNICZNA

Komplementarna interwencja w ramach różnych priorytetów inwestycyjnych pozwala na kompleksowe rozwiązywanie problemów społecznych na rewitalizowanym obszarze. Zaplanowane przez Gminę Poniec projekty rewitalizacyjne obejmują przede wszystkim działania na rzecz aktywizacji społeczno – zawodowej mieszkańców terenów zdegradowanych oraz projekty infrastrukturalne mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców i wzrost

atrakcyjności Gminy Poniec, zarówno pod względem osadniczym, jak również gospodarczym oraz turystycznym. Przedsięwzięcia te wpłyną także na poprawę jakości środowiska naturalnego (wśród nich należy wymienić przede wszystkim termomodernizację budynków, przebudowę infrastruktury okołodrogowej, rozwój oferty rekreacyjno - turystycznej). W związku z tym zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne wpisują się przede wszystkim w oś priorytetową 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8 oraz 9.

3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych

Procesy rewitalizacji mogą być prowadzone zarówno na obszarach miejskich jak i wiejskich. Podkreślić jednak należy, że zarówno występowanie określonych zagadnień jako zagadnień problemowych, jak i dostępność danych w tym zakresie jest silnie zróżnicowana przestrzennie. Czynniki, które powszechnie uważa się za istotny problem rozwoju w największych miastach, mogą nie występować w ogóle lub występować w znacznie mniejszym natężeniu w miastach małych i na obszarach wiejskich, gdzie ze względu na skalę, nie stanowią problemu i nie wymagają interwencji.

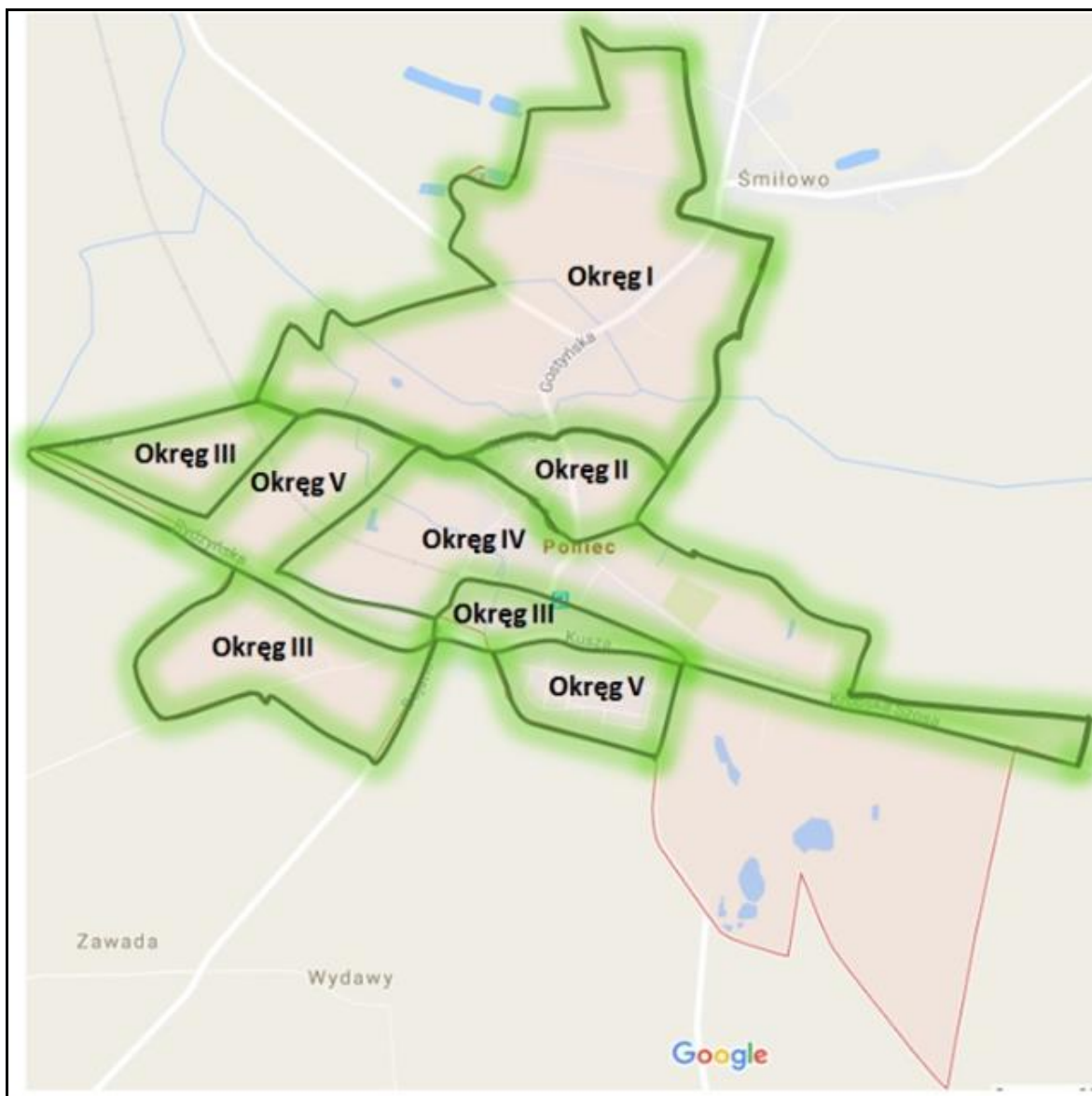
Gmina Poniec jest gminą miejsko – wiejską. Ze względu na specyfikę obszarów miejskich i wiejskich oraz dostępność danych, niezbędne było zróżnicowanie sposobu przeprowadzenia diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych. W nawiązaniu do powyższego, niniejszą diagnozę przeprowadzono oddzielnie dla Miasta Poniec i sołectw wchodzących w skład obszaru wiejskiego Gminy Poniec.

Aby sprawdzić, w których dzielnicach Miasta występuje sytuacja kryzysowa, Poniec podzielono na pięć okręgów:

- Okręg 1 obejmuje ulice: Gostyńską, Gostyńską Szosę, Krótką, Piaskową oraz Szkolną;
- Okręg 2 obejmuje ulice: Drożdżyńskiego, Harcerską, Kościuszki, Kościelną, Ks. Prof. Dr Jana Respądką, Parkową, Pplk Bernarda Śliwińskiego, Rynek, Wolności;
- Okręg 3 obejmuje ulice: Akacjową, Bojanowską, Dębową, Kasztanową, Krętą, Kuszą, Lipową, Mało Zamkową, Marszałka Focha, Polną, Świerkową, Wierzbową;
- Okręg 4 obejmuje ulice: Dworcową, Janiszewską, Krobską, Krobską Szosą, Pocztową, Spokojną;
- Okręg 5 obejmuje ulice: Adama Asnyka, Adama Mickiewicza, Bolesława Prusa, Cypriana Kamila Norwida, Elizy Orzeszkowej, Henryka Sienkiewicza, Juliana Tuwima, Juliusza Słowackiego, Marii Konopnickiej oraz Rydzyską.

Poniżej przedstawiono mapy Gminy Poniec z podziałem Miasta na okręgi oraz z zaznaczeniem poszczególnych sołectw na terenach wiejskich Gminy.

Rysunek 1. Mapa Ponieca z podziałem na okręgi

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.google.pl>

Rysunek 2. Mapa Gminy Poniec z podziałem na sołectwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.google.pl>

Analiza problemów występujących na terenie poszczególnych jednostek wyznaczonych na obszarze Gminy Poniec, została przeprowadzona na podstawie dostępnych danych statystycznych w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno - funkcjonalnej. Do analizy wykorzystano przede wszystkim dane Urzędu Miejskiego w Poniecu, Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy oraz dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W każdej ze sfer przeanalizowano zestaw wskaźników, porównując wartości średnie, charakterystyczne dla poszczególnych jednostek i zestawiając je z przeciętnymi wartościami dla Gminy Poniec, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego. Na tej podstawie stwierdzono, w których jednostkach wyznaczonych do analizy występuje koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno - funkcjonalnej.

3.1. Sfera społeczna

CHARAKTERYSTYKA LUDNOŚCI

W 2014 roku mieszkańcy Gminy Poniec stanowili około 10,36% powiatu gostyńskiego i około 0,23% województwa wielkopolskiego. Poniższa tabela przedstawia udział ludności według ekonomicznych grup wieku na terenie niniejszej jednostki samorządu terytorialnego, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego w 2014 roku.

Zgodnie z poniższym zestawieniem, sytuacja na terenie Gminy Poniec generalnie kształtowała się podobnie jak w przypadku odpowiednich jednostek administracyjnych wyższego szczebla. Natomiast biorąc pod uwagę obszar miejski i wiejski Gminy, należy zauważyć, że sytuacja uformowała się mniej korzystnie na terenie Ponieca, gdzie odnotowano mniejszy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i większy udział osób w wieku poprodukcyjnym niż na terenach wiejskich niniejszej jednostki samorządu terytorialnego.

Tabela 1. Procentowy udział ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie Gminy Poniec, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego w 2014 roku

Wyszczególnienie	Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku			Liczba osób ogółem
	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym	
Gmina ogółem	19,5	63,7	16,8	7 890
Obszar miejski	17,5	64,4	18,1	2873
Obszar wiejski	20,7	63,2	16,1	5017
Powiat	19,7	63,7	16,7	76 193
Województwo	19,2	63,1	17,7	3 472 579

Źródło: Dane GUS

Podobnie kształtuje się sytuacja na terenie Gminy Poniec, analizując dane odnośnie udziału ludności wg ekonomicznych grup wieku w latach 2010-2014. Na przestrzeni tych pięciu lat na terenie Gminy:

- o około 0,7 p.p. spadł udział osób w wieku przedprodukcyjnym (spadek odnotowano zarówno na terenie wiejskim, jak i miejskim Gminy), podobnie jak na terenie powiatu gostyńskiego (spadek o 0,9 p.p.) i województwa wielkopolskiego (spadek o 0,7 p.p.);
- spadł również udział ludności w wieku produkcyjnym – o 0,8 p.p (przy czym większy spadek odnotowano na terenach miejskich Gminy), podczas gdy na terenie powiatu wartość ta spadła o 0,9 p.p., a na terenie województwa o 1,8 p.p.;
- w każdym z analizowanych przypadków, odnotowano zwiększenie udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Ogólnie na terenie Gminy Poniec o 1,6 p.p. (większy wzrost zauważono na terenie miasta), w tym samym czasie na terenie powiatu wartość ta zwiększyła się o 1,9 p.p., a na terenie województwa wielkopolskiego wzrosła o 2,4 p.p.

Tabela 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie Gminy Poniec, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina - ogółem					
w wieku przedprodukcyjnym	20,2	20	19,5	19,6	19,5
w wieku produkcyjnym	64,5	64,5	64,4	64	63,7
w wieku poprodukcyjnym	15,2	15,4	16,1	16,4	16,8
Gmina – obszar miejski					
w wieku przedprodukcyjnym	17,7	17,4	17,3	17,4	17,5
w wieku produkcyjnym	65,9	65,8	65,2	64,7	64,4
w wieku poprodukcyjnym	16,4	16,7	17,5	17,9	18,1
Gmina – obszar wiejski					
w wieku przedprodukcyjnym	21,7	21,5	20,8	20,9	20,7
w wieku produkcyjnym	63,7	63,7	63,9	63,6	63,2
w wieku poprodukcyjnym	14,6	14,7	15,3	15,5	16,1
Powiat					
w wieku przedprodukcyjnym	20,6	20,2	20,1	19,8	19,7
w wieku produkcyjnym	64,6	64,5	64,2	64	63,7
w wieku poprodukcyjnym	14,8	15,3	15,8	16,2	16,7
Województwo					
w wieku przedprodukcyjnym	19,9	19,6	19,4	19,3	19,2
w wieku produkcyjnym	64,9	64,5	64,1	63,6	63,1
w wieku poprodukcyjnym	15,3	15,9	16,5	17,1	17,7

Źródło: Dane GUS

Tabela 3. Przyrost naturalny i saldo migracji na terenie Gminy Poniec w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina - ogółem					
Przyrost naturalny	33	17	30	-12	10
Saldo migracji	1	2	-12	-13	-52
Gmina – obszar miejski					
Przyrost naturalny	2	-2	23	-15	-11
Saldo migracji	0	5	-8	-2	-9
Gmina – obszar wiejski					
Przyrost naturalny	31	19	7	3	21
Saldo migracji	1	-3	-4	-11	-43

Źródło: Dane GUS

Spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym negatywnie wpłynie na sytuację demograficzną Gminy Poniec. Niepomyślne prognozy demograficzne potęguje ujemne saldo migracji, jakie odnotowano w ostatnich latach. Nieco korzystniej wygląda przyrost naturalny, jednak należy zauważyć, że w ostatnich latach podlegał on znacznym wahaniom. Dlatego konieczne jest podejmowanie działań mających na celu wzrost atrakcyjności mieszkaniowej i gospodarczej przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego, co zachęci młodych ludzi do pozostania na tym terenie i przyciągnie mieszkańców spoza terenu Gminy.

Zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego w Poniecu, niniejsza jednostka samorządu terytorialnego liczyła na koniec 2015 roku 8 005 mieszkańców, przy czym większość stanowiły osoby zamieszkujące obszar wiejski Gminy (około 63,6%). Poniższa tabela prezentuje liczbę ludności w poszczególnych sołectwach oraz w okręgach wyznaczonych na terenie Ponieca. Na obszarach wiejskich, największa liczba ludności zamieszkuje sołectwa Łęka Wielka – około 14% oraz Śmiłowo – około 10%, natomiast wśród wyznaczonych okręgów na terenie Miasta największym pod względem ludności jest Okręg III, który obejmuje około 24% mieszkańców Ponieca (ulice: Akacyjowa, Bojanowska, Dębowa, Kasztanowa, Kręta, Kusza, Lipowa, Mała Zamkowa, Marszałka Focha, Polna, Świerkowa, Wierzbowa).

Tabela 4. Liczba mieszkańców w poszczególnych jednostkach analizy na terenie Gminy Poniec z uwzględnieniem grup wiekowych

WYSZCZEGÓLNIENIE	Dane Gmina			
	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ludność w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Liczba mieszkańców
OKRĘG I	116	353	69	538
Okręg II	74	311	56	441
OKRĘG III	132	460	112	704
OKRĘG IV	108	392	85	585
OKRĘG V	130	460	60	650
MIASTO PONIEC RAZEM	560	1 976	382	2 918
Bogdanki	49	94	21	141
Bączylas	30	95	16	164
Czarkowo	35	140	26	201
Drzewce	86	230	33	349
Dzięczyna	95	250	41	386
Grodzisko	53	117	25	195
Janiszewo	59	157	30	246
Łęka Mała	41	118	35	194
Łęka Wielka	147	457	90	694
Miechcin	21	77	5	103
Rokosowo	86	247	46	379
Sarbinowo	58	165	35	258
Szurkowo	75	210	37	322
Śmiłowo	103	326	69	498
Teodozewo	34	102	18	154
Waszkowo	47	113	13	173
Wydawy	14	51	20	85
Zawada	18	84	9	111
Żytowiecko	87	286	61	434
SOŁECTWA RAZEM	1 138	3 319	630	5 087
RAZEM GMINA	1 698	5 295	1 012	8 005

Źródło: Dane UM Poniec

Ze względu na strukturę populacji, najliczniejszą grupę stanowili mieszkańcy w wieku produkcyjnym – około 66% ogólnej liczby ludności w 2015 roku (udział ten był mniejszy na obszarach wiejskich gdzie wyniósł 65%, natomiast większy na terenie Miasta, gdzie oscylował na poziomie 68%). Następną grupą pod względem udział w ogólnej liczbie ludności były osoby w wieku przedprodukcyjnym (ogólnie około 21%, na terenie sołectw udział ten był większy niż

w poszczególnych okręgach Ponieca). Ich liczba przewyższała liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, które stanowiły około 13% mieszkańców Gminy Poniec.

W oparciu o powyższe dane, przeanalizowano sytuację na terenie poszczególnych jednostek wyznaczonych do analizy. Należy podkreślić, że analizy dokonano osobno dla terenu miejskiego i wiejskiego Gminy Poniec, biorąc pod uwagę różną specyfikę niniejszych obszarów. Wartości charakteryzujące poszczególne sołectwa odniesiono do średniej właściwej dla obszarów wiejskich Gminy Poniec, natomiast dane opisujące pięć okręgów Ponieca, zestawiono ze średnimi wartościami opisującymi obszar miejski Gminy.

Tabela 5. Wskaźniki społeczne – grupy ekonomiczne ludności na obszarze miejskim Gminy

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sfera społeczna
	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
OKRĘG I (ulice: Gostyńska, Gostyńska Szosa, Krótka, Piaskowa, Szkolna)	19,55%
Okręg II (ulice: Drożdżyńskiego, Harcerska, Kościuszki, Kościelna, Ks. Prof. Dr Jana Respądką, Parkowa, Ppłk Bernarda Śliwińskiego, Rynek, Wolności)	18,01%
OKRĘG III (ulice: Akacjowa, Bojanowska, Dębowa, Kasztanowa, Kręta, Kusza, Lipowa, Mało Zamkowa, Marszałka Focha, Polna, Świerkowa, Wierzbowa)	24,35%
OKRĘG IV (ulice: Dworcowa, Janiszewska, Krobska, Krobska Szosa, Pocztowa, Spokojna)	21,68%
OKRĘG V (ulice: Adama Asnyka, Adama Mickiewicza, Bolesława Prusa, Cypriana Kamila Norwida, Elizy Orzeszkowej, Henryka Sienkiewicza, Juliana Tuwima, Juliusza Słowackiego, Marii Konopnickiej, Rydzińska)	13,04%
MIASTO PONIEC RAZEM	19,33%

Legenda:

wartość gorsza niż średnia	wartość lepsza niż średnia
----------------------------	----------------------------

Źródło: Opracowanie własne

Powyższa tabela przedstawia wskaźnik społeczny, opierający się na udziale grup ekonomicznych ludności w poszczególnych okręgach, wyznaczonych na terenie Miasta Poniec. Kolorem czerwonym zaznaczono wartości, które są mniej korzystne niż średnia wartość dla Ponieca, natomiast kolorem zielonym zaznaczono te wskaźniki, które przyjmują lepsze wyniki niż przeciętna wartość dla miasta.

Biorąc pod uwagę udział poszczególnych grup wiekowych, najgorzej przedstawia się sytuacja w Okręgu I, III i IV, gdzie analizowany wskaźnik przyjął wartości mniej korzystne niż średnia dla Miasta. Natomiast w przypadku terenów wiejskich sytuację kryzysową odnotowano na terenie sołectw: Bogdanki, Grodzisko, Janiszewo, Łęka Mała, Łęka Wielka, Sarbinowo, Śmiłowo, Wydawy i Żytowiecko.

Tabela 6. Wskaźniki społeczne – grupy ekonomiczne ludności na obszarze wiejskim Gminy

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sfera społeczna
	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Bogdanki	22,34%
Bączylas	16,84%
Czarkowo	18,57%
Drzewce	14,35%
Dzięczyna	16,40%
Grodzisko	21,37%
Janiszewo	19,11%
Łęka Mała	29,66%
Łęka Wielka	19,69%
Miechcin	6,49%
Rokosowo	18,62%
Sarbinowo	21,21%
Szurkowo	17,62%
Śmiłowo	21,17%
Teodozewo	17,65%
Waszkowo	11,50%
Wydawy	39,22%
Zawada	10,71%
Żytowiecko	21,33%
SOŁECTWA RAZEM	18,98%

Legenda:

wartość gorsza niż średnia	wartość lepsza niż średnia
-------------------------------	-------------------------------

Źródło: Opracowanie własne

W analizowanym okresie można zauważyć, że społeczeństwo na terenie Gminy Poniec starzeje się, tak jak obserwuje się to w skali kraju i Europy. Zmiany zachodzące w strukturze wiekowej mieszkańców, bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, mogą pociągać za sobą następujące problemy:

- spadek zapotrzebowania na usługi przedszkolne w kolejnych latach w związku ze spadkiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, a także spadek liczby uczniów uczęszczającej do szkół podstawowych i gimnazjów. Może to mieć negatywne konsekwencje w postaci konieczności racjonalizacji sieci szkół, których utrzymanie będzie nieefektywne w stosunku do liczby uczniów do niej uczęszczających,
- silny wzrost liczebności osób starszych, który prawdopodobnie pociągnie za sobą nasilenie się problemów społecznych dotyczących osoby starsze oraz wzrost wydatków Gminy w zakresie opieki społecznej. Gmina powinna zatem dążyć do rozwoju usług skierowanych do starszych grup wiekowych. Niezbędna jest także likwidacja barier architektonicznych oraz tworzenie łatwo dostępnej komunikacji.

Na analizowanym obszarze, część mieszkańców boryka się z wykluczeniem społecznym. Trzeba też pamiętać, że społeczeństwo Gminy Poniec starzeje się, w związku z tym konieczne jest podejmowanie działań mających na celu aktywizację społeczną, która umożliwi integrację mieszkańców w różnym wieku i dotkniętych różnymi problemami.

Aby Gmina Poniec mogła się rozwijać i zwiększać swoją przewagę konkurencyjną w stosunku do innych gmin, musi przede wszystkim podejmować działania zmierzające do dalszego pozyskiwania nowych mieszkańców (zwłaszcza osób młodych i młodych rodzin) oraz dostosowywania panujących warunków do potrzeb osób starszych. Aby to osiągnąć, należy przede wszystkim zwiększyć atrakcyjność mieszkaniową terenów Gminy poprzez rozwój oferty skierowanej do mieszkańców i podstawowej infrastruktury. Dlatego w ramach działań rewitalizacyjnych przewidziano m.in. zajęcia dla różnych grup społecznych i wiekowych, przedsięwzięcia polegające na modernizacji, przebudowie i adaptacji budynku starego kina, przebudowie Parku Miejskiego, odnowie „Domu Sióstr”, a także adaptacji terenów wokół stawów na cele integracji i włączenia społecznego w Dzieńczynie. Planowanym celem niniejszych zadań jest zachęcanie obecnych, jak i potencjalnych mieszkańców do osiedlania się na tym terenie. Efektem zaplanowanych działań będzie wzrost przyrostu naturalnego oraz salda migracji, a w konsekwencji wzrost liczby mieszkańców Gminy.

PROBLEMY SPOŁECZNE

Celem działań podejmowanych przez instytucje działające w zakresie szeroko pojętej pomocy społecznej jest zapewnienie warunków życia odpowiadającym godności człowieka. Placówką realizującą zadania pomocy społecznej na terenie Gminy Poniec jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek pomaga rodzinom oraz osobom samotnym w trudnych sytuacjach życiowych, realizuje zadania własne i zlecone zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej.

Tabela 7 przedstawia wybrane dane charakteryzujące pomoc społeczną na obszarze Gminy Poniec, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2010-2014.

Zgodnie z danymi GUS, na terenie Gminy Poniec w latach 2010-2014 liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej spadła o 21%, co spowodowało także spadek osób w tych gospodarstwach o 11%. Podobny trend zaobserwowano na terenie powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego. Na terenie powiatu w analizowanych latach liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej spadła o 12,5%, w tym samym czasie o 19,8% spadła również liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Podobne tendencje zaobserwowano na terenie województwa wielkopolskiego, gdzie liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się o 5,2%, a liczba osób korzystających z pomocy społecznej spadła o 11,4%. Uwzględniając zatem dwa powyższe wskaźniki i zestawiając je z danymi właściwymi dla jednostek samorządu terytorialnego wyższego stopnia, sytuacja na terenie Gminy Poniec kształtowała się korzystnie.

Biorąc pod uwagę zasięg korzystania z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup, w latach 2010-2014 na terenie Gminy Poniec o 0,9 p.p. zmniejszył się udział osób korzystających z pomocy społecznej. Podobnie ukształtowała się sytuacja na terenie powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego, gdzie wskaźnik ten na przestrzeni pięciu lat w przypadku powiatu spadł o 1,8 p.p, a na terenie województwa spadł o 1 p.p. Analizując natomiast zasięg korzystania z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku w 2014 roku, należy zauważyć, że sytuacja na terenie Gminy kształtuje się korzystnie. W 2014 roku 8,1% ogółu ludności korzystało z pomocy społecznej. Wartość ta była porównywalna z wynikiem charakteryzującym powiat gostyński (7,2%) i województwo wielkopolskie (7%).

Poniższa tabela przedstawia także udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku. We wszystkich analizowanych jednostkach samorządu terytorialnego udział ten na przestrzeni lat 2010-2014 spadł, przy czym należy zauważyć, że najwyższy wskaźnik w każdym z lat analizy odnotowano na terenie Gminy Poniec, gdzie w 2014 roku wyniósł on 33,5% (dla porównania na terenie powiatu gostyńskiego równy był 31,3%, natomiast na obszarze województwa wielkopolskiego wynosił 28,6%).

Tabela 7. Wybrane dane charakteryzujące pomoc społeczną na obszarze Gminy Poniec, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina - ogółem					
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego - ogółem	251	218	203	203	199
Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego - ogółem	717	721	682	649	639
Zasięg korzystania z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku - ogółem [%]	9	9	8,5	8,2	8,1
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku [%]	50	44,7	40,2	36,8	33,5
Powiat					
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego - ogółem	2216	2106	2080	2086	1938
Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego - ogółem	6829	6337	6143	6082	5474
Zasięg korzystania z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku - ogółem [%]	9	8,3	8,1	8	7,2
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku [%]	46,3	42,4	38	34,3	31,3
Województwo					
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego - ogółem	98044	93543	95361	99687	92948
Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego - ogółem	274174	257062	257778	267949	242806
Zasięg korzystania z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku - ogółem [%]	8	7,5	7,5	7,7	7
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku [%]	39,1	36,4	33,3	30,9	28,6

Źródło: Dane GUS

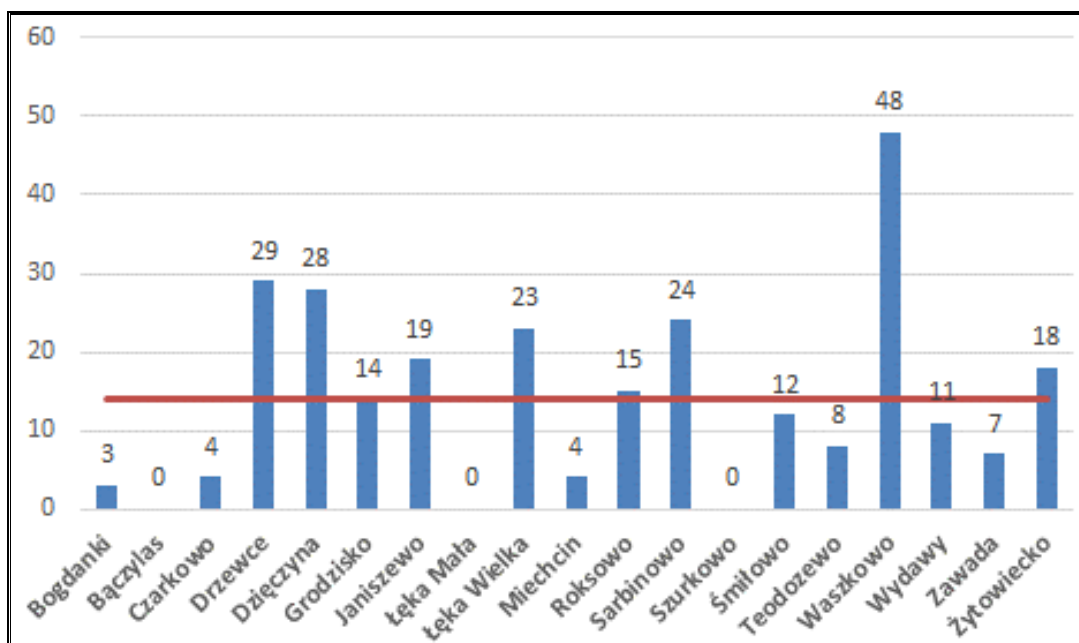
Poniżej zaprezentowano szczegółowe dane na temat pomocy społecznej świadczonej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniecu w 2015 roku. Ogólna liczba osób korzystających z pomocy społecznej na koniec 2015 roku wynosiła 406, co przełożyło się na 161 gospodarstw domowych, korzystających z pomocy społecznej. Analizując obszar miejski i wiejski Gminy, należy zauważyć, że wśród podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej większość stanowili mieszkańcy obszarów wiejskich (267 osób, co stanowiło około 66%), a największą ich liczbę, odnotowano na terenie sołectwa Waszkowo (48 osób). Trzeba wskazać, że wartość ta znacznie przewyższała liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w następnych

w kolejności jednostkach osadniczych – Drzewce (29 osób) i Dzieżczyna (28 osób). Powyżej średniej dla obszarów wiejskich Gminy umiejscowiły się również sołectwa Sarbinowo, Łęka Wielka, Janiszewo, Żytowiecko oraz Rokosowo.

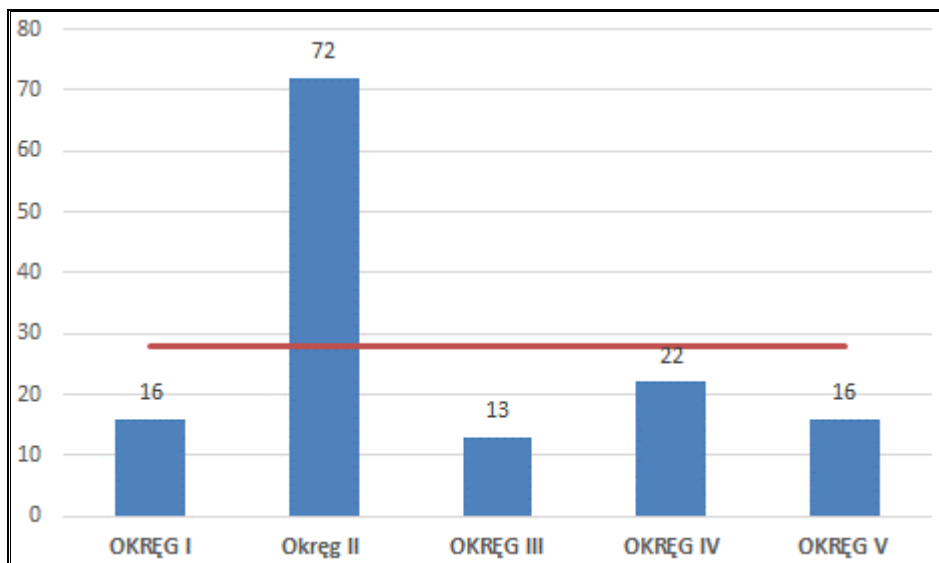
Natomiast na terenie Ponieca, powyżej średniej dla obszarów miejskich znalazł się jedynie Okręg II, gdzie odnotowano 72 podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej (co stanowiło ponad połowę osób korzystających z pomocy społecznej na terenie Miasta).

Zależności w tym względzie dobrze obrazują poniższe wykresy, gdzie wyraźnie widać, że beneficjenci OPS z sołectwa Waszkowo oraz Okręgu II, znacznie przewyższają swą liczbą, beneficjentów pomocy społecznej z pozostałych jednostek poddanych analizie.

Wykres 1. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach na terenie Gminy Poniec

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 2. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie Miasta Poniec

Źródło: Opracowanie własne

Z danych zaprezentowanych w poniższej tabeli wynika, iż najpowszechniejszym problemem, występującym na terenie Gminy Poniec, z powodu którego przyznawana jest pomoc społeczna jest ubóstwo. Z tego powodu około 58% beneficjentów OPS, otrzymało pomoc w 2015 roku. Znaczna część świadczeń przyznawana też była z powodu bezrobocia, długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności. Należy zaznaczyć, iż problemy te na ogół nie występują w izolacji od siebie, ale są ze sobą połączone i niosą za sobą poważne skutki społeczne dla ludności, z których najczęstszym jest ubóstwo.

Należy zauważyć, że w poniższej tabeli nie wykazano liczby osób objętych pomocą społeczną z powodu narkomanii, ponieważ w 2015 roku żadnej z osób mieszkających na terenie Gminy Poniec nie przyznano pomocy z tej właśnie przyczyny. Świadczy to o marginalnym znaczeniu tego negatywnego zjawiska społecznego na terenie niniejszej jednostki samorządu terytorialnego.

Tabela 8. Pomoc społeczna na terenie Gminy Poniec w 2015 roku

WYSZCZEGÓLNIENIE	Dane OPS									
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej	Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Liczba osób objętych pomocą z powodu: ubóstwa	Liczba osób objętych pomocą z powodu: niepełnosprawności	Liczba osób objętych pomocą z powodu: bezrobocia	Liczba osób objętych pomocą z powodu: długotrwałej lub ciężkiej choroby	Liczba osób objętych pomocą z powodu: alkoholizmu	Liczba osób objętych pomocą z powodu: narkomanii	Liczba osób objętych pomocą z powodu: przemocy w rodzinie
OKRĘG I (ulice: Gostyńska, Gostyńska Szosa, Krótka, Piaskowa, Szkolna)	16	6	14	16	1	1	2	0	0	1
Okręg II (ulice: Drozdzińskiego, Harcerska, Kościuszki, Kościelna, Ks. Prof. Dr Jana Respądk, Parkowa, Pplk Bernarda Śliwińskiego, Rynek, Wolności)	72	32	6	16	10	8	8	2	0	0
OKRĘG III (ulice: Akacjowa, Bojanowska, Dębowa, Kasztanowa, Kręta, Kusza, Lipowa, Mało Zamkowa, Marszałka Focha, Polna, Świerkowa, Wierzbowa)	13	20	22	14	2	2	1	1	0	0
OKRĘG IV (ulice: Dworcowa, Janiszewska, Krobska, Krobska Szosa, Poczтовая, Spokojna)	22	12	42	3	1	2	6	0	0	1
OKRĘG V (ulice: Adama Asnyka, Adama Mickiewicza, Bolesława Prusa, Cypriana Kamila Norwida, Elizy Orzeszkowej, Henryka Sienkiewicza, Juliana Tuwima, Juliusza Słowackiego, Marii Konopnickiej, Rydzyska)	16	6	10	1	0	1	2	2	0	0
MIASTO PONIEC RAZEM	139	76	94	50	14	14	19	5	0	2
Bogdanki	3	3	21	13	1	0	2	0	0	0
Bączylas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Czarkowo	4	4	7	9	1	1	2	0	0	0
Drzewce	29	7	26	29	0	5	0	2	0	2

WYSZCZEGÓLNIENIE	Dane OPS									
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej	Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Liczba osób objętych pomocą z powodu: ubóstwa	Liczba osób objętych pomocą z powodu: niepełnosprawności	Liczba osób objętych pomocą z powodu: bezrobocia	Liczba osób objętych pomocą z powodu: długotrwałej lub ciężkiej choroby	Liczba osób objętych pomocą z powodu: alkoholizmu	Liczba osób objętych pomocą z powodu: narkomanii	Liczba osób objętych pomocą z powodu: przemocy w rodzinie
Dzięczyna	28	7	20	27	4	2	4	0	0	0
Grodzisko	14	4	27	6	2	2	2	1	0	0
Janiszewo	19	10	16	10	2	1	3	0	0	1
Łęka Mała	0	0	9	0	0	0	0	0	0	0
Łęka Wielka	23	10	44	19	2	4	3	0	0	0
Miechcin	4	1	4	0	1	0	1	0	0	0
Rokosowo	15	4	36	3	1	2	0	0	0	0
Sarbinowo	24	5	23	3	4	1	3	0	0	0
Szurkowo	0	0	20	0	0	0	0	0	0	0
Śmiłowo	12	5	18	12	0	3	0	0	0	0
Teodozowo	8	1	9	0	0	0	0	0	0	0
Waszkowo	48	11	13	41	3	6	4	0	0	3
Wydawy	11	3	8	11	1	1	1	1	0	0
Zawada	7	2	9	0	1	1	1	0	0	0
Żytowiecko	18	8	35	3	3	6	2	0	0	0
SOŁECTWA RAZEM	267	85	345	186	26	35	28	4	0	6
RAZEM GMINA	406	161	439	236	40	49	47	9	0	8

Źródło: Dane OPS w Poniecu

Na podstawie danych przekazanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniecu, przeanalizowano sytuację na terenie poszczególnych jednostek wyznaczonych do analizy. Tak jak w przypadku ekonomicznych grup wieku, analizy dokonano osobno dla terenu miejskiego i wiejskiego Gminy Poniec, biorąc pod uwagę różną specyfikę niniejszych obszarów. Wartości charakteryzujące poszczególne sołectwa odniesiono do średniej właściwej dla obszarów wiejskich Gminy Poniec, natomiast dane opisujące pięć okręgów Ponieca, zestawiono ze średnimi wartościami opisującymi obszar miejski Gminy.

Zgodnie z poniższym zestawieniem, w przypadku Ponieca najgorzej przedstawia się sytuacja w Okręg II, gdzie z ośmiu wziętych pod uwagę wskaźników, sześć przyjęło wartości mniej korzystne niż średnia dla obszaru miejskiego. Z kolei analizując obszar wiejski Gminy, najgorszą sytuację zauważono w sołectwie Zawada, gdzie odnotowano 7 wskaźników z wartościami mniej korzystnymi niż średnia wartość dla obszaru wiejskiego Gminy Poniec. Pod względem beneficjentów pomocy społecznej najlepiej prezentuje się natomiast Bączylas, gdzie żaden z mieszkańców nie korzysta z pomocy społecznej.

Tabela 9. Wskaźniki społeczne – beneficjenci pomocy społecznej na terenie Miasta Poniec

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sfera społeczna							
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z ogólnej liczby ludności na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: przemocy w rodzinie w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze
OKRĘG I (ulice: Gostyńska, Gostyńska Szosa, Krótka, Piaskowa, Szkolna)	2,97%	12,07%	2,97%	0,19%	0,19%	0,37%	0,19%	0,00%
Okręg II (ulice: Drozdzińskiego, Harcerska, Kościuszki, Kościelna, Ks. Prof. Dr Jana Respądk, Parkowa, Pplk Bernarda Śliwińskiego, Rynek, Wolności)	16,33%	8,11%	3,63%	2,27%	1,81%	1,81%	0,00%	0,45%
OKRĘG III (ulice: Akacjowa, Bojanowska, Dębowa, Kasztanowa, Kręta, Kusza, Lipowa, Mała Zamkowa, Marszałka Focha, Polna, Świerkowa, Wierzbowa)	1,85%	16,67%	1,99%	0,28%	0,28%	0,14%	0,00%	0,14%
OKRĘG IV (ulice: Dworcowa, Janiszewska, Krobska, Krobska Szosa, Poczтовая, Spokojna)	3,76%	38,89%	0,51%	0,17%	0,34%	1,03%	0,17%	0,00%
OKRĘG V (ulice: Adama Asnyka, Adama Mickiewicza, Bolesława Prusa, Cypriana Kamila Norwida, Elizy Orzeszkowej, Henryka Sienkiewicza, Juliana Tuwima, Juliusza Słowackiego, Marii Konopnickiej, Rydzyska)	2,46%	7,69%	0,15%	0,00%	0,15%	0,31%	0,00%	0,31%
MIASTO PONIEC RAZEM	4,76%	16,79%	1,71%	0,48%	0,48%	0,65%	0,07%	0,17%

Legenda:

wartość gorsza niż średnia	wartość lepsza niż średnia
-----------------------------------	-----------------------------------

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 10. Wskaźniki społeczne – beneficjenci pomocy społecznej na terenie sołectw

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sfera społeczna							
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: przemocy w rodzinie w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze
Bogdanki	2,13%	42,86%	9,22%	0,71%	0,00%	1,42%	0,00%	0,00%
Bączylas	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Czarkowo	1,99%	20,00%	4,48%	0,50%	0,50%	1,00%	0,00%	0,00%
Drzewce	8,31%	30,23%	8,31%	0,00%	1,43%	0,00%	0,57%	0,57%
Dzięczyna	7,25%	21,05%	6,99%	1,04%	0,52%	1,04%	0,00%	0,00%
Grodzisko	7,18%	50,94%	3,08%	1,03%	1,03%	1,03%	0,00%	0,51%
Janiszewo	7,72%	27,12%	4,07%	0,81%	0,41%	1,22%	0,41%	0,00%
Łęka Mała	0,00%	21,95%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Łęka Wielka	3,31%	29,93%	2,74%	0,29%	0,58%	0,43%	0,00%	0,00%
Miechcin	3,88%	19,05%	0,00%	0,97%	0,00%	0,97%	0,00%	0,00%
Rokosowo	3,96%	41,86%	0,79%	0,26%	0,53%	0,00%	0,00%	0,00%
Sarbinowo	9,30%	39,66%	1,16%	1,55%	0,39%	1,16%	0,00%	0,00%
Szurkowo	0,00%	26,67%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Śmitowo	2,41%	17,48%	2,41%	0,00%	0,60%	0,00%	0,00%	0,00%
Teodozowo	5,19%	26,47%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Waszkowo	27,75%	27,66%	23,70%	1,73%	3,47%	2,31%	1,73%	0,00%
Wydawy	12,94%	57,14%	12,94%	1,18%	1,18%	1,18%	0,00%	1,18%
Zawada	6,31%	50,00%	0,00%	0,90%	0,90%	0,90%	0,00%	0,00%
Żytowiecko	4,15%	40,23%	0,69%	0,69%	1,38%	0,46%	0,00%	0,00%
SOŁECTWA RAZEM	5,25%	30,32%	3,66%	0,51%	0,69%	0,55%	0,12%	0,08%

Legenda:

wartość gorsza niż średnia	wartość lepsza niż średnia
----------------------------	----------------------------

Źródło: Opracowanie własne

Część mieszkańców Gminy Poniec boryka się z problemami społecznymi, co znajduje odzwierciedlenie w liczbie beneficjentów pomocy społecznej. Zjawiska takie jak bezrobocie i ubóstwo z jednej strony są wynikiem określonych procesów społeczno-gospodarczych, z drugiej zaś same potrafią generować nowe problemy w postaci uzależnień czy przemocy w rodzinie. Ich rozwiązanie wymaga kompleksowego podejścia do zastanej rzeczywistości, ze szczególnym uwzględnieniem osób, które zagrożone są wykluczeniem społecznym. Jak pokazują dotychczasowe doświadczenia łatwo stać się beneficjentem systemu pomocy społecznej, o wiele trudniej jednak powrócić na drogę samodzielności i odpowiedzialności za byt własny i losy rodziny. Dlatego konieczne jest podejmowanie działań profilaktycznych, terapeutycznych oraz edukacyjnych. Przyczyną wielu problemów społecznych jest bezrobocie dlatego konieczne są również działania, zmierzające do jego ograniczenia (szkolenia, staże, praktyki itp.).

W wielu przypadkach osoby korzystające z pomocy społecznej zagrożone są wykluczeniem społecznym. Dlatego konieczne jest podejmowanie działań mających na celu aktywizację społeczną, która umożliwi integrację mieszkańców w różnym wieku i dotkniętych różnymi problemami.

RYNEK PRACY

Do końca 2012 roku sytuacja na rynku pracy na analizowanym obszarze nie była korzystna. W Gminie Poniec odnotowano wówczas 394 osoby bez pracy, co stanowiło 7,7% liczby ludności w wieku produkcyjnym. Sytuacja uległa poprawie w 2013 roku, kiedy to bezrobocie zaczęło spadać zarówno na terenie Gminy Poniec, jak i na obszarze powiatu gostyńskiego oraz województwa wielkopolskiego.

Biorąc pod uwagę poszczególne wartości wskaźników należy zauważyć, że sytuacja na rynku pracy w Gminie Poniec jest porównywalna z wartościami, jakie charakteryzują jednostki administracyjne wyższego szczebla. W 2014 roku udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci na terenie Gminy Poniec wynosił 6,1% i był niższy niż w powiecie (6,9%), ale wyższy niż w województwie (5,3%).

Natomiast mniej korzystnie wygląda sytuacja w przypadku wskaźnika pracujących na 1000 ludności. Dla Gminy Poniec wartość ta oscylowała na poziomie 123 osób i była znacznie niższa niż wartość właściwa dla powiatu gostyńskiego (210 osób) oraz województwa wielkopolskiego (257 osób).

Tabela 11. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Poniec na tle powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2010–2014

Wyszczególnienie			2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni zarejestrowani wg płci							
ogółem	osoba	gmina	386	390	394	341	308
		powiat	3 930	3 922	3 941	3 818	3 356
		województwo	135 172	134 954	147 902	144 832	116 410
mężczyźni	osoba	gmina	195	177	193	161	140
		powiat	1 783	1 653	1 800	1 777	1 439
		województwo	59 461	56 585	66 610	65 042	50 568
kobiety	osoba	gmina	191	213	201	180	168
		powiat	2 147	2 269	2 141	2 041	1 917
		województwo	75 711	78 369	81 292	79 790	65 842
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci							
ogółem	%	gmina	7,5	7,6	7,7	6,7	6,1
		powiat	8	8	8,1	7,8	6,9
		województwo	6	6,1	6,7	6,6	5,3
mężczyźni	%	gmina	7,1	6,5	7,1	5,9	5,2
		powiat	6,8	6,3	6,9	6,8	5,6
		województwo	5,1	4,8	5,7	5,6	4,4
kobiety	%	gmina	8,0	8,9	8,5	7,6	7,2
		powiat	9,3	9,8	9,3	8,9	8,5
		województwo	7,1	7,4	7,7	7,6	6,3
Pracujący na 1000 ludności							
ogółem	osoba	gmina	117	113	120	117	123
		powiat	197	205	207	204	210
		województwo	244	245	245	249	257

Źródło: Dane GUS

Tabele 12 prezentuje szczegółowe dane odnośnie bezrobocia na terenie poszczególnych sołectw Gminy Poniec. W przypadku obszaru miejskiego Gminy Poniec, przedstawiono jedynie dane ogólne, gdyż informacje odnośnie bezrobocia według okręgów wyznaczonych na terenie Miasta nie są dostępne.

Zgodnie z poniższym zestawieniem, w 2015 roku liczby osób bezrobotnych na terenie Gminy wynosiła 232, z czego większość stanowili mieszkańcy obszarów wiejskich. Ze względu na płeć, więcej osób pozostających bez pracy odnotowano wśród kobiet. Ponadto należy zauważyć, że dużą część stanowiły osoby długotrwale bezrobotne (121 osób tj. 52%). Największa ich liczba zamieszkiwała sołectwo Łęka Wielka. Znaczny odsetek osób

bezrobotnych odnotowano wśród ludzi młodych, do 30 roku życia (81 osób tj. 35%), najwięcej ich mieszkało w Roksowie. Następną w kolejności grupą bezrobotnych, były osoby pozostające bez pracy powyżej 50 roku życia - około 27%. Natomiast bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych stanowili 22% analizowanej grupy społecznej.

Tabela 12. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Poniec w 2015 roku

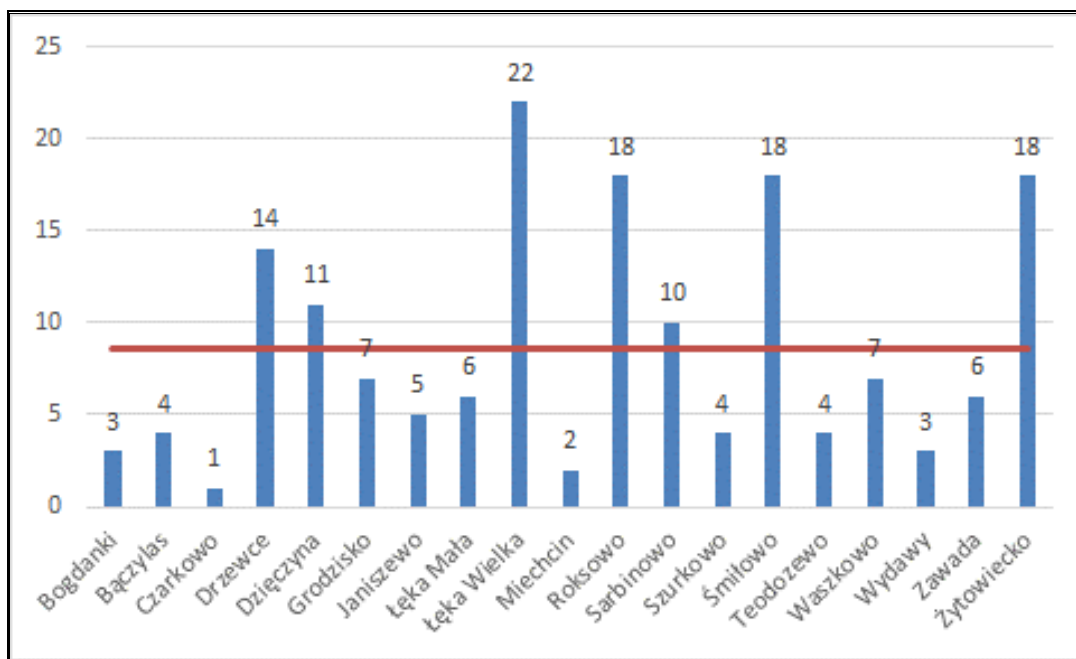
WYSZCZEGÓLNIENIE	Dane PUP					
	Liczba osób bezrobotnych	Liczba bezrobotnych kobiet	Liczba bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych	Bezrobotni do 30 roku życia	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia
MIASTO PONIEC RAZEM	69	38	13	25	37	15
Bogdanki	3	2	1	0	2	0
Bączylas	4	2	2	4	3	0
Czarkowo	1	1	0	0	0	0
Drzewce	14	6	5	4	6	3
Dzięczyzna	11	6	3	4	8	4
Grodzisko	7	3	1	2	4	5
Janiszewo	5	2	0	1	1	3
Łęka Mała	6	3	1	5	2	0
Łęka Wielka	22	13	4	7	14	5
Miechcin	2	1	1	1	2	0
Rokosowo	18	10	3	8	7	3
Sarbinowo	10	5	4	4	5	4
Szurkowo	4	2	2	2	1	1
Śmiłowo	18	10	2	4	8	7
Teodozowo	4	1	0	2	1	0
Waszkowo	7	5	1	3	5	2
Wydawy	3	1	0	0	3	2
Zawada	6	3	3	1	5	2
Żytowiecko	18	7	5	4	7	6
SOŁECTWA RAZEM	163	83	38	56	84	47
RAZEM GMINA	232	121	51	81	121	62

Źródło: PUP Gostyń

Największą liczbę osób bezrobotnych odnotowano na terenie sołectwa Łęka Wielka – 22 osoby tj. około 9% osób bezrobotnych z terenu Gminy i około 13% bezrobotnych z terenów wiejskich. Najmniejszą liczbę osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy zauważono w Czarkowie (1 osoba). Poniższy wykres prezentuje liczbę osób pozostających bez pracy na terenach wiejskich Gminy Poniec. Liczbę osób bezrobotnych powyżej średniej

zauważono w sołectwach: Łęka Wielka, Rokosowo, Śmiłowo, Żytowiecko, Drzewce, Dzięczyna oraz Sarbinowo.

Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Poniec

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Gostyniu

Ponieważ szczegółowe dane dla poszczególnych okręgów wyznaczonych na terenie Miasta Poniec nie są dostępne, wskaźniki społeczne w sferze bezrobocia przeanalizowano tylko dla terenów wiejskich Gminy. Zgodnie z poniższym zestawieniem najmniej korzystną sytuację odnotowano na terenie sołectw Sarbinowo i Zawada, gdzie spośród sześciu wskaźników, pięć przyjęło wartość gorszą niż średnia dla terenów wiejskich Gminy Poniec. Najlepiej pod tym względem prezentuje się natomiast Czarkowo.

Należy zaznaczyć, że brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. dysfunkcji społecznych, przestępczości czy uzależnień), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Długotrwałe występowanie tych efektów bezrobocia w konsekwencji wpłynie bezpośrednio na wzrost wydatków Gminy Poniec na pomoc społeczną w zakresie likwidacji lub minimalizacji powyższych zjawisk, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy.

Konieczne jest zatem podejmowanie działań, zmierzających do ograniczenia bezrobocia (szkolenia, staże, praktyki itp.). Aktywizacja osób bezrobotnych przyczyni się do zmniejszenia liczby mieszkańców dotknięta ubóstwem i innymi negatywnymi zjawiskami społecznymi. Przełoży się to z kolei na spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej.

Tabela 13. Wskaźniki społeczne – bezrobocie

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sfera społeczna					
	Udział osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym obszarze	Udział bezrobotnych kobiet w ludności ogółem na danym obszarze	Stosunek liczby osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych do osób bezrobotnych ogółem	Udział bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób bezrobotnych	Udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych
Bogdanki	2,13%	1,42%	33,33%	0,00%	66,67%	0,00%
Bączylas	2,44%	1,22%	50,00%	100,00%	75,00%	0,00%
Czarkowo	0,50%	0,50%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Drzewce	4,01%	1,72%	35,71%	28,57%	42,86%	21,43%
Dzięczyna	2,85%	1,55%	27,27%	36,36%	72,73%	36,36%
Grodzisko	3,59%	1,54%	14,29%	28,57%	57,14%	71,43%
Janiszewo	2,03%	0,81%	0,00%	20,00%	20,00%	60,00%
Łęka Mała	3,09%	1,55%	16,67%	83,33%	33,33%	0,00%
Łęka Wielka	3,17%	1,87%	18,18%	31,82%	63,64%	22,73%
Miechcin	1,94%	0,97%	50,00%	50,00%	100,00%	0,00%
Rokosowo	4,75%	2,64%	16,67%	44,44%	38,89%	16,67%
Sarbinowo	3,88%	1,94%	40,00%	40,00%	50,00%	40,00%
Szurkowo	1,24%	0,62%	50,00%	50,00%	25,00%	25,00%
Śmiłowo	3,61%	2,01%	11,11%	22,22%	44,44%	38,89%
Teodozowo	2,60%	0,65%	0,00%	50,00%	25,00%	0,00%
Waszkowo	4,05%	2,89%	14,29%	42,86%	71,43%	28,57%
Wydawy	3,53%	1,18%	0,00%	0,00%	100,00%	66,67%
Zawada	5,41%	2,70%	50,00%	16,67%	83,33%	33,33%
Żytowiecko	4,15%	1,61%	27,78%	22,22%	38,89%	33,33%
SOŁECTWA RAZEM	3,20%	1,63%	23,31%	34,36%	51,53%	28,83%

Legenda:

wartość gorsza niż średnia	wartość lepsza niż średnia
----------------------------	----------------------------

Źródło: Opracowanie własne

EDUKACJA

Na terenie Gminy Poniec funkcjonują następujące placówki oświatowe:

1. **Szkoła Podstawowa w Sarbinowie** - do szkoły uczęszczają dzieci z następujących miejscowości: Sarbinowo, Szurkowo oraz Włostki;
2. **Szkoła Podstawowa w Poniecu** – do szkoły uczęszczają dzieci z następujących miejscowości: Czarkowo, Dzięczyna, Dzięczynka, Drzewce, Janiszewo, Miechcin, Poniec, Śmiłowo, Waszkowo, Wydawy, Zawada;

3. **Gimnazjum Publiczne w Poniecu** – swym zasięgiem obejmuje dzieci z miejscowości Poniec, Śmiłowo, Zawada, Waszkowo, Janiszewo, Miechcin, Drzewce, Czarkowo, Dzieczyna, Dzieczynka, Włostki, Sarbinowo oraz Szurkowo;
4. **Zespół Szkół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum im.gen.dyw.Stefana Roweckiego "Grota" w Żytowiecku** – do szkół uczęszczają dzieci z miejscowości: Żytowiecko, Grodzisko, Maciejewo, Łęka Mała, Franciszkowo, Łęka Wielka, Kopanie, Bogdanki, Rokosowo, Teodozewo oraz Bączylas.

W tabeli poniżej zaprezentowano wyniki sprawdzianu szóstoklasistów z terenu Gminy Poniec, na tle powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego.

Tabela 14. Średnie wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w szkołach podstawowych zlokalizowanych na terenie Gminy Poniec, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2013-2015

Nazwa szkoły	Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasisty w szkole podstawowej za ostatnie 3 lata		
	2013	2014	2015
Szkoła Podstawowa w Sarbinowie	24,17 pkt	23,67 pkt	część I- 56,43%, część II- 62,86%
Szkoła Podstawowa w Poniecu	23,86 pkt	27,59 pkt	Cześć I - 71,91% Część II - 70,56%
Zespół Szkół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum im.gen.dyw.Stefana Roweckiego "Grota" w Żytowiecku	18,04 pkt.	22,45 pkt.	Cześć I - 59,93% Część II - 71,17%
Powiat gostyński	22,58	25,36	Cześć I – 64,30% Część II - 72%
Województwo wielkopolskie	23,37	25,17	Cześć I – 65,02% Część II - 72%

Źródło: UM Poniec, OKE Poznań

Na przestrzeni analizowanych lat wyniki uczniów z terenu Gminy Poniec podlegały znacznym wahaniom. W 2013 roku najlepiej wypadli uczniowie Szkoły Podstawowej w Sarbinowie, którzy swymi osiągnięciami nie tylko przewyższyli kolegów z terenu Gminy Poniec, ale również z terenu powiatu i województwa. W 2014 roku najlepiej natomiast wypadli szóstoklasiści ze Szkoły Podstawowej w Poniecu, których wynik sprawdzianu był lepszy niż średnia dla powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego. Dzieci uczęszczające do tej placówki oświatowej podtrzymały osiągnięcia rówieśników z poprzednich lat i w 2015 roku również uzyskały wysokie średnie, w części pierwszej przewyższające, a w części drugiej porównywalne z danymi charakteryzującymi powiat i województwo. Należy też zauważyć, że w 2015 roku porównywalne wyniki z wynikami dla powiatu i województwa osiągnęli również uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Żytowiecku.

Powyższe dane świadczą o wysokim poziomie nauczania na szczeblu podstawowym w Gminie Poniec.

Poniższa tabela przedstawia z kolei wyniki egzaminu gimnazjalnego na terenie Gminy Poniec, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2013-2015.

Tabela 15. Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego na terenie Gminy Poniec, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2013-2015

Wyszczególnienie	Historia, WOS	Jęz. polski	Przedmioty przyrodnicze	matematyka	Język angielski poziom podstawowy	Język angielski poziom rozszerzony	Język niemiecki poziom podstawowy	Język niemiecki poziom rozszerzony
2013								
Gmina Poniec	58,19	57,84	61,23	51,15	61,02	37,67	65,57	38,17
Powiat gostyński	54,60	56,37	56,21	47,61	59,78	41,99	56,81	31,97
Województwo wielkopolskie	56,56	59,99	58,18	47,52	61,82	44,55	57,33	37,06
2014								
Gmina Poniec	57,86	64,60	51,99	50,68	65,82	46,71	59,22	39,09
Powiat gostyński	56,23	62,24	50,21	47,07	63,05	44,15	49,01	27,95
Województwo wielkopolskie	58,11	65,43	51,18	46,79	65,30	45,20	52,59	35,45
2015								
Gmina Poniec	62,14	57,14	45,55	40,34	59,90	38,42	55,08	42,00
Powiat gostyński	59,54	57,39	46,50	43,35	61,28	41,60	52,84	28,23
Województwo wielkopolskie	62,65	58,98	49,19	46,98	64,95	46,78	54,63	35,37

Źródło: UM Poniec, OKE Poznań

Zgodnie z danymi przedstawionymi w poniższej tabeli, uczniowie z terenu Gminy Poniec na przestrzeni analizowanych lat osiągalni bardzo dobre wyniki, porównywalne z wynikami średnimi dla województwa wielkopolskiego i powiatu gostyńskiego. W wielu przypadkach były to nawet wyniki lepsze:

- 2013 – historia i WOS, przedmioty przyrodnicze, matematyka, język niemiecki na poziomie podstawowym;
- 2014 - przedmioty przyrodnicze, matematyka, język angielski poziom podstawowy, język angielski poziom rozszerzony, język niemiecki poziom podstawowy, język niemiecki poziom rozszerzony;
- 2015 - język niemiecki poziom podstawowy.

Powyższe dane świadczą o bardzo dobrym poziomie nauczania na poziomie gimnazjalnym na terenie Gminy Poniec.

3.2. Sfera gospodarcza

ROLNICTWO

Gmina Poniec jest gminą typowo rolniczą. Użytki rolne stanowią tutaj aż 74% powierzchni. Na obszarze Gminy prowadzona jest zróżnicowana działalność rolnicza, w zależności od warunków naturalnych i ekonomicznych.

Biorąc pod uwagę strukturę zagospodarowania gruntów Gminy Poniec, największy udział stanowią użytki rolne – 9 778 ha, natomiast lasy i grunty leśne zajmują 2 479 ha. W użytkach rolnych największą powierzchnię zajmują grunty orne - 8 351 ha, a najmniejszą sady –30 ha.

Średni wskaźnik bonitacji rzeźby terenu w 10-punktowej skali wynosi 9,3 punktu. Warunki wodne dla celów produkcji rolnej są korzystne. Struktura jakościowa gruntów ornych jest dobra, a około 68% gruntów ornych zalicza się do IIIa - IVa klasy bonitacji. Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przydatności przestrzeni produkcyjnej jest dobry (81,1ha 100 punktów). Rolnictwo Gminy Poniec charakteryzuje się wysoką efektywnością produkcyjną i zajmuje czołowe miejsca zarówno w Wielkopolsce, jak i w kraju.

Na koniec 2014 na terenie Gminy Poniec funkcjonowało łącznie 1 198 gospodarstw rolnych. Wśród nich największy udział stanowiły gospodarstwa rolne o powierzchni do 1 ha włącznie – 45,3%. Udział gospodarstw o powierzchni 10 ha i więcej wyniósł około 19,6%.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Poniec na lata 2015 – 2025

PODMIOTY GOSPODARCZE

Tereny Gminy Poniec to nie tylko tereny rolnicze. Na terenie przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego obecnie działa ponad sześćset podmiotów. Według danych GUS, na koniec 2014 r. na terenie Gminy Poniec działało 621 podmiotów gospodarczych, z czego 18 w sektorze publicznym, natomiast 603 w sektorze prywatnym.

W badanym okresie liczba podmiotów gospodarki ogółem na terenie Gminy Poniec wykazała trend rosnący - w 2014 roku, w porównaniu do roku 2010 liczba podmiotów wzrosła o 19 (tj. o 3,2%). Tendencje ta jest zgodna z trendami jakie panują na terenie powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego. Należy jednak podkreślić, że pomimo wzrostu liczby przedsiębiorców na terenie Gminy Poniec, ich liczba jest nadal niewystarczająca, co zmusza mieszkańców, przede wszystkim młodych ludzi, do poszukiwania pracy w większych miejscowościach i miastach, a także za granicą. Ma to swoje odzwierciedlenie przede wszystkim w saldzie migracji i bezpośrednio wpływa na niekorzystne prognozy liczby ludności Gminy Poniec w kolejnych latach.

Większość przedsiębiorców niniejszej jednostki samorządu terytorialnego ma swoją siedzibę na obszarze wiejskim Gminy.

Tabela 16. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Poniec, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
podmioty gospodarki narodowej ogółem					
Gmina - ogółem	602	592	617	625	621
Gmina – obszar miejski	315	308	303	305	302
Gmina – obszar wiejski	287	284	314	320	319
powiat	6 757	6 748	6 913	7 074	7 085
województwo	375 482	376 483	387 977	397 855	404 419
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym					
gmina	117,4	115,2	120,7	123,1	123,6
Gmina – obszar miejski	165,2	161,5	160,1	162,1	163,2
Gmina – obszar wiejski	89,2	87,9	97,5	100,2	100,5
powiat	137,2	137,4	141,3	145	146,1
województwo	168	168,9	174,8	180,3	184,5

Źródło: Dane GUS

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę podmiotów gospodarczych, funkcjonujących na terenie Gminy Poniec w podziale na sołectwa w latach 2010-2014. Niestety dla poszczególnych okręgów wyznaczonych na terenie Ponieca, dane odnośnie liczby przedsiębiorców nie są dostępne.

Największa liczba podmiotów gospodarczych działała w 2014 roku na terenie sołectwa Śmiłowo (36 podmiotów, co stanowiło około 11% podmiotów funkcjonujących na terenach wiejskich Gminy Poniec). W przypadku większości sołectw, działająca liczba podmiotów gospodarczych przewyższa średnią liczbę przedsiębiorców dla terenów wiejskich. Do tego grona nie zaliczają się sołectwa: Zawada, Wydawy, Miechcin, Bogdanki oraz Grodzisko, co prezentuje Wykres 4.

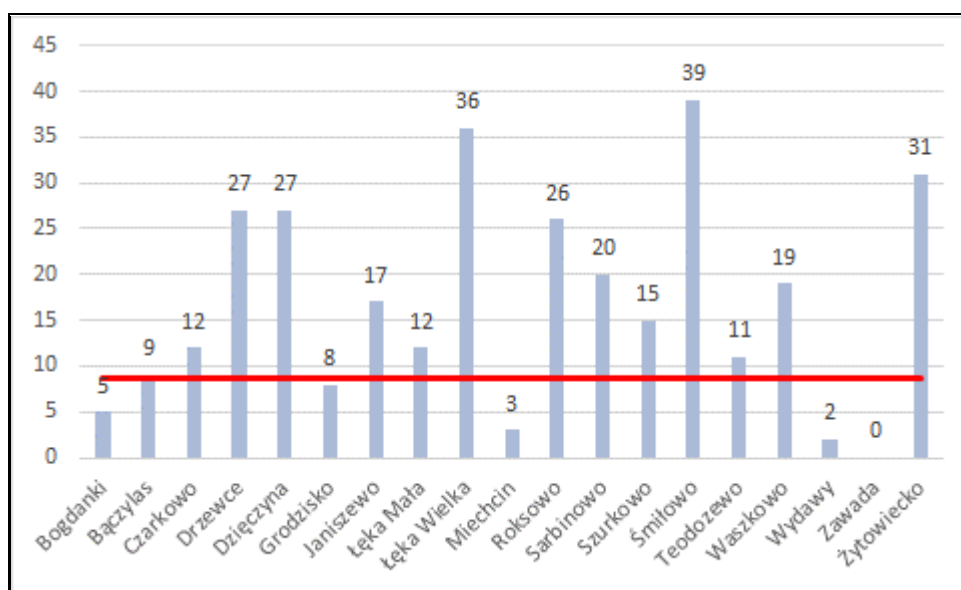
Tabela 17. Podmioty gospodarcze na terenie Gminy Poniec w podziale na sołectwa w latach 2010-2014

WYSZCZEGÓLNIENIE	Dane GUS
	Podmioty gospodarcze ogółem
MIASTO PONIEC RAZEM	302
Bogdanki	5
Bączylas	9
Czarkowo	12
Drzewce	27

WYSZCZEGÓLNIENIE	Dane GUS
	Podmioty gospodarcze ogółem
MIASTO PONIEC RAZEM	302
Dzięczyna	27
Grodzisko	8
Janiszewo	17
Łęka Mała	12
Łęka Wielka	36
Miechcin	3
Rokosowo	26
Sarbinowo	20
Szurkowo	15
Śmiłowo	39
Teodozewo	11
Waszkowo	19
Wydawy	2
Zawada	0
Żytowiecko	31
SOŁECTWA RAZEM	319
RAZEM GMINA	621

Źródło: Dane GUS

Wykres 4. Podmioty gospodarcze na terenie sołectw Gminy Ponec

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie powyższych danych, przeanalizowano sytuację na terenie sołectw, zestawiając średnie charakteryzujące poszczególne jednostki osadnicze z wartością przeciętną dla terenów wiejskich Gminy Poniec.

Tabela 18. Wskaźniki gospodarcze – podmioty prowadzące działalność gospodarczą

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gospodarka
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Bogdanki	5,32
Bączylas	9,47
Czarkowo	8,57
Drzewce	11,74
Dzięczyzna	10,8
Grodzisko	6,84
Janiszewo	10,83
Łęka Mała	10,17
Łęka Wielka	7,88
Miechcin	3,9
Rokosowo	10,53
Sarbinowo	12,12
Szurkowo	7,14
Śmiłowo	11,96
Teodozewo	10,78
Waszkowo	16,81
Wydawy	3,92
Zawada	0
Żytowiecko	10,84
SOŁECTWA RAZEM	9,61

Legenda:

wartość gorsza niż średnia	wartość lepsza niż średnia
----------------------------	----------------------------

Źródło: Opracowanie własne

Niewystarczająca liczba podmiotów gospodarczych jest główną przyczyną powstawania bezrobocia, które z kolei pociąga za sobą wiele negatywnych zjawisk w sferze społecznej (ubóstwo, dysfunkcje społeczne, duża liczba beneficjentów pomocy społecznej). Konieczne jest zatem podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów na teren Gminy, jak również zachęcenie obecnych mieszkańców do zakładania działalności gospodarczej (w tym przede wszystkim przez osoby bezrobotne). Działania te pozwolą na ograniczenie bezrobocia oraz liczby beneficjentów pomocy społecznej, z drugiej zaś strony

przyczynią się do wzrostu dochodów Gminy i jej możliwości inwestycyjnych, a także do wzrostu atrakcyjności mieszkaniowej niniejszej jednostki samorządu terytorialnego (jednym z głównych czynników branych pod uwagę przy wyborze miejsca zamieszkania jest możliwość znalezienia pracy oraz odległość od zakładu pracy).

3.3. Sfera środowiskowa

Ukształtowanie powierzchni terenu Gminy Poniec jest zróżnicowane. W otoczeniu Ponieca, gdzie system teras rzecznych jest mocno rozbudowany, zarówno przejście od pradolin do powierzchni teras nadzalewowych jest na ogół łagodne. Natomiast odcinki przełomowe pradolin, pozbawione lub prawie pozbawione teras, charakteryzuje co najmniej kilkunastometrowej wysokości, strome zbocze, ze śladami licznych drobnych rozcięć erozyjnych. Budowę geologiczną tworzą skały osadowe trzecio – i czwartorzędowe. Głębsze podłoże tworzy seria utworów trzeciorzędowych o miąższości rzędu 150 – 250 m. Rozpoczynają ją piaski i iły oligocenu, na których leżą kilkudziesięciometrowe kompleksy osadów miocenu oraz pliocenu.

Grunty orne stanowią 55% ogólnej powierzchni gminy i w 83% zajęte są przez gleby wysokiej jakości klas bonitacyjnych klasy II , IIIa i b oraz IVa i b. Przeważają gleby brunatne właściwe i wylugowane oraz lokalnie czarne ziemie, wytworzone z glin i piasków gliniastych mocnych. Bardziej zróżnicowane są gleby (czarne ziemie właściwe i zdegradowane, gleby murszowo-mineralne i murszowe, torfowe i mułowo-torfowe, mady itp.) w dolinach rzek i cieków, zajęte przez użytki zielone.

Główny ciek występującym na terenie Gminy Poniec jest Rów Polski, należący do zlewni Baryczy. Jego dolina przebiega prawie równoleżnikowo przez środkową część Gminy. Do Rowu Polskiego w obrębie Gminy uchodzą: Rów Czarkowski (po stronie północnej) i Samica Krobska (po stronie południowej). Dolina Rowu Polskiego, z szerokim płaskim dnem, jest wyraźnie zaznaczona w rzeźbie terenu. Dość wyraźnie w rzeźbie terenu zaznaczają się dolinki jej dopływów, a także dolina Maśłówki, spływającej do Orli. Tereny zalewowe w obrębie doliny Rowu Polskiego, ujęte w planach ochrony przeciwpowodziowej, znajdują się w zachodniej części Gminy (na zachód od Ponieca). Zalewy powodziowe na tym terenie związane są z cofką wód powodziowych Baryczy i związaną z tym koniecznością wyłączeń przepompowni w Tarnowej Łące i Janiszewie. Okresowemu podtapianiu podlega także obniżony lokalnie fragment doliny Rowu Polskiego w części położonej na wschód od Ponieca. Na terenie Gminy znajduje się 31 drobnych zbiorników wodnych o łącznej powierzchni 34 ha. Brak jest większych zbiorników wodnych. Stopień zmeliorowania gruntów na terenie gminy wynosi 85%, co zapewnia właściwe warunki wodne gruntów rolnych.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Poniec aktualizacja na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2019

Na terenie Gminy Poniec nie wyznaczono wieloprzestrzennych form ochrony przyrody, takich jak: parki narodowe, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Nie zarejestrowano też stałych miejsc występowania chronionych gatunków zwierząt i roślin. Wyznaczono natomiast szereg pomników przyrody natury ożywionej jak i nieożywionej. Najbliżej położonym obszarem Natura 2000 jest obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Zachodnie Pojezierze Krzywińskie PLH300014, oddalony o ok. 6 km.

Na terenie Gminy Poniec ochronie prawnej podlegają:

- grunty rolne klas I-IV (chronione przed wyłączaniem z produkcji);
- obszary leśne (z mocy ustawy o lasach);
- tereny położone w strefach ochronnych ujęć wód;
- tereny położone w obszarach ochronnych zbiorników wód podziemnych;
- wody powierzchniowe.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Poniec aktualizacja na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2019

Dane na temat stanu środowiska dla poszczególnych jednostek analizy nie są dostępne, dlatego pod uwagę wzięto dane charakterystyczne dla całej Gminy Poniec. W zakresie sfery środowiskowej przeanalizowano stan głównego ciek przepływającego przez teren Gminy – Rowu Polskiego. Zgodnie z Raportem o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2013 stan czystości niniejszej rzeki i jej dopływów oceniono jako pozaklasowy, co zadecydowało o stwierdzeniu stanu kryzysowego na terenie całej Gminy Poniec.

Rysunek 3. Stan czystości Rowu Polskiego i jego dopływów

Lokalizacja stanowiska pomiarowego		Klasa czystości	Wskaźniki decydujące o wypadkowej klasie czystości
km biegu Rowu Polskiego	(miejsce poboru prób)		
50,8 km	(Karzec)	poza klasą	Przewodność elektrolityczna, tlen rozpuszczony, potas, azot azotynowy, fosforany, fosfor ogólny, miano Coli
49,0 km	Samica Krobska (km 1,4 – Karzec)	poza klasą	Azot azotynowy, azot ogólny, fosforany, fosfor ogólny
42,8 km	(Śmiłowo)	poza klasą	Przewodność elektrolityczna, tlen rozpuszczony, potas, azot azotynowy, fosforany, fosfor ogólny, mangan
40,8 km	Rów Luboński (km 1,2 – Robczyso)	poza klasą	Przewodność elektrolityczna, BZT5, zawiesina, potas, azot amonowy, azot azotynowy, azot azotanowy, azot ogólny, fosforany, fosfor ogólny, miano Coli
27,3 km	(Tarnowałaka)	poza klasą	Przewodność elektrolityczna, tlen rozpuszczony, BZT5, ChZT-Mn, ChZT-Cr, potas, azot azotynowy, azot ogólny, fosforany, fosfor ogólny, mangan, miano Coli
24,2 km	Rów Śląski II (km 3,9 – Chruscina)	poza klasą	Przewodność elektrolityczna, tlen rozpuszczony, BZT5, potas, azot amonowy, azot azotynowy, azot ogólny, fosforany, fosfor ogólny
23,2 km	(Laskowa)	poza klasą	Tlen rozpuszczony, potas, azot azotynowy, fosforany, fosfor ogólny, miano Coli
6,4 km	Kopanica (km 13,5 – Lęgom)	poza klasą	Tlen rozpuszczony, potas, azot amonowy, azot azotynowy, fosforany, fosfor ogólny

Źródło: Raportem o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2013

W aspekcie środowiskowym należy również wskazać, że na terenie Gminy Poniec obowiązuje Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Poniec. W dokumencie tym wskazano, że głównym problemem Gminy Poniec w aspekcie ochrony powietrza atmosferycznego jest zjawisko niskiej emisji. Niska emisja na terenie przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego związana jest głównie z emisją zanieczyszczeń z gospodarstw domowych, które powstają w wyniku funkcjonowania pieców (bardzo często starych) opalanych w większości węglem (miałem), rzadziej ekogroszkiem. Problemem są nie tylko nieefektywne piece, ale i znaczne ponoszenie strat ciepła, na skutek niskiej izolacji cieplnej budynków. Istotną kwestią jest również rodzaj opału. Jak wskazano wyżej, najczęściej jest to węgiel (miał), jednak trzeba pamiętać o tym, że i on może być różnej jakości. Niestety spalane są także odpady wszelkiego rodzaju.

W nawiązaniu do informacji przedstawionych w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Poniec, uznano, że na terenie Gminy Poniec występuje problem niskiej emisji, co zadecydowało o stwierdzeniu stanu kryzysowego na terenie wszystkich jednostek poddanych analizie.

Tabela 19. Wskaźniki środowiskowe

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sfera środowiskowa	
	Występowanie zjawiska niskiej emisji	Stan JCWP rzeczne na terenie Gminy
OKRĘG I (ulice: Gostyńska, Gostyńska Szosa, Krótka, Piaskowa, Szkolna)	TAK	ZŁY
Okręg II (ulice: Drozdzińskiego, Harcerska, Kościuszki, Kościelna, Ks. Prof. Dr Jana Respądk, Parkowa, Ppłk Bernarda Śliwińskiego, Rynek, Wolności)	TAK	ZŁY
OKRĘG III (ulice: Akacjowa, Bojanowska, Dębowa, Kasztanowa, Kręta, Kusza, Lipowa, Mało Zamkowa, Marszałka Focha, Polna, Świerkowa, Wierzbowa)	TAK	ZŁY
OKRĘG IV (ulice: Dworcowa, Janiszewska, Krobska, Krobska Szosa, Poczтовая, Spokojna)	TAK	ZŁY
OKRĘG V (ulice: Adama Asnyka, Adama Mickiewicza, Bolesława Prusa, Cypriana Kamila Norwida, Elizy Orzeszkowej, Henryka Sienkiewicza, Juliana Tuwima, Juliusza Słowackiego, Marii Konopnickiej, Rydzyska)	TAK	ZŁY
MIASTO PONIEC RAZEM	TAK	ZŁY
Bogdanki	TAK	ZŁY
Bączylas	TAK	ZŁY
Czarkowo	TAK	ZŁY

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sfera środowiskowa	
	Występowanie zjawiska niskiej emisji	Stan JCWP rzeczne na terenie Gminy
Drzewce	TAK	ZŁY
Dzięczyna	TAK	ZŁY
Grodzisko	TAK	ZŁY
Janiszewo	TAK	ZŁY
Łęka Mała	TAK	ZŁY
Łęka Wielka	TAK	ZŁY
Miechcin	TAK	ZŁY
Rokosowo	TAK	ZŁY
Sarbinowo	TAK	ZŁY
Szurkowo	TAK	ZŁY
Śmiłowo	TAK	ZŁY
Teodozewo	TAK	ZŁY
Waszkowo	TAK	ZŁY
Wydawy	TAK	ZŁY
Zawada	TAK	ZŁY
Żytowiecko	TAK	ZŁY
SOŁECTWA RAZEM	TAK	ZŁY

Legenda:

wartość gorsza niż średnia dla gminy	wartość lepsza niż średnia dla gminy
--------------------------------------	--------------------------------------

Źródło: Opracowanie własne

Jakość środowiska naturalnego ma szczególne znaczenie w kontekście atrakcyjności mieszkaniowej i rekreacyjno – turystycznej. Gminę Poniec charakteryzują atrakcyjne walory przyrodnicze, jednak na jej terenie zdiagnozowano także problemy: zanieczyszczenia rzek oraz niską emisję. Aby walory przyrodnicze Gminy nie uległy pogorszeniu i mogły zachęcać mieszkańców do osiedlania się na jej obszarze, a turystów do zwiedzania zakątków niniejszej jednostki samorządu terytorialnego, należy przedsięwziąć kroki zmierzające do ograniczenia niskiej emisji oraz poprawy stanu wód powierzchniowych. Na poprawę jakości powietrza z pewnością wpłyną działania termomodernizacyjne, instalowanie odnawialnych źródeł energii, jak również edukacja ekologiczna mieszkańców oraz modernizacja dróg. Z kolei w celu poprawy stanu wód powierzchniowych konieczne jest uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie Gminy (budowa kanalizacji, a tam gdzie jest to ekonomicznie nieuzasadnione przydomowych oczyszczalni ścieków).

3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

SIEĆ KOMUNIKACYJNA

Przez teren Gminy nie przebiega żadna droga wojewódzka i krajowa. Znajduje się za to dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych.

Na terenie miasta jest 8,1 km dróg, w tym o nawierzchni:

- twardej ulepszonej, bitumicznej – 4,5 km,
- kostka – 2,8 km,
- twardej nie ulepszonej, tłuczniowa – 0,6 km,
- gruntowa – 0,2 km;

Poza granicami miasta zlokalizowano 56,7 km dróg, w tym o nawierzchni:

- twardej ulepszonej, bitumicznej – 20,9 km,
- kostka – 0,2 km,
- twardej nie ulepszonej, brukowej – 1,2 km,
- tłuczniowej – 5,5 km,
- gruntowej – 28,9 km.

Przez Gminę Poniec przebiega także linia kolejowa relacji Głogów – Leszno – Krotoszyn - Ostrów Wlkp. Jest to linia niezelektryfikowana – dwutorowa.

Część dróg na terenie Gminy wymaga przebudowy. Przebudowy i rozbudowy wymaga także infrastruktura około drogowa (oświetlenie, chodniki i ścieżki rowerowe), trzeba również pamiętać o konieczności dostosowania istniejącej infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych. W kontekście sieci komunikacyjnej należy zwrócić także uwagę na przebiegające przez teren Ponieca tory kolejowe, dzięki którym mieszkańcy mogą korzystać z połączeń kolejowych, ale które z drugiej strony utrudniają codzienne poruszanie się po terenie Miasta.

ZABYTKI

Poniec pełni funkcję lokalnego ośrodka administracyjno - usługowego i charakteryzuje się największym stopniem urbanizacji. Miasto pełni zatem funkcję reprezentacyjną całej Gminy, co podyktowane jest również wysokimi walorami kulturowymi. W tym miejscu należy wskazać, że ochroną objęte są założenia urbanistyczne Miasta, ponadto na jego terenie wyznaczono wiele obiektów zabytkowych wśród których należy przede wszystkim wyodrębnić;

- Zespół kościoła parafialnego pw. Narodzenia NMP w Poniecu – kościół murowany; I poł. XV wieku, przebudowany w 1786 r;
- Zespół dawnego kościoła protestanckiego w Poniecu – obecnie kościół rzymskokatolicki pw. Chrystusa Króla, neogotycki, murowany 1864 r;

- Ratusz w Poniecu – murowany 1843 r. Budowę rozpoczęto 6 września 1842 roku, a ratusz został oddany do użytku 15 października 1843 roku. Na ratuszowej wieży umieszczono zegar przeniesiony z wieży kościoła rzymskokatolickiego, a w 1875 roku zlecono jednemu z głogowskich zegarmistrzów budowę nowego zegara na potrzeby ponieckiego ratusza;
- Zabytkowa waga miejska z 1777 roku z kamiennymi odważnikami (wejście do Ratusza);
- Zespół dawnego szpitala Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia w Poniecu, obiekt został zrewitalizowany i obecnie znajduje się tam Przedszkole Samorządowe;

Obiekty zabytkowe występują także na terenach wiejskich Gminy, wśród nich należy wymienić przede wszystkim:

- Pałac w Łęce Wielkiej zbudowany w 1870r. przez Leona Mielżyńskiego w stylu angielskiego gotyku;
- Pałac w Rokosowie zbudowany wg planów architekta Fryderyka Augusta Stullera, w stylu gotyku romantycznego. Budowę ukończono w 1847r;
- Dworek i park w Drzewcach zbudowany ok. 1860r. na starych XIII wiecznych fundamentach. Przebudowany i rozbudowany w końcu XIX i początkach XX wieku. Dekoracja sztukatorska neoklasycystyczna. Park krajobrazowy z XIX w;
- Kościół parafialny pw. św. Stanisława Biskupa w Żytowiecku zbudowany w II poł. XVIII wieku;

Niestety należy wskazać, że część wyżej wskazanych zabytków (przede wszystkim w Poniecu) w chwili obecnej znajduje się w złym stanie, co istotnie wpływa na pogorszenie wizerunku Miasta i obniżenie jego walorów estetycznych. Zły stan techniczny obiektów zabytkowych powoduje, że potencjał Gminy w zakresie turystyki jest niewykorzystany. W związku z tym, konieczne jest podejmowanie działań mających na celu poprawę stanu zabytków zlokalizowanych przede wszystkim na terenie Ponieca, co przełoży się na poprawę wizerunku Gminy, a także wpłynie na wzrost jej atrakcyjności turystycznej. Wzrost liczby turystów odwiedzających Gminę w przyszłości, może przełożyć się na zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych działających w sferze szeroko rozumianej turystyki, a to z kolei może pośrednio przełożyć się na poprawę sytuacji finansowej mieszkańców i ograniczenie liczby osób korzystających z pomocy społecznej.

GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA ORAZ ZAOPATRZENIE W GAZ ZIEMNY

Poniżej zaprezentowane dane GUS, charakteryzujące sieć wodociągową, kanalizacyjną i gazową na terenie Gminy Poniec, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego.

Zgodnie z poniższym zestawieniem, na przestrzeni lat 2010-2014, długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej w Gminie Poniec uległa zwiększeniu (na terenach wiejskich,

ponieważ Miasto już wcześniej było w całości zwodociągowane), podobnie jak na terenie powiatu i województwa. Analizując procent korzystających z instalacji wodociągowej w ogóle ludności, wskaźnik dla Gminy w 2014 roku był bardzo wysoki i wynosił 98,3% (zgodnie z danymi udostępnionymi przez Urząd Miejski w Poniecu wszyscy mieszkańcy Gminy mają zapewniony dostęp do wodociągu). Trzeba zauważyć, że wskaźnik ten był wyższy od wskaźników właściwych dla jednostek samorządu terytorialnego wyższego stopnia.

Znacznie mniej osób na terenie Gminy Poniec ma natomiast zapewniony dostęp do sieci kanalizacyjnej, z tym że sytuacja prezentuje się o wiele korzystniej na terenie Ponieca (gdzie prawie wszyscy podłączeni są do sieci) niż na terenach wiejskich Gminy, gdzie tylko 31% ludności użytkuje sieć kanalizacyjną. Pozostali mieszkańcy korzystają ze zbiorników bezodpływowych lub z przydomowych oczyszczalni ścieków. Trzeba jednak zauważyć, że na przestrzeni analizowanych lat, długość przedmiotowej infrastruktury uległa wydłużeniu (podobnie jak na terenie powiatu i województwa), co zadecydowało o tym, że na koniec 2014 ogółem na terenie Gminy Poniec procent korzystających z kanalizacji ukształtował się na poziomie 55,1%. Wskaźnik ten był jednak niższy niż na terenie powiatu gostyńskiego (66,3%) oraz województwa wielkopolskiego (69,7%).

W ostatnich latach na terenie Gminy doszło do nieznacznego rozbudowania sieci gazowej. Jej długość w 2014 roku była o około 1% większa niż w roku 2010. Znacznie bardziej wyraźny wzrost odnotowano na terenie powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego. Biorąc pod uwagę procent osób korzystających z sieci gazowej należy zauważyć, że podobnie jak w przypadku infrastruktury kanalizacyjnej, znacznie więcej osób korzystało z gazu na terenach miejskich (89,7%). Generalnie procent osób korzystających z sieci gazowej na terenie Gminy Poniec był niższy, niż w przypadku jednostek samorządu terytorialnego wyższego stopnia.

Tabela 20. Wyposażenie Gminy Poniec, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego w sieć wodociągową, kanalizacyjną i gazową w latach 2010–2014

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2010	2011	2012	2013	2014
WODOCIĄG						
Gmina - ogółem						
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	69,9	69,9	77,5	77,5	77,5
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	95,4	95,4	94,6	94,6	98,3
Gmina – obszar miejski						
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	22,2	22,2	22,2	22,2	22,2
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	93,8	93,8	91,8	91,8	98,6
Gmina – obszar wiejski						
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	47,7	47,7	55,3	55,3	55,3

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2010	2011	2012	2013	2014
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	96,3	96,3	96,2	96,2	98,1
Powiat						
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	690,7	704,4	731	739,1	748,3
korzystający z instalacji w % ogółu ludności (na wsi)	%	94,7	94,8	94,6	94,6	97,9
Województwo						
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	29064,4	29660,3	29997,2	30372,1	31309,2
korzystający z instalacji w % ogółu ludności na wsi	%	92,5	92,6	93	93,1	96,2
KANALIZACJA						
Gmina - ogółem						
długość czynnej sieci ogółem	km	28,7	30	30	30	30
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	31,3	34	36,6	36,7	55,1
Gmina – obszar miejski						
długość czynnej sieci ogółem	km	16,4	16,4	16,4	16,4	16,4
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	54,2	54,2	61,4	61,4	97,1
Gmina – obszar wiejski						
długość czynnej sieci ogółem	km	12,3	13,6	13,6	13,6	13,6
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	18,1	22,4	22,4	22,4	31
Powiat						
długość czynnej sieci ogółem	km	217	245,2	276,9	286,8	288,3
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	50,8	54,4	57,1	57,7	66,3
Województwo						
długość czynnej sieci ogółem	km	9520,8	10398,9	11051,3	11549,3	12457,4
korzystający z instalacji w % ogółu ludności na wsi	%	61	62,6	63,9	64,6	69,7
GAZOCIĄG						
Gmina - ogółem						
długość czynnej sieci ogółem	m	60312	60424	60427	60500	60863
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	40,5	40,6	40,6	40,2	39,9
Gmina – obszar miejski						
długość czynnej sieci ogółem	m	16855	16967	16970	17043	17406
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	93,2	92,9	91,5	89,9	89,7
Gmina – obszar wiejski						
długość czynnej sieci ogółem	m	43457	43457	43457	43457	43457

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2010	2011	2012	2013	2014
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	10,4	10,7	11,3	11,3	11,3
Powiat						
długość czynnej sieci ogółem	m	665064	671725	679526	682076	683265
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	63,3	63,6	63,1	62,5	62,1
Województwo						
długość czynnej sieci ogółem	m	13046539	13381508	13649869	13977449	14398523
korzystający z instalacji w % ogółu ludności na wsi	%	47,9	48,1	47,6	47,5	47,4

Źródło: Dane GUS

Jak wskazano w podrozdziale 3.3. *Sfera środowiskowa*, na terenie Gminy Poniec stan wód powierzchniowych jest zły, co w dużej części może być podyktowane zbyt niskim skanalizowaniem Gminy. W celu poprawy stanu wód powierzchniowych konieczne jest uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego (budowa kanalizacji, a tam gdzie jest to ekonomicznie nieuzasadnione, przydomowych oczyszczalni ścieków).

ENERGIA ELEKTRYCZNA

Przez północną część Gminy przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia relacji Leszno - Gostyń. Ponadto przez teren Gminy przebiegają linie średniego napięcia 15kV, które zasilają stacje transformatorowe 15/05kV rozmieszczone w mieście i na wsiach. Wszystkie miejscowości są zelektryfikowane.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Poniec na lata 2015-2025

OCHRONA ZDROWIA

Istotnym elementem infrastruktury społecznej jest system ochrony zdrowia. Jego poziom w sposób znaczący wiąże się z jakością wykonywanej pracy przez mieszkańców oraz wpływa na wydatki budżetu. Dostęp do infrastruktury ochrony zdrowia zależy przede wszystkim od liczby instytucji świadczących usługi zdrowotne, ich rozmieszczenia oraz kosztów usług.

System opieki zdrowotnej na obszarze Gminy Poniec jest dobrze rozwinięty. Na terenie Gminy działają dwa ośrodki zdrowia: w Poniecu oraz w Łęce Wielkiej.

W Poniecu opiekę zdrowotną zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Przychodni Lekarza Rodzinnego „MEDICA”. W ramach kontraktu z NFZ, pacjenci mogą skorzystać z usług: lekarza chorób wewnętrznych, pediatry, okulisty, laryngologa, ginekologa - położnika, dermatologa - wenerologa, a ponadto wykonuje się tu badania laboratoryjne oraz USG.

W przychodni w Łęce Wielkiej przyjmuje w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia lekarz podstawowej opieki lekarskiej. Ponadto na terenie Gminy działają 4 prywatne gabinety stomatologiczne (3 w Poniecu i 1 w Łęce Wielkiej).

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Poniec na lata 2015-2025

KULTURA, SPORT I REKREACJA

Głównym podmiotem, który realizuje zadania z zakresu kultury na terenie Gminy Poniec, jest Gminne Centrum Kultury w Poniecu. Gminne Centrum Kultury swą ofertę kieruje do wszystkim mieszkańców Gminy, niezależnie od wieku czy zainteresowań. Sekcje działające w jego ramach zrzeszają wielu zainteresowanych. Ponadto GCK organizuje liczne imprezy okolicznościowe, festyny, rajdy rowerowe i inne akcje, których jednym z głównych celów jest integracja i aktywizacja lokalnej społeczności. W zakresie aktywizacji i integracji mieszkańców Gminy znaczące jest również wsparcie organizacyjne GCK kierowane do stowarzyszeń oraz grup działających przy szkołach z Gminy Poniec. Dodatkowo do dyspozycji mieszkańców w GCK znajdują się dwa stoły do tenisa stołowego, dart oraz mini bilard. W związku z powyższym ośrodek pełni także funkcje świetlicy dla młodzieży. W Kawiarence Internetowej można bezpłatnie korzystać z Internetu.

Źródło: <http://www.poniec.pl>

Najważniejszą imprezą kulturalną na terenie Gminy, są organizowane co roku Dni Ziemi Ponieckiej, które przyciągają corocznie kilka tysięcy widzów. Ponadto w poszczególnych miejscowościach gminnych organizowane są dożynki. Wydarzenia te mają istotne znaczenie dla integracji i aktywizacji lokalnej społeczności. Ze względu na bogatą historię Ziemi Ponieckiej, organizowane imprezy są także dogodną okazją do podkreślenia walorów historycznych oraz bezpośredniej promocji Gminy.

Gmina Poniec posiada dobrze rozwiniętą bazę sportowo – rekreacyjną, na którą składają się:

- Hala sportowo - widowiskowa w Poniecu;
- Ośrodek Sportu i Rekreacji;
- Kompleks boisk sportowo - rekreacyjnych "ORLIK2012";
- Stadion sportowy w Poniecu;
- Siłownie na świeżym powietrzu – na terenie Gminy Poniec przygotowano dwie siłownie na świeżym powietrzu, które w połączeniu z pięknymi terenami zielonymi zapewniają odprężenie i swobodną rekreację. Ponadto miejsca te umożliwiają integrację społeczną - to dobre rozwiązanie dla tych, którzy wspólnie ze znajomymi lubią spędzać aktywnie wolne chwile.
- Place zabaw – w każdej miejscowości na terenie Gminy Poniec funkcjonują także place zabaw przeznaczone dla najmłodszych dzieci. Dzięki takim obiektom najmłodszy oraz ich opiekunowie, mają zapewnioną możliwość zabawy i spędzania wolnego czasu na

świeżym powietrzu. Place zabaw umożliwiają nie tylko korzystanie z wielu sprzętów i przez to ciekawszą zabawę, ale przede wszystkim dają okazję do spotkań z rówieśnikami. Ponadto infrastruktura tego typu zachęca do aktywności fizycznej oraz stwarza okazję do treningu umiejętności społecznych – dzieci uczą się współpracy, współzawodnictwa, kreatywności i funkcjonowania w grupie rówieśników, a także nawiązywania relacji.

- Hale i boiska sportowe zlokalizowane przy szkołach.
- Kompleks rekreacyjny stawów, zarządzany przez stowarzyszenie Perkoz.

Konieczne jest dalsze podejmowanie działań mających na celu stworzenie warunków i możliwości rozwijania zainteresowań sportowo – rekreacyjnych oraz kulturalnych. Działania w tym zakresie niewątpliwie pozytywnie wpłyną na życie i zdrowie mieszkańców, a także przyczynią się do wzrostu atrakcyjności mieszkaniowej i turystycznej Gminy. Reasumując należy stwierdzić, że konieczna jest dalsza rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej, która przyczyni się do podniesienia atrakcyjności mieszkaniowej Gminy Poniec, a co za tym idzie wpłynie na wzrost liczby mieszkańców w przyszłości.

3.5. Sfera techniczna

W ramach sfery technicznej pod uwagę należy wziąć w szczególności stan techniczny obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braki czy niedostateczne funkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Podstawową zabudowę na terenie Gminy Poniec stanowią domy jednorodzinne wolnostojące, na terenach miejskich występują także budynki wielorodzinne, jednak i w tym przypadku źródła ciepła mają charakter dowolny. Stosowane są rozwiązania indywidualne, jednak z przewagą wykorzystania węgla. System ciepłowniczy oparty o tradycyjne kotłownie na paliwa stałe (węgiel, miał węglowy, koks) powoduje zjawisko tzw. „niskiej emisji”, która negatywnie wpływa na jakość powietrza oraz na zdrowie mieszkańców. Niewątpliwym problemem jest także nagminne spalanie w domowych piecach paliw niskiej jakości, a także odpadów, w tym tworzyw sztucznych, gumy i tekstyliów. Zjawisko to pogłębia fakt, że duża część budynków nie została poddana termomodernizacji, co przekłada się na ilość zużywanego paliwa na cele grzewcze oraz ilość gazów i pyłów emitowanych do powietrza.

Znaczący problem w sferze technicznej dotyczy budynków mieszkalnych zlokalizowanych na terenie Śródmieścia w Poniecu. Część budynków obecnie znajdują się w bardzo złym stanie technicznym. Trzeba wskazać, że obiekty te zamieszkane są w znacznej części przez osoby korzystające z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej, w związku z tym nie posiadają one środków na opłaty remontowe - co skutkuje dalszym pogłębianiem się złej kondycji budynków.

Należy podkreślić, że sytuacja finansowa oraz warunki mieszkaniowe osób zamieszkujących niniejsze obiekty bezpośrednio wpływa na ich sytuację społeczną. Zła kondycja ekonomiczna oraz nieodpowiednie warunki mieszkaniowe powodują izolację społeczną, bierność mieszkańców w życiu społecznym oraz problemy w relacjach rodzinnych.

Wyżej wskazane problemy przekładają się również na pogarszający się stan środowiska naturalnego. Brak odpowiedniego docieplania budynków i nieefektywne korzystanie z dostępnych zasobów wpływa na ilość zużywanego paliwa opałowego, co przekłada się na zwiększoną ilość emitowanych do powietrza zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, a to z kolei pogłębia zjawisko niskiej emisji na terenie Gminy Poniec.

Trzeba wskazać, że w chwili obecnej przedmiotowe budynki wymagają kompleksowej odnowy, a także przebudowy podstawowej infrastruktury, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych. Konieczne są również działania zmierzające do bardziej efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów (m.in. poprzez termomodernizację czy montaż instalacji odnawialnych źródeł energii).

3.6. Potencjał i bariery Gminy Poniec

W poniższej tabeli przedstawiono syntetyczne zestawienie kluczowych potencjałów i barier rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Poniec w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno – funkcjonalnej i środowiskowej.

Tabela 21. Kluczowe potencjały i bariery rewitalizacji na terenie Gminy Poniec

Sfera	Potencjał	Bariery
Społeczna	• Ludzie z inicjatywą, społeczne grupy aktywności • Otwartość mieszkańców na nowe inicjatywy i ich gotowość do zmiany dotychczasowego stylu życia • Oferta oświatowa i infrastruktura opieki zdrowotnej na dobrym poziomie • Potencjał instytucji pomocy społecznej na rzecz realizacji programów aktywizujących i integrujących społeczność lokalne • Miejsca z potencjałem dla tworzenia oferty kulturalno-sportowo-rekreacyjna • Wystarczająco rozwinięta infrastruktura drogowa i przebiegająca przez teren Gminy linia kolejowa • Dobrze rozwinięta sieć dróg gminnych i powiatowych, które zapewniają dogodne połączenie z układem komunikacyjnym wyższej kategorii	• Niechęć do zmiany, dostosowania się do norm społecznych i brak włączenia w życie społeczności części mieszkańców obszarów zdegradowanych • Bierność i apatia obecna w środowiskach dotkniętych bezrobociem i problemami społecznymi • Międzypokoleniowe przekazywanie negatywnych wzorców i zachowań w rodzinach z dysfunkcjami społecznymi • Przewaga postaw roszczeniowych nad chęcią korzystania z oferty aktywizującej w środowiskach dotkniętych różnymi formami wykluczenia • Podstawowa oferta kulturalno-sportowo-rekreacyjna, która jednak nie zaspakaja potrzeb osób z terenów zdegradowanych • Zły stan techniczny budynków • Ograniczone możliwości ekonomiczne mieszkańców w zakresie finansowania

Sfera	Potencjał	Bariery
	- Dogodne walory przyrodnicze do osiedlania się - Bardzo dobre wyposażenie w infrastrukturę techniczną (wodociąg, kanalizacja, sieć gazowa) szczególnie na terenie Miasta	modernizacji infrastruktury technicznej budynków, w tym rozwiązania problemu niskiej emisji Skala degradacji terenów i dewastacji obiektów obniżająca atrakcyjność inwestycyjną i mieszkaniową gminy
Przestrzenno - funkcjonalna	- Wystarczająco rozwinięta infrastruktura drogowa i przebiegająca przez teren Gminy linia kolejowa - Bardzo dobrze rozwinięta sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa (szczególnie na terenach miejskich) - Dobre zaopatrzenie w infrastrukturę energetyczną (energia elektryczna) - Oferta oświatowa i infrastruktura opieki zdrowotnej na dobrym poziomie - Infrastruktura społeczna na podstawowym poziomie	- Zły stan niektórych dróg na terenie Gminy - Przebiegające przez teren Ponieca tory kolejowe, które utrudniają codzienne poruszanie się po terenie Miasta - Zły stan zabytków na terenie Gminy - Niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych
Gospodarcza	- Bardzo dobre warunki do produkcji rolnej - Dobre warunki do prowadzenia agroturystyki - Wystarczająco rozwinięta infrastruktura drogowa i przebiegająca przez teren Gminy linia kolejowa - Niskie koszty prowadzenia działalności gospodarczej w porównaniu do obszarów położonych wokół dużych miast - Wolne zasoby siły roboczej - Doświadczenie zawodowe mieszkańców wyniesione z tradycyjnych branż gospodarki - Brak formy ochrony przyrody, które mogłyby ograniczać możliwość lokalizacji niektórych form działalności gospodarczej	- Skala degradacji terenów i dewastacji obiektów obniżająca atrakcyjność inwestycyjną i mieszkaniową gminy - Zły stan zabytków, który negatywnie wpływa na potencjał turystyczny Gminy - Bierność i apatia obecna w środowiskach dotkniętych bezrobociem i problemami społecznym - Przewaga postaw roszczeniowych nad chęcią korzystania z oferty aktywizującej w środowiskach dotkniętych różnymi formami wykluczenia
Techniczna	- Dobre warunki do wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych - Działania podejmowane przez Gminę Poniec w celu ztermomodernizowania budynków komunalnych	- Duża część budynków na terenie gminy jest nieocieplona i znajduje się w złym stanie technicznym - System ciepłowniczy oparty o tradycyjne kotłownie na paliwa stałe - Występowanie na terenie Gminy zjawiska niskiej emisji - Nagminne spalanie w domowych piecach paliw niskiej jakości, a także odpadów - Ograniczone możliwości ekonomiczne mieszkańców w zakresie finansowania

Sfera	Potencjał	Barier
		modernizacji infrastruktury technicznej budynków, w tym rozwiązania problemu niskiej emisji
Środowiskowa	- Atrakcyjne walory przyrodnicze - Niski poziom hałasu komunikacyjnego i zanieczyszczeń powietrza spowodowanych przez ruch tranzytowy	- Ograniczone możliwości ekonomiczne mieszkańców w zakresie finansowania modernizacji infrastruktury technicznej budynków, w tym rozwiązania problemu niskiej emisji - Skala degradacji terenów i dewastacji obiektów obniżająca atrakcyjność krajobrazową gminy - Brak formy ochrony przyrody, które mogłyby chronić środowiska przed jego degradacją

Źródło: Opracowanie własne

Należy zauważyć, że wiele potencjałów i barier występuje wielokrotnie w poszczególnych sferach, co podyktowane jest faktem, że sfera społeczna, gospodarcza, przestrzenno – funkcjonalna, techniczna i środowiskowa są ze sobą ściśle powiązane.

Płaszczyzna środowiskowa ma znaczący wpływ na obszar zarówno społeczny, techniczny, jak i gospodarczy. Atrakcyjne tereny przyrodnicze, nieskażone przez działalność człowieka mają duże znaczenie dla osób poszukujących spokojnego miejsca zamieszkania. Obszar Gminy Poniec charakteryzuje stosunkowo czyste środowisko naturalne i walory krajobrazowe. To interesujące miejsce zarówno dla rodzin z dziećmi, jak i osób w starszym wieku. Środowisko ma także znaczący wpływ na płaszczyznę techniczną i gospodarczą. Dla sfery technicznej ważne są możliwości wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Uwarunkowania przyrodnicze oraz występujące formy ochrony przyrody w dużej mierze decydują o możliwych formach prowadzenia działalności gospodarczej. Na terenie Gminy Poniec nie ustanowiono większych form ochrony przyrody, co sprzyja możliwości lokowania różnego rodzaju działalności gospodarczych. Z jednej strony jest to niewątpliwy potencjał Gminy w kierunku rozwoju gospodarczego, tworzenia nowych miejsc pracy, a co za tym idzie, zwiększania liczby mieszkańców Gminy, rozwoju mieszkalnictwa i wzrostu dochodów Gminy, które następnie mogą zostać wykorzystane na nowe inwestycje. Ponieważ Gmina Poniec to gmina miejsko-wiejska, to szansą dla jej rozwoju może być również agroturystyka. W tym kontekście, brak form ochrony przyrody może być rozpatrywany jako bariera dla rozwoju niniejszej jednostki samorządu terytorialnego w kierunku turystyki. Ponadto nieskażone środowisko stanowi również niewątpliwy potencjał do rozwoju ekologicznego rolnictwa, a trzeba pamiętać, że popyt na zdrową, ekologiczną żywność jest coraz większy. W tym miejscu widoczne jest przenikanie się sfery gospodarczej ze sferą społeczną. Wykorzystanie potencjałów występujących w przestrzeni gospodarczej może przyczynić się do ograniczenia bezrobocia na terenie Gminy, a co za tym idzie do ograniczenia liczby osób dotkniętych

problemami społecznymi i korzystających z pomocy OPS. Trzeba też pamiętać, że jednym z głównych czynników branych pod uwagę przy wyborze miejsca zamieszkania, jest możliwość znalezienia pracy oraz odległość od zakładu pracy, dlatego rozwój Gminy w sferze gospodarczej bezpośrednio wpłynie na kondycję sfery społecznej. Należy również zauważyć, że wzrost liczby mieszkańców Gminy pośrednio może przyczynić się do poprawy sytuacji gospodarczej niniejszej jednostki samorządu terytorialnego. Wśród nowych mieszkańców mogą znaleźć się przedsiębiorcze osoby chcące rozpocząć działalność gospodarczą na terenie Gminy, co z kolei przełoży się na ograniczenie liczby osób bezrobotnych i beneficjentów pomocy społecznej. Działania mające na celu poprawę sfery społecznej na terenie Gminy w dalszej perspektywie przyczynią się do zwiększenia dochodów własnych Gminy, a tym samym do zwiększenia jej możliwości inwestycyjnych (zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej oraz środowiskowej). Sfera techniczna oraz przestrzenno – funkcjonalna oddziałuje zarówno na sferę społeczną, jak i gospodarczą oraz środowiskową. Atrakcyjne obiekty mieszkaniowe, dobrze zachowane zabytki oraz podstawowa infrastruktura techniczna i społeczna znacznie podnoszą atrakcyjność mieszkaniową i gospodarczą danego obszaru. Dobra kondycja infrastruktury technicznej przekłada się również na jakość środowiska naturalnego.

Niestety wyżej wymienione obszary są ze sobą również ściśle powiązane w kontekście zjawisk kryzysowych. Występowanie problemów w jednej sferze powoduje ich nawarstwianie się i utrwalanie w pozostałych obszarach. Niewystarczająca liczba podmiotów gospodarczych przekłada się na bezrobocie, które jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. dysfunkcji społecznych, przestępczości czy uzależnień), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Długotrwałe występowanie tych efektów bezrobocia w konsekwencji wpływa bezpośrednio na wzrost wydatków na pomoc społeczną w zakresie likwidacji lub minimalizacji tych zjawisk, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy. Ogranicza to możliwości inwestycyjne, co wpływa na obniżenie atrakcyjności mieszkaniowej i gospodarczej, a to z kolei wpływa na spadek liczby mieszkańców i liczby podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie Gminy. Niemniejsze znaczenie mają problemy w sferze technicznej, przestrzenno – funkcjonalnej i środowiskowej. Zdegradowane środowisko naturalne, zły jakości oraz niedostateczna infrastruktura techniczna nie zachęcają do osiedlania się na danym terenie, jak również ograniczają możliwość rozwoju działalności gospodarczej, rolnictwa i turystyki. Niniejsze uwarunkowania z kolei przekładają się na spadek liczby mieszkańców i turystów odwiedzających Gminę, a także negatywnie oddziałują na kondycję finansową mieszkańców i samej jednostki samorządu terytorialnego.

3.7. Podsumowanie wskaźników

W tym podrozdziale zaprezentowano zbiorcze zestawienie wszystkich analizowanych wskaźników. Ze względu na to, że Gmina Poniec jest gminą miejsko – wiejską, a także biorąc pod uwagę specyfikę obszarów miejskich i wiejskich oraz dostępność danych, niezbędne było zróżnicowanie sposobu przeprowadzenia diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych. W nawiązaniu do powyższego, diagnozę zjawisk kryzysowych przeprowadzono oddzielnie dla Miasta Poniec i sołectw wchodzących w skład obszaru wiejskiego Gminy Poniec.

W ramach diagnozy czynników i zjawisku kryzysowych dla obszarów miejskich wzięto pod uwagę 9 wskaźników w sferze społecznej oraz 2 wskaźniki w sferze środowiskowej. Natomiast w przypadku obszarów wiejskich Gminy Poniec przeanalizowano 15 wskaźników w sferze społecznej, 1 wskaźnik w sferze gospodarczej oraz 2 w zakresie sfery środowiskowej. Pozostałe analizowane aspekty, dla których nie są dostępne szczegółowe dane liczbowe, zostały przedstawione w formie opisowej w poprzednich podrozdziałach.

Tabela 22. Zbiorcze zestawienie wszystkich analizowanych wskaźników – obszar miejski

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sfera społeczna									Sfera środowiskowa	
	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: przemocy w rodzinie w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Występowanie zjawiska niskiej emisji	Stan JCWP rzeczne na terenie Gminy
OKRĘG I	19,55%	2,97%	12,07%	2,97%	0,19%	0,19%	0,37%	0,19%	0,00%	TAK	ZŁY
OKRĘG II	18,01%	16,33%	8,11%	3,63%	2,27%	1,81%	1,81%	0,00%	0,45%	TAK	ZŁY
OKRĘG III	24,35%	1,85%	16,67%	1,99%	0,28%	0,28%	0,14%	0,00%	0,14%	TAK	ZŁY
OKRĘG IV	21,68%	3,76%	38,89%	0,51%	0,17%	0,34%	1,03%	0,17%	0,00%	TAK	ZŁY
OKRĘG V	13,04%	2,46%	7,69%	0,15%	0,00%	0,15%	0,31%	0,00%	0,31%	TAK	ZŁY
MIASTO PONIEC RAZEM	19,33%	4,76%	16,79%	1,71%	0,48%	0,48%	0,65%	0,07%	0,17%	TAK	ZŁY

Legenda:

wartość gorsza niż średnia	wartość lepsza niż średnia
----------------------------	----------------------------

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 23. Zbiorcze zestawienie wszystkich analizowanych wskaźników – obszar wiejski

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sfera społeczna															Gospodarka	Sfera środowiskowa	
	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Udział osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym obszarze	Udział bezrobotnych kobiet w ludności ogółem na danym obszarze	Stosunek liczby osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych do osób bezrobotnych ogółem	Udział bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób bezrobotnych	Udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: przemocy w rodzinie w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział osób objętych pomocą z powodu: alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Występowanie zjawiska niskiej emisji	Stan JCWP rzeczne na terenie Gminy
Bogdanki	22,34%	2,13%	1,42%	33,33%	0,00%	66,67%	0,00%	2,13%	42,86%	9,22%	0,71%	0,00%	1,42%	0,00%	0,00%	5,32	TAK	ZŁY
Bączylas	16,84%	2,44%	1,22%	50,00%	100,00%	75,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	9,47	TAK	ZŁY
Czarkowo	18,57%	0,50%	0,50%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	1,99%	20,00%	4,48%	0,50%	0,50%	1,00%	0,00%	0,00%	8,57	TAK	ZŁY
Drzewce	14,35%	4,01%	1,72%	35,71%	28,57%	42,86%	21,43%	8,31%	30,23%	8,31%	0,00%	1,43%	0,00%	0,57%	0,57%	11,74	TAK	ZŁY
Dzięczyna	16,40%	2,85%	1,55%	27,27%	36,36%	72,73%	36,36%	7,25%	21,05%	6,99%	1,04%	0,52%	1,04%	0,00%	0,00%	10,8	TAK	ZŁY
Grodzisko	21,37%	3,59%	1,54%	14,29%	28,57%	57,14%	71,43%	7,18%	50,94%	3,08%	1,03%	1,03%	1,03%	0,00%	0,51%	6,84	TAK	ZŁY
Janiszewo	19,11%	2,03%	0,81%	0,00%	20,00%	20,00%	60,00%	7,72%	27,12%	4,07%	0,81%	0,41%	1,22%	0,41%	0,00%	10,83	TAK	ZŁY
Łęka Mała	29,66%	3,09%	1,55%	16,67%	83,33%	33,33%	0,00%	0,00%	21,95%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	10,17	TAK	ZŁY
Łęka Wielka	19,69%	3,17%	1,87%	18,18%	31,82%	63,64%	22,73%	3,31%	29,93%	2,74%	0,29%	0,58%	0,43%	0,00%	0,00%	7,88	TAK	ZŁY
Miechcin	6,49%	1,94%	0,97%	50,00%	50,00%	100,00%	0,00%	3,88%	19,05%	0,00%	0,97%	0,00%	0,97%	0,00%	0,00%	3,9	TAK	ZŁY
Roksowo	18,62%	4,75%	2,64%	16,67%	44,44%	38,89%	16,67%	3,96%	41,86%	0,79%	0,26%	0,53%	0,00%	0,00%	0,00%	10,53	TAK	ZŁY
Sarbinowo	21,21%	3,88%	1,94%	40,00%	40,00%	50,00%	40,00%	9,30%	39,66%	1,16%	1,55%	0,39%	1,16%	0,00%	0,00%	12,12	TAK	ZŁY
Szurkowo	17,62%	1,24%	0,62%	50,00%	50,00%	25,00%	25,00%	0,00%	26,67%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	7,14	TAK	ZŁY
Śmiłowo	21,17%	3,61%	2,01%	11,11%	22,22%	44,44%	38,89%	2,41%	17,48%	2,41%	0,00%	0,60%	0,00%	0,00%	0,00%	11,96	TAK	ZŁY
Teodoziewo	17,65%	2,60%	0,65%	0,00%	50,00%	25,00%	0,00%	5,19%	26,47%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	10,78	TAK	ZŁY
Waszkowo	11,50%	4,05%	2,89%	14,29%	42,86%	71,43%	28,57%	27,75%	27,66%	23,70%	1,73%	3,47%	2,31%	1,73%	0,00%	16,81	TAK	ZŁY
Wydawy	39,22%	3,53%	1,18%	0,00%	0,00%	100,00%	66,67%	12,94%	57,14%	12,94%	1,18%	1,18%	1,18%	0,00%	1,18%	3,92	TAK	ZŁY
Zawada	10,71%	5,41%	2,70%	50,00%	16,67%	83,33%	33,33%	6,31%	50,00%	0,00%	0,90%	0,90%	0,90%	0,00%	0,00%	0	TAK	ZŁY
Żytowiecko	21,33%	4,15%	1,61%	27,78%	22,22%	38,89%	33,33%	4,15%	40,23%	0,69%	0,69%	1,38%	0,46%	0,00%	0,00%	10,84	TAK	ZŁY
SOŁECTWA RAZEM	18,98%	3,20%	1,63%	23,31%	34,36%	51,53%	28,83%	5,25%	30,32%	3,66%	0,51%	0,69%	0,55%	0,12%	0,08%	9,61	-	-

Legenda:

wartość gorsza niż średnia	wartość lepsza niż średnia
----------------------------	----------------------------

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie powyższego zestawienia należy zauważyć, że we wszystkich jednostkach poddanych analizie odnotowano problemy w sferze społecznej, jak również dodatkowo w sferze środowiskowej lub gospodarczej – na tej podstawie każdy z obszarów mógł zostać potencjalnie uznany za zdegradowany. Dlatego też kolejnym krokiem było zsumowanie liczby wskaźników, które przyjmują wartości mniej korzystne niż średnia dla Gminy Poniec. Następnie liczbę tę odniesiono do średniej liczby negatywnych wskaźników dla obszaru miejskiego Gminy Poniec (w przypadku pięciu okręgów wyznaczonych na terenie Ponieca) oraz do średniej liczby negatywnych wskaźników dla wszystkich sołectw (w przypadku obszarów wiejskich Gminy Poniec). Jednostki w których odnotowano liczbę negatywnych wskaźników powyżej średniej liczby negatywnych wskaźników dla obszaru miejskiego i obszaru wiejskiego, zaliczono do obszaru zdegradowanego. Niniejsze zależności prezentują tabele 24 i 25.

Tabela 24. Wskaźniki syntetyczne dla obszarów miejskich Gminy Poniec

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba wskaźników świadczących o sytuacji kryzysowej
OKRĘG I (ulice: Gostyńska, Gostyńska Szosa, Krótka, Piaskowa, Szkolna)	5
Okręg II (ulice: Drożdżyńskiego, Harcerska, Kościuszki, Kościelna, Ks. Prof. Dr Jana Respądk, Parkowa, Ppłk Bernarda Śliwińskiego, Rynek, Wolności)	8
OKRĘG III (ulice: Akacyjowa, Bojanowska, Dębowa, Kasztanowa, Kręta, Kusza, Lipowa, Mała Zamkowa, Marszałka Focha, Polna, Świerkowa, Wierzbowa)	3
OKRĘG IV (ulice: Dworcowa, Janiszewska, Krobska, Krobska Szosa, Poczтова, Spokojna)	6
OKRĘG V (ulice: Adama Asnyka, Adama Mickiewicza, Bolesława Prusa, Cypriana Kamila Norwida, Elizy Orzeszkowej, Henryka Sienkiewicza, Juliana Tuwima, Juliusza Słowackiego, Marii Konopnickiej, Rydzyska)	3
Średnia dla obszaru miejskiego Gminy	5

Legenda:

wartość gorsza niż średnia	wartość lepsza niż średnia
----------------------------	----------------------------

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 25. Wskaźniki syntetyczne dla obszarów wiejskich Gminy Poniec

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba wskaźników świadczących o sytuacji kryzysowej
Bogdanki	10
Bączylas	6
Czarkowo	5
Drzewce	10
Dzięczyna	10
Grodzisko	13
Janiszewo	9
Łęka Mała	4
Łęka Wielka	6
Miechcin	8
Rokosowo	6
Sarbinowo	12
Szurkowo	5
Śmiłowo	6
Teodozewo	3
Waszkowo	12
Wydawy	14
Zawada	13
Żytowiecko	9
Średnia dla obszaru wiejskiego Gminy	8

Legenda:

wartość gorsza niż średnia	wartość lepsza niż średnia
-------------------------------	-------------------------------

Źródło: Opracowanie własne

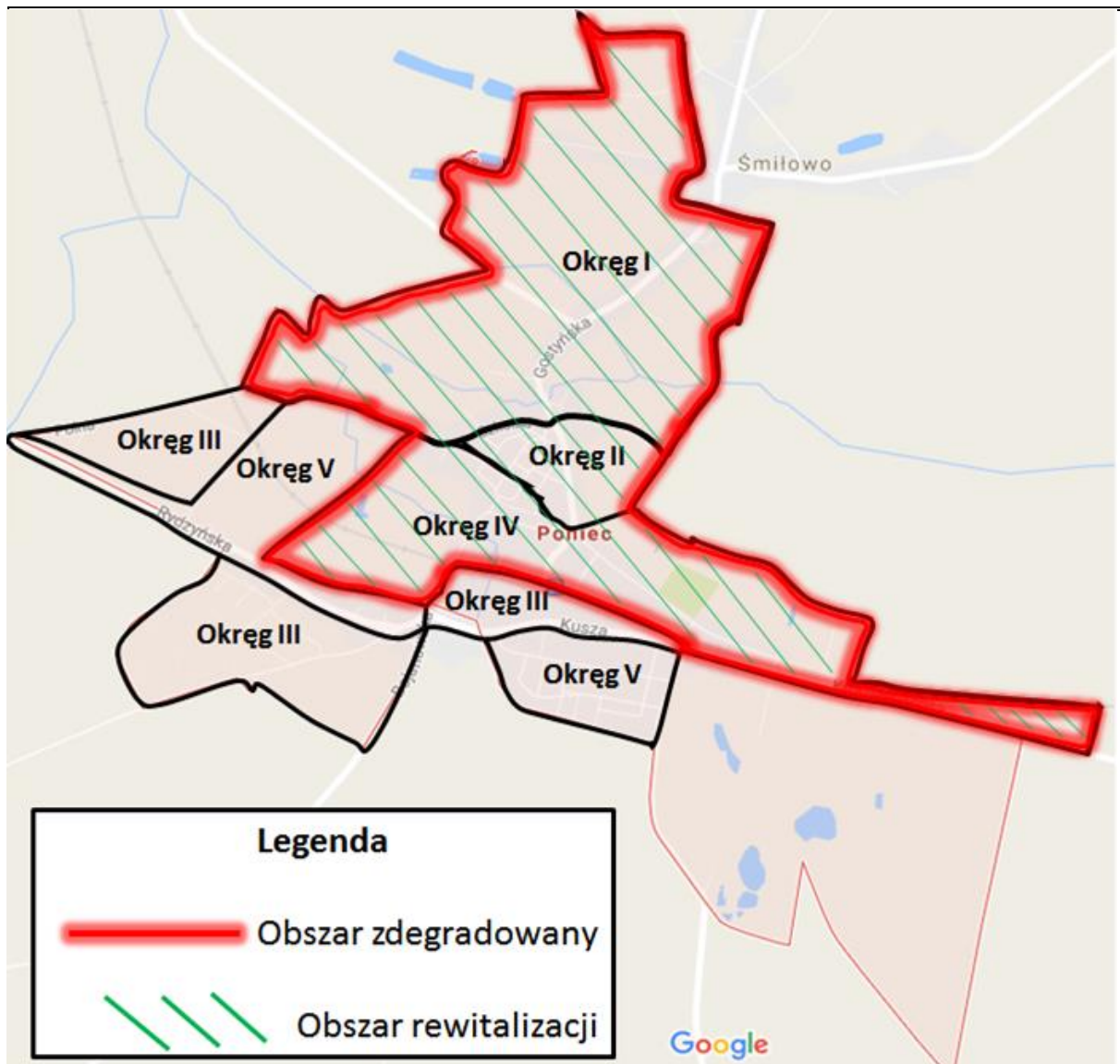
Zgodnie z obraną metodyką, za obszar zdegradowany na terenie miejskim Gminy Poniec można uznać okręgi I, II i IV oraz sołectwa: Bogdanki, Drzewce, Dzięczyna, Grodzisko, Janiszewo, Sarbinowo, Waszkowo, Wydawy, Zawada oraz Żytowiecko.

Po wyznaczeniu obszaru zdegradowanego należy wskazać obszar do rewitalizacji. Obszar wskazany do rewitalizacji powinien obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego. Należy pamiętać, iż obszar do rewitalizacji nie powinien być wyznaczany jedynie na podstawie danych ilościowych, pokazujących najbardziej intensywną degradację. Bardzo ważne jest uchwycenie wskaźników jakościowych oraz powiązań funkcjonalnych obszarów.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy należy stwierdzić, że obszary wyznaczone jako zdegradowane charakteryzują się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o czym świadczy poziomy wskaźnik syntetyczny powyżej średniej dla obszarów miejskich i wiejskich Gminy Poniec.

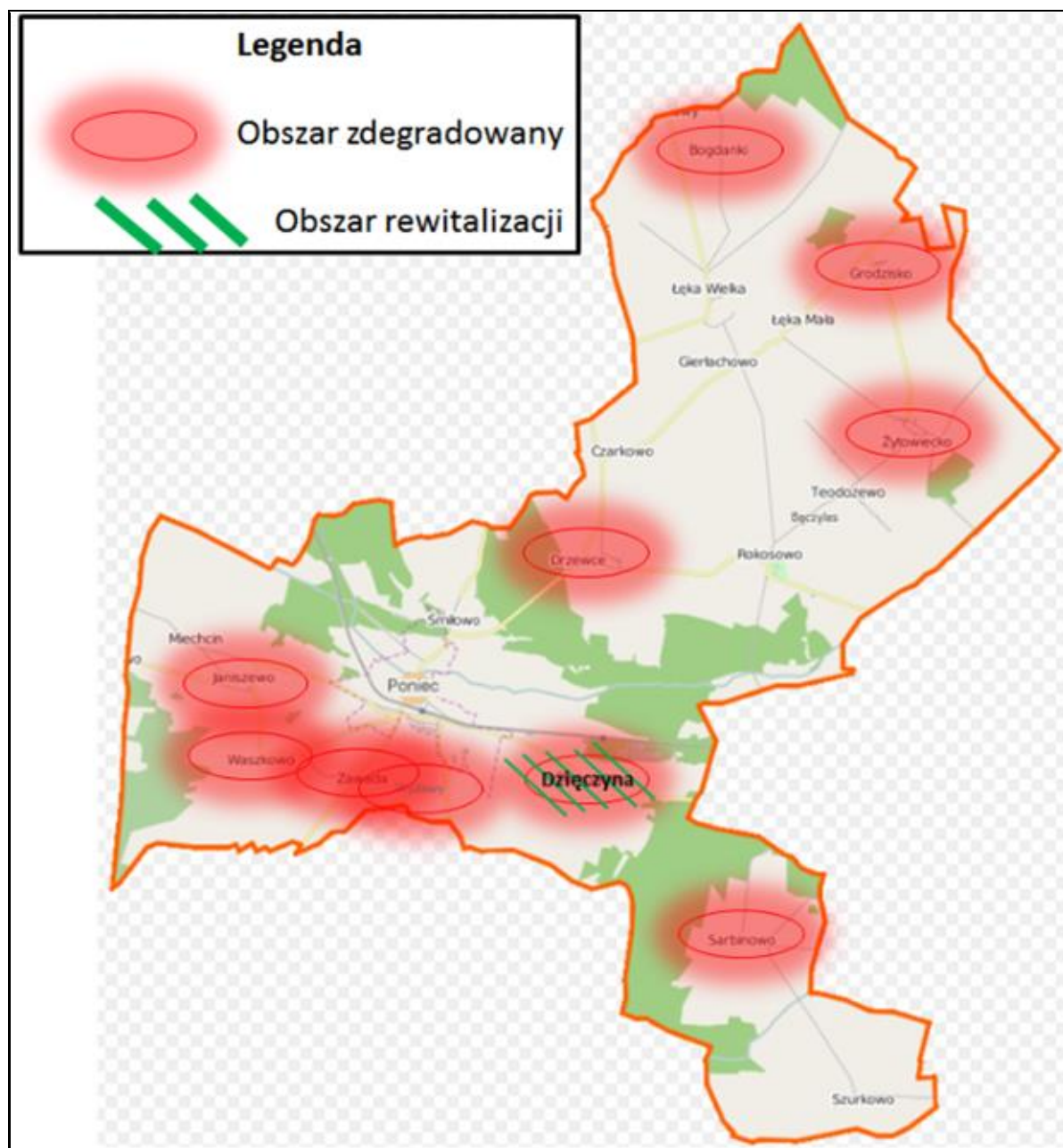
Biorąc pod uwagę szczególną koncentrację negatywnych zjawisk oraz potrzeby i możliwości finansowe Gminy Poniec, jako obszar rewitalizacji wyznacza się Okręg I, II oraz IV na terenie miejskim Gminy oraz sołectwo Dzieczyna na terenie wiejskim Gminy. Zgodnie z tym, obszar rewitalizacji obejmuje łącznie około 3,75 km² tj. około 2,8% powierzchni Gminy Poniec oraz jest zamieszkały przez 1 950 mieszkańców tj. około 24% mieszkańców Gminy Poniec. Reasumując, obszar wyznaczony do rewitalizacji nie obejmuje terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Rysunek 4. Obszar zdegradowany i rewitalizacji na terenie Miasta Poniec

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 5. Obszar zdegradowany i rewitalizacji na terenie wiejskim Gminy Poniec

Źródło: Opracowanie własne

3.8. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych

Poniec jest centralnym ośrodkiem Gminy i to właśnie tu skoncentrowana jest większość obiektów z zakresu infrastruktury społecznej obsługującej Gminę. Zaliczyć do nich należy administrację, handel, służbę zdrowia, oświatę, i kulturę. Niniejszą jednostkę osadniczą w 2015 roku zamieszkiwało 2 918 osób, co stanowi około 36% ludności Gminy. W celu wyodrębnienia obszarów zdegradowanych i rewitalizowanych na terenie Miasta, Poniec podzielono na pięć okręgów. Na podstawie sporządzonej diagnozy za obszar zdegradowany i rewitalizacji uznano:

- Okręg 1 obejmujący ulice: Gostyńską, Gostyńską Szosę, Krótką, Piaskową oraz Szkolną;
- Okręg 2 obejmujący ulice: Drożdżyńskiego, Harcerską, Kościuszki, Kościelną, Ks. Prof. Dr Jana Respądką, Parkową, Ppłk Bernarda Śliwińskiego, Rynek, Wolności;
- Okręg 4 obejmujący ulice: Dworcową, Janiszewską, Krobską, Krobską Szosą, Pocztową, Spokojną;

Z kolei Dzieczyna to sołectwo położone na południowy – wschód od Ponieca i w 2015 roku liczyło 386 mieszkańców, którzy stanowią około 5% mieszkańców całej Gminy.

Poniższe tabele prezentują analizowane wskaźniki, charakteryzujące okręgi: I, II i IV, a także sołectwo Dzieczyna.

Tabela 26. Wskaźniki charakteryzujące okręgi: I, II i IV wyznaczone na terenie Ponieca

WYSZCZEGÓLNIENIE		OKRĘG I	OKRĘG II	OKRĘG IV	MIASTO PONIEC RAZEM
Sfera społeczna	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	19,55%	18,01%	21,68%	19,33%
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze	2,97%	16,33%	3,76%	4,76%
	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	12,07%	8,11%	38,89%	16,79%
	Udział osób objętych pomocą z powodu: ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	2,97%	3,63%	0,51%	1,71%
	Udział osób objętych pomocą z powodu: niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	0,19%	2,27%	0,17%	0,48%
	Udział osób objętych pomocą z powodu: bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	0,19%	1,81%	0,34%	0,48%
	Udział osób objętych pomocą z powodu: długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	0,37%	1,81%	1,03%	0,65%
	Udział osób objętych pomocą z powodu: przemocy w rodzinie w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	0,19%	0,00%	0,17%	0,07%
	Udział osób objętych pomocą z powodu: alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	0,00%	0,45%	0,00%	0,17%
Sfera środowiskowa	Występowanie zjawiska niskiej emisji	TAK	TAK	TAK	TAK
	Stan JCWP rzeczne na terenie Gminy	ZŁY	ZŁY	ZŁY	ZŁY

Legenda:

wartość gorsza niż średnia	wartość lepsza niż średnia
----------------------------	----------------------------

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 27. Wskaźniki charakteryzujące sołectwo Dzieżczyną

WYSZCZEGÓLNIENIE		Dieżczyną	SOŁECTWA RAZEM
Sfera społeczna	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	16,40%	18,98%
	Udział osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym obszarze	2,85%	3,20%
	Udział bezrobotnych kobiet w ludności ogółem na danym obszarze	1,55%	1,63%
	Stosunek liczby osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych do osób bezrobotnych ogółem	27,27%	23,31%
	Udział bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	36,36%	34,36%
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób bezrobotnych	72,73%	51,53%
	Udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	36,36%	28,83%
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze	7,25%	5,25%
	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	21,05%	30,32%
	Udział osób objętych pomocą z powodu: ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	6,99%	3,66%
	Udział osób objętych pomocą z powodu: niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	1,04%	0,51%
	Udział osób objętych pomocą z powodu: bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	0,52%	0,69%
	Udział osób objętych pomocą z powodu: długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	1,04%	0,55%
	Udział osób objętych pomocą z powodu: przemocy w rodzinie w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	0,00%	0,12%
	Udział osób objętych pomocą z powodu: alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	0,00%	0,08%
Gospodarka	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	10,8	9,61
Sfera środowiskowa	Występowanie zjawiska niskiej emisji	TAK	-
	Stan JCWP rzeczne na terenie Gminy	ZŁY	-

Legenda:

wartość gorsza niż średnia	wartość lepsza niż średnia
----------------------------	----------------------------

Źródło: Opracowanie własne

Pod względem udziału osób w ekonomicznych grupach wiekowych, sytuacja na terenie jednostek wyznaczonych do rewitalizacji jest zróżnicowana. Na terenie Dzięczyny oraz Okręgu II, stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze, kształtował się korzystniej niż średnia dla obszaru wiejskiego i miejskiego Gminy Poniec, co zdecydowało o zaznaczeniu wartości w powyższych tabelach kolorem zielonym. Sytuację kryzysową odnotowano natomiast w Okręgu I i IV. Powyższe dane mogą świadczyć o tym, że na terenie poszczególnych części Ponieca, podobnie jak na terenie całej Gminy, zaczyna być widoczne zjawisko starzenia się społeczeństwa. Zjawisko to natomiast nie dotyczy sołectwa Dzięczyna.

Ze względu na zróżnicowaną strukturę wiekową poszczególnych jednostek wyznaczonych na terenie Gminy Poniec, konieczne jest tworzenie odpowiednich warunków do rozwoju dzieci i młodzieży. Wskazane jest podejmowanie działań w celu rozszerzenia oferty edukacyjnej, kulturalnej, a także sportowo - rekreacyjnej. Ze względu na coraz wyższy udział osób w wieku poprodukcyjnym, wymagane jest także podejmowanie działań na rzecz aktywizacji osób starszych. Pomimo iż Gmina Poniec podejmuje ciągle działania w celu stworzenia atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla różnych grup społecznych i wiekowych, nadal występują duże niedobory w tym zakresie. Liczba miejsc w których dzieci, młodzież i osoby starsze mogłyby spędzać wolny czas w sposób aktywny jest niewystarczająca. Brak infrastruktury sportowo - rekreacyjnej oraz kulturalnej powoduje, że mieszkańcy niechętnie wychodzą ze swoich domów, co wpływa niekorzystnie na ich zdrowie, integrację i zaangażowanie społeczne, a także powoduje apatię i brak chęci do zmiany warunków w jakich żyją. Dzięki inwestycjom w sferę kulturalną oraz sportowo - rekreacyjną wzrosła atrakcyjność mieszkaniowa niniejszego terenu, co przełoży się na wzrost liczby mieszkańców Gminy, a co za tym idzie na wzrost jej dochodów i możliwości inwestycyjnych. Niemniejsze znaczenie ma również wsparcie organizacji pozarządowych, które funkcjonują na terenie Gminy i które szerzą aktywizację i integrację społeczną poprzez zajęcia sportowe, kulturalne czy edukacyjne.

W przypadku bezrobocia, szczegółowe dane były dostępne tylko dla sołectw wyznaczonych na terenie Gminy Poniec. W tym zakresie dla sołectwa Dzięczyna przeanalizowano 6 wskaźników, z których 4 przyjęły wartości poniżej średniej dla obszarów wiejskich Gminy Poniec. Na terenie przedmiotowego sołectwa generalnie liczba osób bezrobotnych, w tym bezrobotnych kobiet nie przewyższa średnich wartości charakteryzujących obszary wiejskie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego. Niestety sytuację kryzysową odnotowano w grupie bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, co znalazło odzwierciedlenie w przypadku następujących wskaźników:

- Stosunek liczby osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych do osób bezrobotnych ogółem;

- Udział bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych;
- Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób bezrobotnych;
- Udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych.

Należy zauważyć, że sytuacja materialna zmusza bezrobotnych bardzo często do pracy „na czarno” lub do wyjazdów za granicę (co powoduje spadek liczby mieszkańców Gminy). Wiele osób z tego grona, korzysta z różnych form pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Poniecu, gdyż z różnych przyczyn trudno im znaleźć pracę. Bezrobocie jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. ubóstwa, dysfunkcji społecznych, przestępczości czy uzależnień), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Konieczne jest zatem podejmowanie działań, zmierzających do ograniczenia bezrobocia (szkolenia, kursy, staże, praktyki itp.). Aktywizacja osób bezrobotnych przyczyni się do zmniejszenia liczby mieszkańców dotkniętych ubóstwem i innymi negatywnymi zjawiskami społecznymi. Przełoży się to z kolei na spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz ograniczenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej.

Powyższe tabele przedstawiają również wskaźniki społeczne opierające się na danych przekazanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniecu. Na terenach miejskich Gminy, najgorzej sytuacja prezentuje się w przypadku Okręgu II, gdzie spośród 8 analizowanych wskaźników, 6 przyjęło wartości mniej korzystne niż średnia dla Ponieca. W okręgu tym odnotowano dużą liczbę osób korzystających z pomocy społecznej, w tym znaczący udział miały osoby korzystające ze wsparcia OPS z powodu ubóstwa, niepełnosprawności, bezrobocia, długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz alkoholizmu. Na terenie niniejszej jednostki analizy zauważono również znaczący udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny. Na tle Miasta lepiej natomiast wypadają dwa pozostałe okręgi wyznaczone do rewitalizacji. W Okręgu I tylko dwa spośród omawianych wskaźników przyjęło wartości mniej korzystne tj.:

- Udział osób objętych pomocą z powodu: ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze;
- Udział osób objętych pomocą z powodu: przemocy w rodzinie w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze.

Natomiast w przypadku Okręgu IV, sytuację kryzysową odnotowano w przypadku wskaźników:

- Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze
- Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze

Sytuację kryzysową w odniesieniu do skali udzielanej pomocy społecznej zauważono również w przypadku sołectwa Dzięczyna, gdzie wskaźnik liczby osób, korzystających z pomocy OPS

kształtował się powyżej średniej dla obszarów wiejskich. Mieszkańcy tego terenu borykają się z ubóstwem, niepełnosprawnością oraz długotrwałą lub ciężką chorobą, co znalazło wyraz we wskaźnikach:

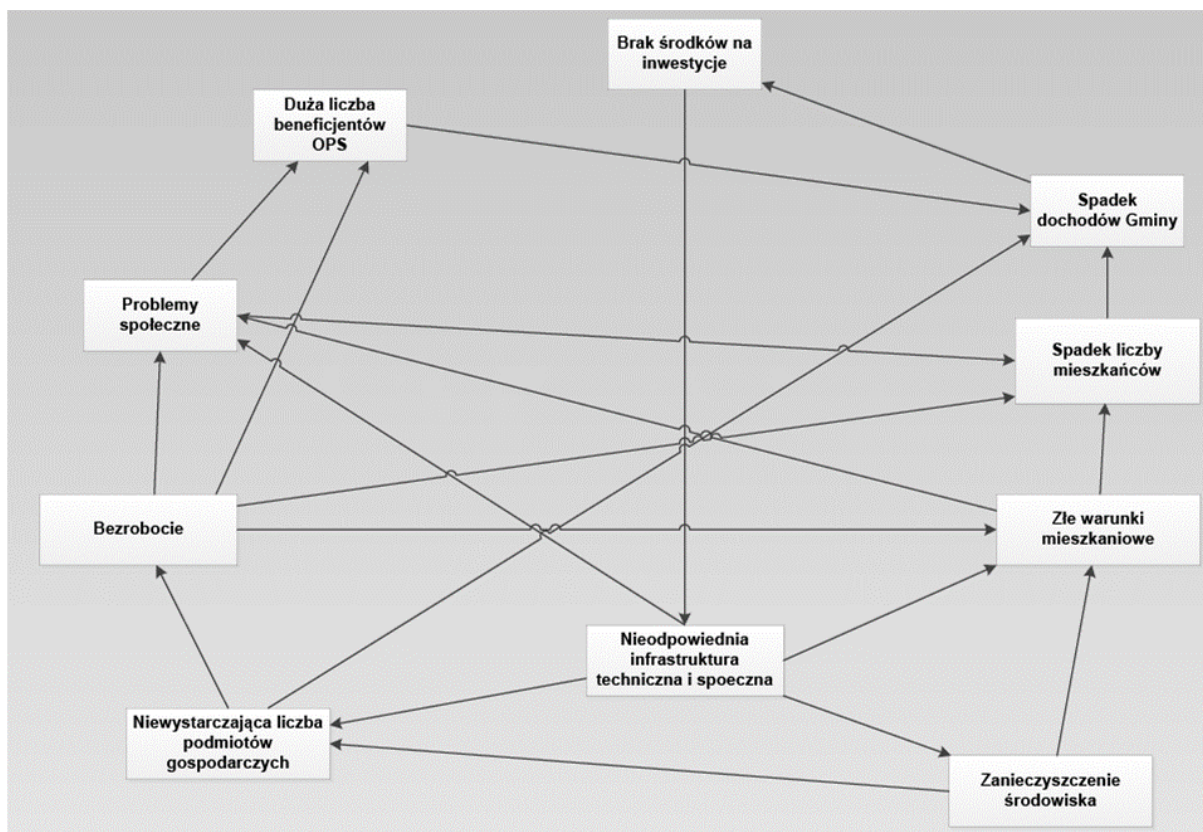
- Udział osób objętych pomocą z powodu: ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze;
- Udział osób objętych pomocą z powodu: niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze;
- Udział osób objętych pomocą z powodu: długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze.

Trzeba zauważyć, że problemy w sferze społecznej, przekładają się również na sytuację w sferze technicznej. Część mieszkańców obszarów wyznaczonych do rewitalizacji mieszka w obiektach charakteryzujących się złym stanem technicznym. Najczęściej złe warunki mieszkaniowe podyktowane są sytuacją ekonomiczną, co sprawia, że są one w dużej mierze zamieszkałe przez osoby bezrobotne i korzystające z pomocy Ośrodek Pomocy Społecznej. Brak środków na remonty i modernizację obiektów skutkuje dalszym pogłębianiem się złej kondycji zabudowań. Należy podkreślić, że sytuacja finansowa oraz warunki mieszkaniowe osób zamieszkujących niniejsze obiekty, bezpośrednio wpływa na ich sytuację społeczną. Zła kondycja ekonomiczna oraz nieodpowiednie warunki mieszkaniowe powodują izolację społeczną, bierność mieszkańców w życiu społecznym oraz problemy w relacjach rodzinnych. W nawiązaniu do powyższego, konieczne są działania modernizacyjne, w tym zmierzające do bardziej efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów (m.in. poprzez termomodernizację budynków oraz montaż instalacji odnawialnych źródeł energii). Problemy w sferze technicznej nawarstwiają się i powodują utrwalanie sytuacji kryzysowej w sferze środowiskowej. Niedocieplone budynki i nieefektywne wykorzystywanie dostępnych zasobów, wpływa na ilość zużywanego paliwa opałowego, co przekłada się na zwiększoną ilość emitowanych do powietrza zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, a to z kolei pogłębia zjawisko niskiej emisji na terenie rewitalizowanym (co znajduje odzwierciedlenie we wskaźniku środowiskowym: *Występowanie zjawiska niskiej emisji*). Niniejsze uwarunkowania niosą za sobą negatywne skutki dla życia i zdrowia mieszkańców obszarów rewitalizowanych i całej Gminy Poniec. Problemy w sferze środowiskowej powodują także sytuację kryzysową w sferze gospodarczej. Zanieczyszczenie środowiska ogranicza możliwości otwierania gospodarstw agroturystycznych, co wpływa na wzrost bezrobocia. Ponadto zanieczyszczenie wód, gleb i powietrza uniemożliwia produkcję ekologicznej, zdrowej żywności, co również skutkuje wzrostem liczby osób pozostających bez pracy. W celu poprawy jakości środowiska na terenie Gminy należy podejmować działania zmierzające do termomodernizacji budynków, wzrostu wykorzystywania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych oraz przebudowy i rozbudowy infrastruktury technicznej.

Wszystkie wyżej wskazane problemy przekładają się na sytuację kryzysową w sferze gospodarczej. Niechęć mieszkańców do działania i zmiany swej sytuacji życiowej wpływa na małą liczbę podmiotów gospodarczych, co przekłada się na negatywne wskaźniki w sferze gospodarczej. Dlatego należy podejmować działania zmierzające do poprawy infrastruktury technicznej i społecznej na przedmiotowym obszarze, co wpłynie na polepszenie warunków mieszkaniowych i prowadzenia działalności gospodarczej, a pośrednio przyczyni się do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie jednostek wyznaczonych do rewitalizacji. Aby zachęcić przedsiębiorców do pozostania na tym terenie i przyciągnięcia nowych, warto podejmować działania ułatwiające im prowadzenie działalności gospodarczej (m.in. doradztwo, szkolenia, kurs, czy też modernizację i rozbudowę infrastruktury technicznej, w tym dróg, sieci wodociągowej i kanalizacyjnej). W przypadku sfery gospodarczej nie należy zapominać, że Gmina Poniec jest gminą typowo rolniczą. Większość jej mieszkańców utrzymuje się z prowadzenia własnych gospodarstw rolnych. Aby mogli dalej się rozwijać i żyć na odpowiednim poziomie konieczne jest stworzenie odpowiedniej oferty szkoleń i kursów, zgodnych z oczekiwaniami rolników.

Poniższy rysunek ukazuje wzajemne powiązania zjawisk kryzysowych, występujących na terenie jednostek wyznaczonych do rewitalizacji. Graficzne przedstawienie zagadnień kryzysowych pozwala zauważyć, że zjawiska te są ze sobą ściśle powiązane, a występowanie jednego, powoduje utrwalanie się i występowanie problemów w innych sferach.

Rysunek 6. Schemat prezentujący powiązanie i nawarstwianie się zjawisk kryzysowych na obszarach wyznaczonych do rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Analizując powyższy schemat można zauważyć, że najwięcej powiązań „wychodzi” od bezrobocia oraz nieodpowiedniej infrastruktury technicznej i społecznej:

1. Bezrobocie w pierwszej kolejności implikuje takie zjawiska kryzysowe jak:

- problemy społeczne - brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. ubóstwa, dysfunkcji społecznych, przestępczości czy uzależnień);
- dużą liczbę beneficjentów OPS – bezrobocie jest jedną z przyczyn wsparcia udzielanego przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniecu;
- spadek liczby mieszkańców na danym obszarze - osoby bezrobotne wyjeżdżają poza teren niniejszych jednostek osadniczych w celu poszukiwania pracy, jak również nie napływają nowi mieszkańcy, dla których jedną z zasadniczych kwestii przy wyborze miejsca zamieszkania jest możliwość znalezienia pracy i odległość od zakładu pracy;
- złe warunki mieszkaniowe – brak pracy i środków finansowych powoduje, że mieszkańcy terenów rewitalizowanych nie mają funduszy na modernizację i remonty swoich mieszkań, co przekłada się na pogarszające warunki bytowe.

2. Nieodpowiednia infrastruktura techniczna i społeczna bezpośrednio skutkuje takimi problemami jak:

- niewystarczająca liczba podmiotów gospodarczych – brak odpowiedniej infrastruktury technicznej zniechęca przedsiębiorców do podejmowania działalności gospodarczej na terenie rewitalizowanym;
- zanieczyszczenie środowiska – zły stan budynków na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji i niezadawalająca infrastruktura techniczna (zły stan dróg, niedostatecznie rozwinięta infrastruktura około drogowa i kanalizacyjna) powodują zanieczyszczenie powietrza, wód oraz gleb;
- złe warunki mieszkaniowe – brak odpowiedniej infrastruktury społecznej (kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej) oraz technicznej (przede wszystkim kanalizacyjnej, drogowej i około drogowej) negatywnie wpływa na codzienne funkcjonowanie wszystkich mieszkańców i obniżenie komfortu życia. Ponadto brak właściwego ztermomodernizowania budynków przekłada się na złe warunki mieszkaniowe m.in. na niską temperaturę w pomieszczeniach, zagnieżdżanie się grzyba i pleśni w mieszkaniach;
- problemy społeczne - nieodpowiednie warunki mieszkaniowe powodują izolację społeczną, bierność mieszkańców w życiu społecznym oraz problemy w relacjach rodzinnych.

Wyżej wskazane zjawiska z kolei warunkują dalsze problemy w poszczególnych sferach.

4. Planowany efekt rewitalizacji oraz cele i kierunki działań mające na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk

Wizja określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu.

Wizja stanowi opis oczekiwanego stanu na obszarze rewitalizacji - w wyniku przeprowadzonej interwencji. W wyniku realizacji działań rewitalizacyjnych, obszary wyznaczone do rewitalizacji (Okręgi I, II i IV oraz Dzięczyzna), a pośrednio cała Gmina Poniec staną się miejscami ożywionymi i uzdrowionymi społecznie, o wysokiej jakości życia. Tak sformułowana wizja zostanie zrealizowana przez dwa główne cele strategiczne oraz odpowiadające im kierunki działań i konkretne zadania.

Tabela 28. Wizja i cele strategiczne rewitalizacji

WIZJA			
„GMINA PONIEC MIEJSCAMI OŻYWIONYM I UZDROWIONYM SPOŁECZNIE, O WYSOKIEJ JAKOŚCI ŻYCIA”.			
CELE STRATEGICZNE			
OGRANICZENIE SKALI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH		DOSTOSOWANIE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TECHNICZNEJ DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW I PRZEDSIĘBIORCÓW	
KIERUNKI DZIAŁAŃ	ZADANIA	KIERUNKI DZIAŁAŃ	ZADANIA
AKTYWIZACJA SPOŁECZNA I PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	Dodatkowe zajęcia dla dzieci i młodzieży	POPRAWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ NA TERENIE REWITALIZOWANYM	Modernizacja, przebudowa i adaptacja budynku starego kina
	Wsparcie dla organizacji pozarządowych – roczne programy współpracy z organizacjami pozarządowymi		Przebudowa Parku Miejskiego
	Działania aktywizujące społeczność na terenach rewitalizowanych		Poprawa wizerunku i funkcji przestrzenno - funkcjonalnej Śródmieścia.
	Organizacja imprez kulturalnych promujących dziedzictwo kulturowe regionu		Odnowa „Domu Sióstr”
			Budowa ścieżki rowerowej oraz kładki dla pieszych
			Adaptacja terenów wokół stawów na cele integracji i włączenia społecznego lokalnej społeczności

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 1 Ograniczenie skali problemów społecznych

W ramach pierwszego celu strategicznego zaplanowano działania skierowane do dzieci i młodzieży (dodatkowe zajęcia), działania aktywizujące osoby starsze, wsparcie organizacji pozarządowych oraz organizację imprez kulturalnych, promujących dziedzictwo kulturowe regionu. Przewiduje się, że niniejsze przedsięwzięcia doprowadzą przede wszystkim do podniesienia kompetencji kluczowych u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym (co przełoży się na lepsze osiągnięcia w nauce, a w dalszej przyszłości wpłynie na organiczne bezrobocie i wzrost liczby podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Poniec) oraz aktywizacji społecznej mieszkańców i ich integracji (m.in. poprzez wsparcie organizacji pozarządowych integrujących lokalną społeczność, organizację imprez kulturalnych i zajęcia aktywizujące społeczność na terenach rewitalizowanych).

Cel strategiczny 2 Dostosowanie infrastruktury społecznej i technicznej do potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców

W ramach celu strategicznego 2, zaplanowano działania zmierzające do rozwiązania drugiego głównego problemu zidentyfikowanego na przedmiotowym obszarze - nieodpowiedniej infrastruktury technicznej i społecznej.

W ramach niniejszego celu strategicznego przewidziano przede wszystkim działania zmierzające do stworzenia odpowiedniej infrastruktury dla różnych grup społecznych i wiekowych, która zostanie następnie wykorzystana do aktywizacji i integracji lokalnej społeczności. Niemniejsze znaczenie ma również przebudowa Parku Miejskiego i adaptacja terenów wokół stawów na cele integracji i włączenia społecznego lokalnej społeczności w Dzięczyń. Zakłada się, że projekty te umożliwią aktywne spędzanie czasu wolnego, co wpłynie na jakość życia mieszkańców oraz ich integrację i włączenie społeczne. Projekty te w połączeniu z poprawą wizerunku oraz funkcji przestrzenno - funkcjonalnej Śródmieścia, wpłyną na zwiększenie atrakcyjności mieszkaniowej przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego, a także wpłyną na rozwój turystyczny Gminy (co pośrednio przełoży się na rozwój przedsiębiorczości i ograniczenie liczby osób bezrobotnych, a także korzystających z pomocy społecznej). Należy również wskazać, że zaplanowane na obszarze Śródmieścia działania oraz projekt budowy ścieżki rowerowej oraz kładki dla pieszych nad torami kolejowymi w znaczący sposób przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa wszystkich osób, które poruszają się po terenie Ponieca, a pośrednio wpłynie na atrakcyjność mieszkaniową Miasta.

Podsumowując, wymienione wyżej zadania przyczynią się do rozwiązania problemu nieodpowiedniej infrastruktury technicznej i społecznej na obszarze rewitalizacji. Przewiduje się, że ich realizacji spowoduje przede wszystkim:

- wzrost liczby podmiotów gospodarczych na terenie rewitalizacji - odpowiednia infrastruktura zachęci przedsiębiorców do lokowania działalności gospodarczej na tym terenie;
- poprawę jakości środowiska – budynki charakteryzujące się odpowiednimi standardami energetycznymi, infrastruktura drogowa i około drogowa przyczynią się do poprawy jakości powietrza, wód oraz gleb na terenie rewitalizowanym;
- poprawę warunków mieszkaniowych – infrastruktura techniczna i społeczna na odpowiednim poziomie korzystnie wpłynie na komfort życia i codzienne funkcjonowanie wszystkich mieszkańców. Odpowiednia charakterystyka energetyczna budynków ograniczy zapotrzebowanie na paliwa kopalne i obniży koszty związane z utrzymaniem właściwej temperatury w pomieszczeniach. Działania teromodernizacyjne wyeliminują problem jakim jest występowanie pleśni i grzyba w nieocieplonych mieszkaniach (które bardzo źle wpływają na życie i zdrowie mieszkańców obszarów rewitalizowanych);
- ograniczenie problemów społecznych - odpowiednie warunki mieszkaniowe wpłyną korzystnie na samopoczucie mieszkańców (mieszkańcy będą mieli mniej powodów do zmartwień) co przełoży się na poprawę relacji rodzinnych, większą aktywność społeczną oraz integrację społeczną.

Oprócz rozwiązania wyżej wskazanych problemów zakłada się, że działania rewitalizacyjne pośrednio przyczynią się do wzrostu dochodów Gminy – wzrost liczby mieszkańców i podmiotów gospodarczych w wyniku przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych wpłynie na wzrost dochodów Gminy Poniec, co spowoduje, że będzie ona miała więcej środków na inwestycje m.in. w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej, co z kolei przełoży się na poprawę jakości życia mieszkańców, wzrost atrakcyjności gospodarczej Gminy i poprawę jakości środowiska.

Reasumując należy stwierdzić, że planowany efekt rewitalizacji stanowi odpowiedź na przeprowadzoną diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych. Natomiast cele wyznaczone do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec są adekwatne do potrzeb, a ich osiągnięcie spowoduje eliminację lub przynajmniej ograniczenie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji.

5. Lista projektów głównych

Projekty wyznaczone do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec są odpowiedzią na postawione cele. Ich wdrożenie jest niezbędne do rozwiązania zdiagnozowanych sytuacji problemowych. Główne projekty rewitalizacyjne to takie, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i nie rozwiąże zdiagnozowanych sytuacji problemowych.

Tabela 29. Główne projekty rewitalizacyjne

Lokalizacja	Nazwa	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów
Gmina Poniec	Dodatkowe zajęcia dla dzieci i młodzieży	Gmina Poniec	Organizacja różnorodnych zajęć dla dzieci i młodzieży, a także poprawa warunków dydaktycznych dla uczniów w szkołach i placówkach systemu oświaty.	Podniesienie u uczniów kompetencji kluczowych, właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy. Włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W dalszej perspektywie spadek bezrobocia i wzrost liczby podmiotów gospodarczych na terenie Gminy.	Raport z realizacji projektu
Gmina Poniec	Wsparcie dla organizacji pozarządowych – roczne programy współpracy z organizacjami pozarządowymi	Gmina Poniec	Wsparcie finansowe dla organizacji pozarządowych, działających na terenie Gminy Poniec.	Wzrost aktywności społecznej, a także integracja i włączenie społeczne.	Raport z realizacji projektu
Gmina Poniec	Działania aktywizujące społeczność na terenach rewitalizowanych	Gmina Poniec	Projekty z zakresu wsparcia działań, mających na celu integrację i aktywizację społeczną osób starszych, rodzin/grup/środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, przez wykorzystanie instrumentów aktywizacji edukacyjnej, zdrowotnej, społecznej oraz działania o charakterze środowiskowym.	Wzrost aktywności społecznej, a także integracja i włączenie społeczne. Mieszkańcy będą mieli więcej możliwości spędzania czasu wolnego. Działanie pośrednio wpłynie na wzrost atrakcyjności mieszkaniowej Gminy Poniec.	Raport z realizacji projektu
Gmina Poniec	Organizacja imprez kulturalnych promujących dziedzictwo kulturowe regionu	Gmina Poniec	Organizacja wydarzeń o charakterze kulturalnym, wnoszących trwały wkład do zachowania dziedzictwa kulturowego regionu, w tym wsparcie niezbędnej infrastruktury	Wzrost aktywności społecznej, a także integracja i włączenie społeczne. Rozwój turystyki na terenie Gminy.	Raport z realizacji projektu
Okręg I Miasta Poniec	Modernizacja, przebudowa i adaptacja budynku starego kina	Gmina Poniec	Kompleksowy remont obiektu.	Dzięki realizacji przedmiotowego projektu powstanie atrakcyjna infrastruktura, która będzie mogła zostać wykorzystana do prowadzenia planowanych zajęć skierowanych do różnych grup społecznych i wiekowych. Pośrednio niniejszy projekt wpłynie na wzrost aktywności społecznej, a także integrację i włączenie społeczne.	Raport z realizacji projektu
Okręg I Miasta Poniec	Przebudowa Parku Miejskiego	Gmina Poniec	Kompleksowa modernizacja i przebudowa obiektu.	Realizacja projektu umożliwi aktywne spędzanie czasu wolnego, umożliwi uprawianie sportu co wpłynie na jakość życia mieszkańców, ich integrację, a przede wszystkim na ich zdrowie. Niniejszy projekt wpłynie także na wzrost atrakcyjności mieszkaniowej i turystycznej Ponieca.	Raport z realizacji projektu

Lokalizacja	Nazwa	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów
Okręg II Miasta Poniec	Poprawa wizerunku i funkcji przestrzenno - funkcjonalnej Śródmieścia.	Gmina Poniec	Wymiana nawierzchni ulic i chodników, stworzenie miejsc odpoczynku (ławeczki, nasadzenia zieleni), budowa ścieżki rowerowej, połączonej ze ścieżką rowerową wzdłuż ulicy Dworowej.	Projekt wpłynie na poprawę wizerunku Ponieca, który pełni funkcję reprezentacyjną całej Gminy. Niniejsza inwestycja przyczyni się również do poprawy warunków mieszkaniowych, w szczególności osób zamieszkujących Śródmieście, co pośrednio wpłynie na ożywienie społeczne. Działania obejmujące obiekty zabytkowe pozytywnie wpłyną na wizerunek Miasta, a także mogą przyczynić się do rozwoju turystyki, a co za tym idzie, do zwiększenia liczby podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie niniejszej jednostki samorządu terytorialnego. Inwestycje w zakresie infrastruktury drogowej i około drogowej wpłyną na bezpieczeństwo mieszkańców obszarów rewitalizowanych i całej Gminy oraz pozwolą dostosować infrastrukturę do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ponadto budowa ścieżki rowerowej przyczyni się do ograniczenia emisji CO₂, co pośrednio przełoży się na poprawę jakości powietrza na terenie Gminy oraz pozytywnie wpłynie na zdrowie i życie wszystkich mieszkańców Gminy Poniec.	Raport z realizacji projektu
Okręg I Miasta Poniec	Odnowa „Domu Sióstr”	Gmina Poniec	Kompleksowy remont obiektu.	Przedmiotowy projekt pozytywnie wpłynie na wizerunek Miasta, a także może przyczynić się do rozwoju turystyki, a co za tym idzie do zwiększenia liczby podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie niniejszej jednostki samorządu terytorialnego. Ponadto niniejsze przedsięwzięcie przyczyni się do ograniczenia emisji CO₂, co pośrednio przełoży się na poprawę jakości powietrza na terenie Gminy oraz pozytywnie wpłynie na zdrowie i życie wszystkich mieszkańców Gminy Poniec.	Raport z realizacji projektu
Okręg IV Miasta Poniec	Budowa ścieżki rowerowej oraz kładki dla pieszych	Gmina Poniec	Budowa kładki dla pieszych nad torami w obrębie ulicy Dworowej oraz ścieżki rowerowej wzdłuż niniejszego ciągu komunikacyjnego, która będzie łączyła się ze ścieżką rowerową wybudowaną w obrębie Śródmieścia.	Projekt przede wszystkim wpłynie na poprawę bezpieczeństwa oraz komunikacji na terenie Miasta oraz ułatwi podróże multimodalne, co przełoży się również na wzrost atrakcyjności mieszkaniowej Ponieca. Ponadto budowa ścieżki rowerowej przyczyni się do promowanie alternatywnego dla transportu samochodowego środka komunikacji, co pośrednio wpłynie na zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza. Atrakcyjna infrastruktura zachęci mieszkańców do częstszego korzystania z roweru co pozytywnie wpłynie na ich zdrowie oraz możliwość aktywnego spędzania czasu wolnego.	Raport z realizacji projektu

Lokalizacja	Nazwa	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów
Dzięczyna	Adaptacja terenów wokół stawów na cele integracji i włączenia społecznego lokalnej społeczności	Gmina Poniec	Budowa centrum rekreacyjno – wypoczynkowego wraz ze stacją harcerską.	Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na wzrost ożywienia społecznego. Projekt umożliwi aktywne spędzanie czasu nie tylko młodzieży, ale osobom w każdym wieku. Miejsce to podniesie atrakcyjność mieszkaniową i turystyczną Gminy Poniec, a więc zwiększy się liczba turystów odwiedzających Gminę, co wpłynie na spadek bezrobocia i liczbę osób korzystających z pomocy społecznej.	Raport z realizacji projektu

Źródło: Opracowanie własne

6. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

W ramach Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec prócz głównych projektów rewitalizacyjnych, zidentyfikowano także inne działania, które bezpośrednio nie przyczyniają się do eliminacji lub ograniczenia negatywnych zjawisk występujących na terenach rewitalizowanych, ale powodują wzmocnienie wzajemnych efektów skutkując ich maksymalizacją tzw. efekt synergii.

Wśród pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych należy wymienić:

1. Modernizację budynku Publicznego Gimnazjum im. ppłk. dr. Bernarda Śliwińskiego w Poniecu

Wyżej wskazany projekt przyczyni się do poprawy infrastruktury społecznej na terenie Gminy Poniec. Dzięki niniejszej inwestycji, młodzież z terenu Gminy otrzyma atrakcyjne warunki do nauki i rozwoju, co przyczyni się do osiągania jeszcze lepszych wyników w nauce, które w przyszłości mogą przełożyć się na wzrost aktywności gospodarczej na terenie Gminy, a także ograniczenie skali bezrobocia i liczby beneficjentów pomocy społecznej.

2. Modernizacja dróg:

- Przebudowa ulicy Marszałka Focha, Rynek;
- Przebudowa ulicy Szkolnej;
- Przebudowa ulicy Krobskiej;
- Przebudowa ulicy Bojanowskiej;
- Zmiana układu komunikacyjnego w obrębie sołectwa Wydawy (budowa ronda w obrębie ulic: Bojanowska, Kusza, Janiszewska oraz Rydzyńska).

Projekty wpłyną na poprawę bezpieczeństwa wszystkich mieszkańców Gminy Poniec. Modernizacja niniejszych odcinków dróg, podniesie atrakcyjność mieszkaniową oraz gospodarczą Gminy, co w przyszłości może przełożyć się na wzrost liczby mieszkańców i podmiotów gospodarczych, a co za tym idzie, na ograniczenie zjawiska bezrobocia i liczby beneficjentów pomocy społecznej. Trzeba też zauważyć, że modernizacja dróg może przełożyć się na poprawę jakości środowiska naturalnego. Reasumując, powyższe projekty wzmacniają efekty wyznaczone dla obszarów rewitalizowanych, w tym przede wszystkim rozwój infrastruktury technicznej w celu podniesienia atrakcyjności mieszkaniowej i gospodarczej Gminy Poniec.

7. Mechanizmy zapewnienia komplementarności

Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to

komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

Wszystkie działania zaplanowane w ramach procesu rewitalizacji na terenie Gminy Poniec są ze sobą komplementarne.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Przedsięwzięcia zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Poniec zaplanowane zostały z uwzględnieniem wzajemnych powiązań. Projekty ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji dotyczą przede wszystkim mieszkańców obszaru rewitalizacji i przede wszystkim na tym obszarze będą realizowane.

Należy jednak zauważyć, że zaplanowano również pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które będą realizowane poza obszarem rewitalizacji i które pośrednio przyczyniają się do eliminacji lub ograniczenia negatywnych zjawisk występujących na terenach rewitalizowanych. Ich realizacja spowoduje wzmocnienie efektów osiągniętych w wyniku realizacji głównych projektów rewitalizacyjnych i tym samym spowoduje tzw. efekt synergii (co zostało wykazane w poprzednim rozdziale).

Należy ponadto zaznaczyć, iż realizacja zaplanowanych zadań głównych zapewni efektywne oddziaływanie na cały obszar dotknięty kryzysem, nie tylko w pojedynczych miejscach.

Inwestycje w infrastrukturę kulturalną oraz sportowo - rekreacyjną umożliwią aktywne spędzanie czasu wolnego przez wszystkich mieszkańców obszarów wyznaczonych do rewitalizacji, co korzystnie wpłynie na jakość ich życia, włączenie i integrację społeczną, a także na ich zdrowie. Skutek w postaci włączenia i integracji społecznej przyniosą również działania obejmujące zajęcia dla różnych grup społecznych i wiekowych, jak również wsparcie organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Poniec.

Część mieszkańców obszarów wyznaczonych do rewitalizacji mieszka w obiektach charakteryzujących się złym stanem technicznym. Najczęściej złe warunki mieszkaniowe podyktowane są sytuacją ekonomiczną, co sprawia, że są one w dużej mierze zamieszkane przez osoby bezrobotne i korzystające z pomocy Ośrodek Pomocy Społecznej.

Brak środków na remonty i modernizację obiektów, skutkuje dalszym pogłębianiem złej kondycji zabudowań. Niekorzystna sytuacja ekonomiczna oraz nieodpowiednie warunki mieszkaniowe powodują izolację społeczną, bierność mieszkańców w życiu społecznym oraz problemy w relacjach rodzinnych.

Warunki techniczne negatywnie wpływają na atrakcyjność mieszkaniową i gospodarczą przedmiotowego obszaru, co implikuje dalsze konsekwencje (m.in. niewystarczającą liczbę podmiotów gospodarczych, dysfunkcje społeczne, spadającą liczbę mieszkańców, problemy środowiskowe itp.). Dlatego w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowano m.in. poprawę wizerunku i funkcji przestrzenno – funkcjonalnej Śródmieścia. Działania te

doprowadzą do poprawy infrastruktury mieszkaniowej na terenie rewitalizowanym i wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców, dotkniętych sytuacją kryzysową. Ponadto niniejsze przedsięwzięcie wpłynie na wzrost atrakcyjności gospodarczej przedmiotowego obszaru i całej Gminy Poniec, co w połączeniu z zadaniami aktywizującymi mieszkańców, doprowadzi do zmniejszenia wykluczenia społecznego na terenie omawianej jednostki samorządu terytorialnego.

Podsumowując, zaplanowane działania nie będą skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary i nie będą prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie, a wręcz przeciwnie spowodują rozwiązanie lub przynajmniej ograniczenie negatywnych zjawisk występujących na całym obszarze rewitalizacji (a pośrednio również na terenie Gminy Poniec). Zaplanowane do realizacji zadania główne oraz pozostałe przedsięwzięcia będą się wzajemnie dopełniały, aby w jak największym stopniu osiągnąć cele rewitalizacji.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne, będą wzajemnie się dopełniały tematycznie, co sprawi, że Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Poniec będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, środowiskowym technicznym i przestrzenno-funkcjonalnym).

Zadania mające na celu zapobieganie procesom ubóstwa i wykluczenia społecznego wpłyną przede wszystkim na sferę społeczną tj. na aktywizację i integrację lokalnej społeczności, na ograniczenie liczby osób korzystających z pomocy OPS i dotkniętych problemami społecznymi, przy czym należy zauważyć, że będą one miały również znaczenie dla:

- sfery gospodarczej – zaplanowane zajęcia, skierowane do różnych grup społecznych i wiekowych mają na celu rozwijanie kompetencji kluczowych, które w przyszłości przełożą się na posiadane kwalifikacje zawodowe, a więc pośrednio mogą wpłynąć na wzrostu liczby podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji;
- technicznej - wzrost dochodów mieszkańców w wyniku podjęcia pracy lub rozpoczęcia działalności gospodarczej, przełoży się na poprawę sytuacji finansowej, a to z kolei może zachęcić do modernizacji i remontów mieszkań oraz domów na niniejszym obszarze.

Z kolei działania ukierunkowane na poprawę infrastruktury mieszkaniowej oraz rozwój infrastruktury społecznej na terenie rewitalizowanym wpłyną na:

- sferę społeczną – atrakcyjna infrastruktura społeczna i dogodne warunki mieszkaniowe przełożą się na wzrost liczby mieszkańców, a także ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych;
- sferę gospodarczą – atrakcyjna infrastruktura zachęci do osiedlania się na tym terenie i lokowania działalności gospodarczej, ponadto czyste środowisko umożliwi zakładanie gospodarstw agroturystycznych i produkcję zdrowej, ekologicznej żywności;
- sferę środowiskową – działania infrastrukturalne wpłyną na ograniczenie zanieczyszczeń powietrza, wód i gleb.

Zaplanowane przedsięwzięcia doprowadzą do kompleksowej rewitalizacji obszarów wyznaczonych do rewitalizacji. Pożądanym stanem osiągniętym w wyniku działań rewitalizacyjnych jest ograniczenie skali problemów społecznych i wykluczenia społecznego. Ponadto zaplanowane działania rewitalizacyjne doprowadzą do poprawy warunków mieszkaniowych, a co za tym idzie do wzrostu liczby mieszkańców. Pożądanym stanem, do którego mają doprowadzić projekty rewitalizacyjne jest także wzrost liczby podmiotów gospodarczych na terenie rewitalizacji oraz poprawa jakości środowiska. Wszystkie wymienione wyżej efekty rewitalizacji pośrednio przyczynią się do wzrostu dochodów Gminy co spowoduje, że będzie ona miała więcej środków na inwestycje m.in. w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej, co z kolei przełoży się na poprawę jakości życia mieszkańców, wzrost atrakcyjności gospodarczej Gminy i poprawę jakości środowiska.

Skuteczna komplementarność problemowa oznacza także konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.

Strategia Rozwoju Gminy Poniec na lata 2015 – 2025 stanowi rdzeń planowania na terenie Gminy Poniec. Gminy Program Rewitalizacji dla Gminy Poniec rozwija zapisy Strategii i konkretyzuje zarówno cele, jak i przedsięwzięcia służące rewitalizacji.

W Strategii Rozwoju określono cztery cele strategiczne, równe pod względem wagi i znaczenia. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Poniec wpisuje się we wszystkie wymienione cele strategiczne:

1. Cel strategiczny 1. Atrakcyjna infrastruktura;

W ramach niniejszego celu strategicznego przewidziano następujące cele operacyjne:

- Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej.
- Rozbudowę i modernizację infrastruktury komunikacyjnej.
- Dalsze podniesienie jakości i poszerzenie oferty edukacyjnej.
- Rozwój budownictwa mieszkaniowego.

Działania rewitalizacyjne ukierunkowane są przede wszystkim na aktywizację i integrację społeczną mieszkańców zdegradowanych obszarów. Mają doprowadzić także do zapewnienia wysokiego standardu życia mieszkańcom Gminy m.in. poprawę warunków mieszkaniowych i dostosowanie oferty do potrzeb różnych grup społecznych. Dlatego też wśród działań rewitalizacyjnych zaplanowano m.in. zajęcia dla dzieci, młodzieży i osób starszych (co jest spójne z celem operacyjnym 3) *Dalsze podniesienie jakości i poszerzenie oferty edukacyjnej*) oraz odnowę budynków Śródmieścia w celu poprawy warunków mieszkaniowych i likwidacji barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych (co jest w pełni zgodne z celem operacyjnym 4) *Rozwój budownictwa mieszkaniowego*). Dlatego też należy stwierdzić, że zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne bezpośrednio wpisują się i są niezbędne do tego, aby zrealizować cele wyznaczone w Strategii.

2. Cel strategiczny 2: Zwiększony poziom zaspokojenia potrzeb społecznych;

W ramach niniejszego celu strategicznego przewidziano następujące cele operacyjne:

- Rozwój oferty kulturalnej, rozrywkowej i sportowej dla różnych grup społecznych.
- Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
- Pobudzenie aktywności i wspieranie integracji społecznej.

Działania rewitalizacyjne ukierunkowane są przede wszystkim na aktywizację i integrację społeczną mieszkańców zdegradowanych obszarów, dlatego też w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji zaplanowano przedsięwzięcia skierowane do różnych grup interesariuszu, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży oraz osób starszych. Działania te są w pełni zgodne z celem operacyjnym: 2) *Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży* oraz celem operacyjnym 3) *Pobudzenie aktywności i wspieranie integracji społecznej* i przyczynią się do ich pełnej realizacji. Należy także wskazać, że wśród działań rewitalizacyjnych zaplanowano m.in. modernizację, przebudowę i adaptację budynku starego kina, przebudowę Parku Miejskiego, odnowę „Domu Sióstr”, a także adaptację terenów wokół stawów na cele integracji i włączenia społecznego, co niewątpliwie przyczyni się do realizacji celu operacyjnego 1) *Rozwój oferty kulturalnej, rozrywkowej i sportowej dla różnych grup społecznych* oraz wpłynie na pobudzenie aktywności i będzie przejawem wsparcia dla integracji mieszkańców Gminy Poniec (w tym przede wszystkim terenów zdegradowanych). Podsumowując, działania rewitalizacyjne są niezbędne do tego, aby osiągnąć cel strategiczny 2 *Zwiększony poziom zaspokojenia potrzeb społecznych*.

3. Cel strategiczny 3 Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego oraz wykorzystanie środowiska naturalnego, walorów krajobrazowych i kulturowych w celu rozwoju potencjału Gminy;

W ramach niniejszego celu strategicznego wyznaczono następujące cele operacyjne:

- Edukacja społeczna i promowanie zachowań chroniących środowisko i przestrzeń gminy.
- Realizacja założeń gospodarki niskoemisyjnej.
- Ochrona środowiska oraz walorów przyrodniczych i historycznych Gminy.
- Rewitalizacja przestrzeni gminnej i odnowa centrów miejscowości.

Na jakość życia mieszkańców terenów zdegradowanych, znaczący wpływ ma jakość środowiska naturalnego. Dlatego też rewitalizacja nie może pomijać tego obszaru.

W odniesieniu do sfery środowiskowej, w ramach działań rewitalizacyjnych przewidziano m.in. działania termomodernizacyjne, które w znaczący sposób wpłyną na poprawę jakości środowiska na terenie rewitalizowanym, ale również na teren całej Gminy Poniec. Wśród zaplanowanych zadań przewidziano także działania edukacyjne dla różnych grup wiekowych, wśród których znajdują się również zajęcia promujące zachowania chroniące środowisko i przestrzeń Gminy. Do realizacji celu operacyjnego 3) *Ochrona środowiska oraz walorów przyrodniczych i historycznych Gminy* oraz 4) *Rewitalizacja przestrzeni gminnej i odnowa centrów miejscowości*, niewątpliwie przyczynią się przedsięwzięcia rewitalizacyjne polegające na modernizacji, przebudowie i adaptacji budynku starego kina, przebudowie Parku Miejskiego, odnowie „Domu Sióstr”, a także adaptacji terenów wokół stawów na cele integracji i włączenia społecznego w Dzięczyńie.

Reasumując, przedsięwzięcia wyznaczone do realizacji w ramach *Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec* są niezbędne do tego by zrealizować cele wyznaczone w *Strategii Rozwoju Gminy Poniec na lata 2015-2025*.

4. Cel strategiczny 4 Rozwinięta gospodarka lokalna;

W ramach niniejszego celu strategicznego wyznaczono następujące cele operacyjne:

- Wspieranie rozwoju nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa oraz różnicowania w kierunku działalności pozarolniczej.
- Promocja postaw innowacyjnych wśród młodzieży i dorosłych poprzez działalność szkoleniową i doradczą, w tym poprzez aktywność szkół.
- Promocja obszarów aktywności gospodarczej na terenie Gminy oraz terenów przeznaczony pod budownictwo mieszkaniowe.
- Aktywizacja osób bezrobotnych.

Jednym z głównych celów rewitalizacji jest ożywienie gospodarcze i aktywizacja zawodowa mieszkańców obszarów zdegradowanych, co jest bezpośrednio powiązane

z likwidacją innych negatywnych zjawisk społecznych. Aby to osiągnąć, w Gminnym Programie Rewitalizacji przewidziano m.in.: zajęcia dla dzieci i młodzieży, których celem jest kształcenie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy już od najmłodszych lat. Działania te w przyszłości przełożą się na ograniczenie liczby osób bezrobotnych na terenie niniejszej jednostki samorządu terytorialnego. Należy ponadto wskazać, że tego typu przedsięwzięcia wpisują się w cele operacyjny 2) *Promocja postaw innowacyjnych wśród młodzieży i dorosłych poprzez działalność szkoleniową i doradczą, w tym poprzez aktywność szkół* i mogą przyczynić się do rozwoju gospodarki lokalnej oraz rolnictwa na terenie Gminy Poniec w przyszłości.

Dla uzyskania lepszych efektów komplementarności problemowej przydatna jest także pogłębiona i usystematyzowana analiza zjawisk kryzysu na obszarze województwa przygotowana przez samorząd województwa. Taką analizę przedstawiono w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. W Strategii podkreślono, że rozwój należy budować na potencjałach wewnętrznych. W związku z tym, sformułowano następujący cel generalny: *Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju*. Aby efektywnie wykorzystać potencjał rozwojowy na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, realizowane będą cele strategiczne poprzez realizację celów operacyjnych. Główne cele strategiczne to:

- Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu;
- Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami;
- Lepsze zarządzanie energią;
- Zwiększenie konkurencyjności metropolii poznańskiej i innych ośrodków wzrostu w województwie;
- Zwiększenie spójności województwa;
- Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu;
- Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia;
- Zwiększenie zasobów oraz wyrównanie potencjału społecznego województwa;
- Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem.

Wśród działań rewitalizacyjnych zaplanowano m.in. zajęcia dla dzieci, młodzieży i osób starszych, które przyczynią się do wzrostu kompetencji mieszkańców, a w połączeniu z zaplanowanymi działaniami infrastrukturalnymi, zapewnią zwiększenie zasobów oraz wyrównanie potencjału społecznego województwa. W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec zaplanowano także przedsięwzięcia polegające na modernizacji, przebudowie i adaptacji budynku starego kina, przebudowie Parku Miejskiego, odnowie „Domu Sióstr”, a także adaptacji terenów wokół stawów na cele integracji i włączenia

społecznego w Dzieżynie, które niewątpliwie będą stanowiły aktywny wkład we wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu. Należy również zauważyć, że projekt obejmujący odnowę budynków na obszarze Śródmieścia pośrednio przyczyni się do poprawy stanu środowiska i bardziej racjonalnego gospodarowania jego zasobami, podobnie jak budowa ścieżki rowerowej i kładki dla pieszych nad torami kolejowymi, które dodatkowo wpłyną na poprawę dostępności komunikacyjnej i spójności regionu.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Za przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji odpowiada gmina, przy czym należy zaznaczyć, iż rewitalizacja prowadzona jest przez wielu interesariuszy. System zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji został zaprojektowany w taki sposób, aby możliwe było efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. Jednostką odpowiedzialną za realizację zadań ujętych w Programie Rewitalizacji będzie przede wszystkim Gmina Poniec, która będzie wspomagana przez pozostałych interesariuszy rewitalizacji.

KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Projekty realizowane w ramach rewitalizacji zachowują ciągłość programową. Tworzą odpowiedź na potrzeby wynikające ze zmian jakie zostały zidentyfikowane w ramach systematycznego monitoringu. Zadania wyznaczone w niniejszym Gminnym Programie Rewitalizacji są komplementarne względem przedsięwzięć realizowanych w poprzednich latach na terenie Gminy Poniec.

Najważniejsze inwestycje zrealizowane przez Gminę Poniec w latach 2013-2015 to:

2013:

- Przebudowa chodnika w Czarkowie;
- Przebudowa chodnika w Bączylesie;
- Przebudowa chodnika w Grodzisku;
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Dzieżyna;
- Budowa trasy turystycznej Poniec – Janiszewo;
- Przebudowa chodnika w Rokosowie;
- Przebudowa ul. Prusa i części ul. Sienkiewicza w Poniecu;
- Przebudowa chodnika w Sarbinowie;
- Remont nawierzchni odcinka drogi gminnej w Sarbinowie;
- Przebudowa skrzyżowania ul. Krobska z ul. Kościuszki w Poniecu.

2014:

- Rewitalizacja Przedszkola w Poniecu;

- Przebudowa Chodnika w Rokosowie oraz Grodzisku;
- Przebudowa chodnika w Sarbinowie;
- Przebudowa ul. Kościuszki w Poniecu – droga powiatowa;
- Przebudowa chodnika oraz placu przed świetlicą w Szurkowie;
- Przebudowa Chodnika na ul. Krobskiej;
- Przebudowa chodnika w Zawadzie;
- Budowa kanalizacji sanitarnej z przykanalikami w Łęce Wielkiej;

2015:

- Budowa Hali Widowiskowo – Sportowej w Poniecu;
- Budowa oświetlenia terenu rekreacyjnego w Sarbinowie;
- Budowa drogi w Rokosowie;
- Wykonanie grodzienia terenu rekreacyjnego w Dzieczynie;
- Przebudowa chodnika w Grodzisku;
- Przebudowa chodnika w Bączylesie;
- Remont elewacji budynku szkoły podstawowej w Poniecu;
- Budowa sieci wodno – kanalizacyjnej na terenie nowego osiedla "Berlinek" w Poniecu.

Źródło: <http://www.poniec.pl/>

W poprzednich latach na terenie Gminy Poniec zostały zrealizowane inwestycje w zakresie infrastruktury oświatowej, które znacząco wpłynęły na jakość świadczonych usług edukacyjnych. Dopełnieniem tych projektów są zaplanowane w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych zajęcia dla dzieci i młodzieży. Zrealizowane projekty w połączeniu z planowanymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi w przyszłości mogą przyczynić się do jeszcze lepszych osiągnięć uczniów z terenu Gminy Poniec, a w dalszej perspektywie mogą wpłynąć na ograniczenie skali bezrobocia i wzrost liczby podmiotów gospodarczych na terenie przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego. Znaczącą inwestycją zrealizowaną na terenie Gminy w ostatnich latach była budowa Hali Widowiskowo – Sportowej w Poniecu, dzięki której mieszkańcy otrzymali atrakcyjne miejsca do aktywnego spędzania czasu wolnego, spotkań, integracji i wspólnej zabawy. W ramach działań rewitalizacyjnych przewidziano dalszą realizację projektów, zakładających stworzenie atrakcyjnych warunków do aktywizacji i integracji społecznej, a także miejsc aktywnego wypoczynku.

Zgodnie z powyższym zestawieniem Gmina Poniec zrealizowała także szereg inwestycji mających na celu poprawę warunków mieszkaniowych, a także przyczyniających się do poprawy jakości środowiska naturalnego. Wśród nich należy przede wszystkim wskazać inwestycje w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną oraz drogową. Działania rewitalizacyjne,

będą stanowiły kontynuację działań mających na celu poprawę atrakcyjności mieszkaniowej Gminy Poniec.

Projekty główne zaplanowane do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji będą kontynuować realizację celów, które już po części zostały zrealizowane w wyniku wdrożenia powyższych przedsięwzięć tj. poprawę warunków mieszkaniowych, atrakcyjności gospodarczej oraz jakości środowiska naturalnego, przy czym będą się one koncentrować na obszarze rewitalizacji, który charakteryzuje się szczególną koncentracją zjawisk kryzysowych w odniesieniu do sytuacji występującej na terenie całej Gminy Poniec.

KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Przedsięwzięcia wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. W celu uzyskania korzystnych efektów dla obszaru rewitalizacji niezbędne będzie koordynowanie i synergia projektów rewitalizacyjnych, szczególnie w ramach EFRR i EFS. Łączenie środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych pozwoli uzyskać korzystne efekty dla obszarów rewitalizowanych. Projekty „miękkie” ukierunkowane na ożywienie społeczne, gospodarcze, likwidację lub zmniejszenie skali ubóstwa oraz wykluczenia społecznego wspierane będą ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Natomiast projekty w zakresie infrastruktury wspierane będą z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

8. Ramy finansowe PR

Poniżej zaprezentowane zadania przewidziane do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec, ze wskazaniem lokalizacji zadania, ramami czasowymi i szacunkowymi kosztami przedsięwzięcia. Poniższa tabela prezentuje również możliwe źródła finansowania inwestycji.

Tabela 30. Główne projekty rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Lokalizacja	Nazwa	Podmiot realizujący projekt	Termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu (zł)	wartość/udział krajowych środków publicznych	wartość/udział środków prywatnych	wartość/udział środków UE (EFRR/ERDF/FS)	wartość/udział środków z innych źródeł;	Możliwe źródło finansowania
Gmina Poniec	Dodatkowe zajęcia dla dzieci i młodzieży	Gmina Poniec	2016-2023	480 000,00 (60 000,00 rocznie)	72 000,00	0,00	408 000,00	0,00	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny; Budżet Gminy
Gmina Poniec	Wsparcie dla organizacji pozarządowych – roczne programy współpracy z organizacjami pozarządowymi	Gmina Poniec	2016-2023	640 000,00 (80 000,00 rocznie)	640 000,00	0,00	0,00	0,00	Budżet Gminy
Gmina Poniec	Działania aktywizujące społeczność na terenach rewitalizowanych	Gmina Poniec	2016-2023	400 000,00 (50 000,00 rocznie)	60 000,00	0,00	340 000,00	0,00	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny; Budżet Gminy
Gmina Poniec	Organizacja imprez kulturalnych promujących dziedzictwo kulturowe regionu	Gmina Poniec	2016-2023	720 000,00 (90 000,00 rocznie)	360 000,00	0,00	360 000,00	0,00	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich; Budżet Gminy

Lokalizacja	Nazwa	Podmiot realizujący projekt	Termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu (zł)	wartość/udział krajowych środków publicznych	wartość/udział środków prywatnych	wartość/udział środków UE (EFRR/EFS/FS)	wartość/udział środków z innych źródeł;	Możliwe źródło finansowania
Okręg I Miasta Poniec	Modernizacja, przebudowa i adaptacja budynku starego kina	Gmina Poniec	2016-2023	4 000 000,00	600 000,00	0,00	3 400 000,00	0,00	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny; Budżet Gminy
Okręg I Miasta Poniec	Przebudowa Parku Miejskiego	Gmina Poniec	2016-2023	1 500 000,00	225 000,00	0,00	1 275 000,00	0,00	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko; Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny; Budżet Gminy
Okręg II Miasta Poniec	Poprawa wizerunku i funkcji przestrzenno - funkcjonalnej Śródmieścia.	Gmina Poniec	2016-2023	7 000 000,00	1 050 000,00	0,00	5 950 000,00	0,00	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny; Budżet Gminy
Okręg I Miasta Poniec	Odnowa „Domu Sióstr”	Gmina Poniec	2016-2023	500 000,00	75 000,00	0,00	425 000,00	0,00	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny; Budżet Gminy

Lokalizacja	Nazwa	Podmiot realizujący projekt	Termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu (zł)	wartość/udział krajowych środków publicznych	wartość/udział środków prywatnych	wartość/udział środków UE (EFRR/ERDF/ERDF)	wartość/udział środków z innych źródeł;	Możliwe źródło finansowania
Okręg IV Miasta Poniec	Budowa ścieżki rowerowej oraz kładki dla pieszych	Gmina Poniec	2016-2023	500 000,00	75 000,00	0,00	425 000,00	0,00	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny; Budżet Gminy
Dzięczyna	Adaptacja terenów wokół stawów na cele integracji i włączenia społecznego lokalnej społeczności	Gmina Poniec	2016-2023	2 500 000,00	375 000,00	0,00	2 125 000,00	0,00	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich; Budżet Gminy

Źródło: Opracowanie własne

9. Mechanizmy włączenia mieszkańców

Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze strategicznym. Skutki jego wdrożenia obejmują podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. W związku z tym, konieczne jest zaangażowanie przedstawicieli różnych grup interesariuszy do prac zarówno w proces przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji, jak i w proces jego wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Aktywny udział interesariuszy jest koniecznym warunkiem powodzenia długofalowego rozwoju obszarów znajdujących się w sytuacji kryzysowej.

Interesariuszami rewitalizacji na terenie Gminy Poniec są w szczególności:

- Gmina Poniec i jednostki organizacyjne jej podległe;
- mieszkańcy Gminy Poniec, w tym przede wszystkim mieszkańcy obszaru rewitalizacji;
- mieszkańcy spoza terenu Gminy Poniec, którzy planują się na jej terenie osiedlić;
- przedsiębiorcy z terenu Gminy Poniec;
- przedsiębiorcy spoza terenu Gminy Poniec, którzy mogą rozpocząć swoją działalność na jej terenie;
- Powiatowy Urząd Pracy;
- organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Poniec;
- inne podmioty zainteresowane realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji.

9.1. Udział interesariuszy w procesie tworzenia GPR

Gminny Program Rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno - funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Podmiotem odpowiedzialnym za proces przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji jest Gmina Poniec. Prace nad przygotowaniem Programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie programu opierają się na współpracy z różnymi grupami interesariuszy.

Fundamentem działań na każdym etapie procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna. W celu prawidłowego przeprowadzenia rewitalizacji i odniesienia sukcesu w tym zakresie, konieczne jest podjęcie wspólnych wysiłków przez różne podmioty. Stąd istotne jest, aby wszyscy interesariusze brali czynny udział na etapie diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania procesu rewitalizacji. Sposób włączenia interesariuszy w proces opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec opierał się na przeprowadzaniu różnych form konsultacji społecznych do których należy zaliczyć:

- ankietyzację;
- uwagi w postaci papierowej lub elektronicznej;
- debaty;

- spotkania.

W ramach opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji wybrano wyżej wymienione techniki, ponieważ są one popularne, nieskomplikowane i dążą do bezpośredniego zaangażowania całej społeczności Gminy w proces rewitalizacji. Aby zapewnić jak największy udział mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych interesariuszy rewitalizacji, o każdej z form konsultacji zostali oni wcześniej powiadomieni na stronie internetowej Gminy, a także w sposób zwyczajowo przyjęty.

Pierwszym etapem opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji było określenie czynników i zjawisk kryzysowych, które występują na terenie Gminy, a następnie ustalenie, gdzie skala tych problemów jest największa i gdzie występują najpilniejsze potrzeby rewitalizacyjne. Zasadniczym punktem niniejszego stadium, były spotkania konsultacyjne z mieszkańcami oraz ankietyzacja.

Pierwszą z przeprowadzonych form konsultacji społecznych były spotkania z mieszkańcami, które pozwoliły na wyjaśnienie istoty rewitalizacji. Spotkania przeprowadzone zostały w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści. Aby zachęcić mieszkańców do aktywnego udziału, została również przygotowana wizualizacja sporządzona w języku niespecjalistycznym z wykorzystaniem różnorodnych form graficznych. Po wyjaśnieniu istoty rewitalizacji i przedstawieniu podstawowych pojęć w tym zakresie, została przeprowadzona debata. Miała ona na celu ustalenie, które według mieszkańców obszary powinny zostać uznane jako zdegradowane, a następnie wytypowane do rewitalizacji. Debata miała również na celu ustalenie koniecznych do podjęcia przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Drugim etapem konsultacji społecznych było przeprowadzenie ankiety. W ankiecie każdy mieszkaniec Gminy, chętny do udziału w tworzeniu Gminnego Programu Rewitalizacji, mógł anonimowo wypowiedzieć się na temat problemów, jakie występują na terenie Gminy Poniec, obszarów gdzie koncentracja negatywnych zjawisk społecznych jest największa oraz koniecznych do przeprowadzenia zadań rewitalizacyjnych.

Po przeprowadzeniu diagnozy, wyznaczeniu obszarów zdegradowanych i przewidzianych do rewitalizacji, zorganizowano kolejne spotkania, na którym w oparciu o przeprowadzoną diagnozę, przedstawiono propozycję wizji, celów rewitalizacji, a także projektów rewitalizacyjnych. W tym miejscu należy zaznaczyć, że przy ich formułowaniu uwzględniono propozycje zgłoszone podczas poprzednich spotkań konsultacyjnych, jak również te, które zostały zgłoszone podczas badania ankietowego. Spotkania z mieszkańcami obszaru rewitalizacji pozwoliły na weryfikację i uszczegółowienie wizji, celów oraz projektów rewitalizacyjnych, które następnie zostały zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Poniec.

Po opracowaniu wstępnej wersji dokumentu, został on poddany konsultacjom społecznym. Dokument został wyłożony na 21 dni w formie papierowej w Urzędzie Miejskim w Poniecu, jak również w wersji elektronicznej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Poniec. W tym czasie wszyscy zainteresowani mogli złożyć uwagi i wnioski do dokumentu (w wersji papierowej i elektronicznej), które następnie zostały w nim uwzględnione. Po zakończeniu konsultacji, została opracowana informacja podsumowująca ich przebieg, która jednocześnie wskazywała na zgłoszone uwagi wraz z odniesieniem się do nich. Informacja ta została opublikowana na stronie Biuletynu Informacji Publicznej.

Zgodnie z powyższym należy podkreślić, że interesariusze w ramach ankietyzacji, debat, spotkań i wyłożenia dokumentu do wglądu publicznego mieli możliwość wskazania problemów jakie występują na terenie Gminy Poniec. Ponadto mieszkańcy Gminy Poniec odnieśli się do propozycji działań jakie zaplanowano w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec, by dany obszar wyprowadzić ze stanu kryzysowego oraz przedstawili propozycje własnych przedsięwzięć, które zostały uwzględnione w przedmiotowym dokumencie. Zorganizowane spotkania pozwoliły wyjaśnić problematykę rewitalizacji, a dyskusja na temat problemów jakie występują na terenie Gminy oraz przewidzianych do realizacji zadań, dostarczyła konkretnych sugestii od społeczności i organizacji, zawartych następnie w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Wspólna analiza możliwości rozwojowych i zgłoszone projekty przyczynią się niewątpliwie do pełnej realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Należy również wskazać, że Gminny Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec, został poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Etapy procedury w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko były następujące:

- złożenie wniosku do RDOŚ i PWIS o ustalenie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- opracowanie Prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu;
 - przygotowanie wzoru wniosku o zaopiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko;
 - wysłanie projektu dokumentu wraz z Prognozą do zaopiniowania przez RDOŚ i PWIS.
- Przyjęcie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec w drodze uchwały przez Radę Miejską w Poniecu.

Jak widać Gminny Program Rewitalizacji był opracowany w procesie szerokiej partycypacji społecznej oraz w ścisłej współpracy z organizacjami społecznymi, instytucjami publicznymi oraz przedstawicielami środowiska gospodarczego Gminy.

9.2. Sposób włączenia interesariuszy w procesie wdrażania PR

Ze względu na planowane przedsięwzięcia, katalog interesariuszy jest szeroki i otwarty.

Głównym sposobem włączenia interesariuszy w proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji będzie ich aktywny udział w przewidzianych do realizacji działaniach. Interesariusze Gminnego Programu Rewitalizacji będą wdrażali i monitorowali działania dotyczące aktywizacji społecznej, likwidacji negatywnych zjawisk społecznych, działań o charakterze infrastrukturalnym, środowiskowym i przestrzenno - funkcjonalnym, co pozwoli na pełną realizację Gminnego Programu Rewitalizacji. Poniżej przedstawiono głównych interesariuszy rewitalizacji i ich zadania wynikające z procesu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec:

1. **Gmina Poniec** – odgrywa kluczową rolę w procesie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji. To główny podmiot inicjujący proces rewitalizacji na wyznaczonych obszarach oraz stwarzający uwarunkowania formalne do jego realizacji. Gmina odgrywa podstawową rolę w planowaniu przewidzianych do realizacji działań w wymiarze społecznym, przestrzenno – funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym. Ponadto tworzy podstawy prawne i formalne, które umożliwiają uczestnictwo w procesie rewitalizacji pozostałych interesariuszy. W sposób bezpośredni wywiera wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji. Do głównych zadań Gminy Poniec należy zaliczyć:

- inicjowanie projektów rewitalizacji, zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami,
- pozyskiwanie i rozliczanie środków finansowych, w szczególności na projekty, w których Gmina będzie beneficjentem,
- angażowanie publicznych środków budżetowych w proces rewitalizacji,
- komunikowanie oraz konsultowanie planów i zamierzeń ze społecznością lokalną,
- monitorowanie zapotrzebowania na działania z zakresu rewitalizacji,
- zarządzanie procesem rewitalizacji,
- tworzenie sieci współpracy między Interesariuszami,
- prowadzenie działań promocyjnych,
- monitorowanie zmian zachodzących w obszarach wsparcia oraz całego procesu rewitalizacji,
- wykonywanie innych zadań własnych samorządu gminnego, sprzyjających osiągnięciu poszczególnych celów długofalowego procesu rewitalizacji.

2. **Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniecu** - to podmiot, który odgrywa zasadniczą rolę w społecznym aspekcie rewitalizacji. OPS będzie jednym z głównych realizatorów i koordynatorów przeprowadzonych projektów „miękkich”. Ponadto odegra on główną rolę podczas oceny efektów rewitalizacji – Ośrodek Pomocy Społecznej posiada bowiem niezbędne dane na temat rodzaju udzielonych świadczeń społecznych, liczby osób pobierających świadczenia, a także skali problemów występujących na danym obszarze. Na podstawie tych danych możliwe będzie ustalenie zasięgu i ilości koniecznych projektów mających na celu ograniczenie wykluczenia społecznego, ubóstwa, czy też innych dysfunkcji społecznych.
3. **Powiatowy Urząd Pracy** – podobnie jak Ośrodek Pomocy Społecznej będzie odgrywał zasadniczą rolę w społecznym aspekcie rewitalizacji. PUP będzie głównym inicjatorem i koordynatorem działań „miękkich”, mających na celu ograniczenie skali bezrobocia i aktywizację zawodową. Odegra on także ważną rolę w procesie oceny działań rewitalizacyjnych. PUP jest bowiem w posiadaniu szczegółowych danych na temat osób bezrobotnych, co pozwoli w przyszłości określić, czy zadania zaplanowane w ramach rewitalizacji przynoszą wymierne efekty.
4. **Mieszkańcy Gminy Poniec** – w kontekście interesariuszy rewitalizacji należy wziąć pod uwagę przede wszystkim mieszkańców obszarów wyznaczonych do rewitalizacji. Będą oni bowiem głównymi beneficjentami przedsięwzięć zaplanowanych w ramach rewitalizacji. Dzięki projektom „miękkim” poprawie ulegnie ich sytuacja społeczna i finansowa, natomiast działania infrastrukturalne przyczynią się do podniesienia komfortu życia i integracji społecznej. Ich głównym zadaniem w procesie rewitalizacji będzie zatem aktywny udział i zaangażowanie w realizowane projekty, tak aby jak najlepiej zrealizować wyznaczone cele rewitalizacji.

Do interesariuszy rewitalizacja należy także zaliczyć pozostałych mieszkańców Gminy, zamieszkujących tereny poza obszarem rewitalizacji. Dzięki przedsięwzięciom rewitalizacyjnym ograniczone zostaną negatywne zjawiska społeczne występujące na terenie całej Gminy, co wpłynie na komfort życia wszystkich mieszkańców Gminy Poniec. Działania skierowane do mieszkańców obszarów rewitalizowanych przyczynią się do zwiększenia ich aktywności i zaangażowania w życie Gminy, co również przyniesie zasadnicze korzyści dla pozostałych mieszkańców. Działania infrastrukturalne zaplanowane na terenie Ponieca, który jest ośrodkiem usługowo - administracyjnym Gminy wpłyną na codzienne funkcjonowanie wszystkich obywateli niniejszej jednostki samorządu terytorialnego.

Głównym zadaniem mieszkańców Gminy Poniec spoza obszarów rewitalizowanych, będzie wspieranie wszystkich pozostałych interesariuszy rewitalizacji, aby jak najlepiej zrealizować wyznaczone cele.

Ponadto należy wskazać, że Gminny Program Rewitalizacji będzie oceniany pod względem aktualności i stopnia realizacji przez Burmistrza co najmniej raz na 3 lata. Ocena sporządzona przez Burmistrza zostanie ogłoszona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej, dzięki czemu wszyscy interesariusze rewitalizacji będą mogli się z nią zapoznać i zgłosić ewentualne uwagi. W przypadku stwierdzenia że Gminny Program Rewitalizacji wymaga zmian, Burmistrz wystąpi do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę, uwzględniając wnioski i uwagi zgłoszone przez interesariuszy rewitalizacji.

10. System realizacji PR (struktura organizacyjna)

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec będzie należała do władz Gminy Poniec. Zadania wynikające z Gminnego Programu Rewitalizacji zostaną przypisane poszczególnym jednostkom podległym władzom Gminy, a także interesariuszom zewnętrznym. Osobami odpowiedzialnymi za monitorowanie oraz koordynowanie działań określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji, a także za sprawozdawczość i ocenę, będą pracownicy Urzędu Miejskiego w Poniecu oraz jednostek organizacyjnych Gminy, posiadający wiedzę i doświadczenie w zakresie zagadnień istotnych z punktu widzenia rewitalizacji. Poszczególne zadania będą wykonywane przez pracowników Urzędu Miejskiego zgodnie z ich kompetencjami i zakresem obowiązków określonym w Regulaminie Organizacyjnym.

Z analizy aktualnej sytuacji Urzędu Miejskiego w Poniecu wynika, iż obecnie funkcjonująca struktura organizacyjna jest adekwatna do zadań, jakie Gmina realizuje oraz warunków i charakteru prowadzonej przez jednostkę działalności. Biorąc pod uwagę zakres działalności związany z wdrażaniem zagadnień poruszanych w Gminnym Programie Rewitalizacji należy stwierdzić, że w ramach struktury organizacyjnej Urzędu Miejskiego funkcjonuje odpowiednio przygotowany zespół.

Za proces przygotowania i wdrażania, w tym monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji odpowiedzialne będą przede wszystkim następujące stanowiska:

- Sekretarz Gminy;
- Stanowisko ds. Inwestycji, Zamówień Publicznych i Dróg;
- Stanowisko ds. Gospodarki Przestrzennej;
- Stanowisko ds. Rolnictwa i Ochrony Środowiska;
- Stanowisko ds. Rozwoju Lokalnego Promocji Gminy i Kultury i Sztuki.

Ponadto istotną rolę w niniejszych procesach odegrają również pracownicy zatrudnieni w strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej.

Pracownicy Urzędu Miejskiego i Ośrodka Pomocy Społecznej ze względu na zakres swoich obowiązków i kompetencje, odpowiedzialni za wykonywanie konkretnych projektów inwestycyjnych i nieinwestycyjnych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji, będą

stanowili grupy robocze wdrażania niniejszego dokumentu.

Głównym koordynatorem wszystkich zadań przewidzianych w programie będzie Burmistrz Ponieca.

11. System monitoringu PR

Duże znaczenie dla prawidłowej realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji ma system monitoringu i oceny skuteczności działań oraz wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji wymaga uruchomienia systemu monitoringu, który powinien zapewnić:

1. dane ilościowe i jakościowe wskazujące postępy w realizacji programu, m.in.: stopień osiągnięcia wskaźników, zaangażowania Interesariuszy, stopień poprawy sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej obszarów rewitalizacji,
2. dane do korygowania kierunków interwencji, m.in. stopień zbieżności działań z celami, rekomendacje do wprowadzania zmian.

Dane wymagane do monitoringu i oceny zostaną pozyskane przede wszystkim z Urzędu Miejskiego w Poniecu, Ośrodka Pomocy Społecznej w Poniecu oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyniu. Zebrane dane pozwolą na ocenę ilościową i jakościową prowadzonych działań.

Podstawowym elementem systemu monitoringu i oceny jest ustalenie wskaźników, które będą wykorzystywane do monitorowania postępów w zakresie osiągania celów i realizacji zadań określonych w programie. Poniżej przedstawiono główne wskaźniki monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec.

Tabela 31. Główne wskaźniki monitorowania postępów rewitalizacji

Cel rewitalizacji	Kierunek działań	Zadanie	Wskaźniki/mierniki monitorowania realizacji działań/zadań	Wartość bazowa	Wartość docelowa w 2023 r.	Źródło pozyskania danych
OGRANICZENIE SKALI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	AKTYWIZACJA SPOŁECZNA I PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	Dodatkowe zajęcia dla dzieci i młodzieży	Liczba osób, które wzięły udział w zajęciach	0	80	Raport z realizacji projektu
		Wsparcie dla organizacji pozarządowych – roczne programy współpracy z organizacjami pozarządowymi	Liczba wspartych organizacji pozarządowych	6	6	Raport z realizacji projektu
		Działania aktywizujące społeczność na terenach rewitalizowanych	Liczba zorganizowanych projektów aktywizujących społeczność na terenach rewitalizowanych	0	5	Raport z realizacji projektu
		Organizacja imprez kulturalnych promujących dziedzictwo kulturowe regionu	Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych promujących dziedzictwo kulturowe regionu	21	21	Raport z realizacji projektu
DOSTOSOWANIE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TECHNICZNEJ DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW I PRZEDSIĘBIORCÓW	POPRAWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ NA TERENIE REWITALIZOWANYM	Modernizacja, przebudowa i adaptacja budynku starego kina	Liczba obiektów wspartych w ramach projektu	0	1	Raport z realizacji projektu
		Przebudowa Parku Miejskiego	Powierzchnia zagospodarowanych terenów zielonych [ha]	0	2,8	Raport z realizacji projektu
		Poprawa wizerunku i funkcji przestrzenno - funkcjonalnej Śródmieścia.	Długość przebudowanych dróg [m]	0	1 544	Raport z realizacji projektu
			Liczba obiektów wspartych w ramach projektu	0	25	Raport z realizacji projektu

Cel rewitalizacji	Kierunek działań	Zadanie	Wskaźniki/mierniki monitorowania realizacji działań/zadań	Wartość bazowa	Wartość docelowa w 2023 r.	Źródło pozyskania danych
		Odnowa „Domu Sióstr”	Liczba obiektów wspartych w ramach projektu	0	1	Raport z realizacji projektu
		Budowa ścieżki rowerowej oraz kładki dla pieszych	Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [m]	0	1 914	Raport z realizacji projektu
		Adaptacja terenów wokół stawów na cele integracji i włączenia społecznego lokalnej społeczności	Powierzchnia zagospodarowanych terenów zielonych [ha]	0	20,3	Raport z realizacji projektu

Źródło: Opracowanie własne

Gminny Program Rewitalizacji będzie oceniany pod względem aktualności i stopnia realizacji przez Burmistrza Ponieca co najmniej raz na 3 lata. Sporządzona ocena będzie ogłoszona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej. Podanie oceny stopnia realizacji Programu do publicznej wiadomości umożliwi wszystkim interesariuszom rewitalizacji zapoznanie się z nią i zgłoszenie ewentualnych uwag. W przypadku stwierdzenia, że Gminny Program Rewitalizacji wymaga zmian, konieczne będzie wystąpienie Burmistrza do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę (uwzględniając zgłoszone uwagi). Efektem weryfikacji powyższych wskaźników będzie ocena, czy działania są w rzeczywistości na tyle skuteczne, na ile zakładano i czy nie jest wymagana modyfikacja Programu. Jeżeli działania nie będą przynosiły zakładanych rezultatów, konieczna będzie aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji. W takim przypadku, Burmistrz Ponieca wystąpi do Rady Miejskiej z wnioskiem o ujęcie w Gminnym Programie Rewitalizacji nowych przedsięwzięć, które umożliwią pełną realizację założeń Programu. Zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec nastąpi w drodze uchwały Rady Miejskiej.

Konieczność zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji zaistnieje w szczególności gdy nastąpi znaczny wzrost:

- liczby osób bezrobotnych na terenie rewitalizowanym;
- liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym na terenie rewitalizowanym;
- liczby rodzin korzystających z pomocy OPS na terenie rewitalizowanym.

W roku 2023 zostanie przeprowadzona kompleksowa ocena efektów realizacji, porównanie osiągniętych wskaźników z prognozowanymi, a także zostaną podjęte kroki w celu wyznaczenie kierunków rewitalizacji na następne lata.

Jeśli w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji stwierdzone zostanie osiągnięcie celów rewitalizacji, Rada Miejska z własnej inicjatywy lub na wniosek Burmistrza uchyli uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poniec.

12. Spis tabel

Tabela 1. Procentowy udział ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie Gminy Poniec, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego w 2014 roku	25
Tabela 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie Gminy Poniec, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2010-2014	26
Tabela 3. Przyrost naturalny i saldo migracji na terenie Gminy Poniec w latach 2010-2014	27
Tabela 4. Liczba mieszkańców w poszczególnych jednostkach analizy na terenie Gminy Poniec z uwzględnieniem grup wiekowych	28
Tabela 5. Wskaźniki społeczne – grupy ekonomiczne ludności na obszarze miejskim Gminy	29
Tabela 6. Wskaźniki społeczne – grupy ekonomiczne ludności na obszarze wiejskim Gminy	30
Tabela 7. Wybrane dane charakteryzujące pomoc społeczną na obszarze Gminy Poniec, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2010-2014	33
Tabela 8. Pomoc społeczna na terenie Gminy Poniec w 2015 roku	36
Tabela 9. Wskaźniki społeczne – beneficjenci pomocy społecznej na terenie Miasta Poniec	39
Tabela 10. Wskaźniki społeczne – beneficjenci pomocy społecznej na terenie sołectw	40
Tabela 11. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Poniec na tle powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2010–2014	42
Tabela 12. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Poniec w 2015 roku	43
Tabela 13. Wskaźniki społeczne – bezrobocie	45
Tabela 14. Średnie wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w szkołach podstawowych zlokalizowanych na terenie Gminy Poniec, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2013-2015	46
Tabela 15. Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego na terenie Gminy Poniec, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2013-2015	47
Tabela 16. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Poniec, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego	49
Tabela 17. Podmioty gospodarcze na terenie Gminy Poniec w podziale na sołectwa w latach 2010-2014	49
Tabela 18. Wskaźniki gospodarcze – podmioty prowadzące działalność gospodarczą	51
Tabela 19. Wskaźniki środowiskowe	54
Tabela 20. Wyposażenie Gminy Poniec, powiatu gostyńskiego i województwa wielkopolskiego w sieć wodociągową, kanalizacyjną i gazową w latach 2010–2014	58
Tabela 21. Kluczowe potencjały i bariery rewitalizacji na terenie Gminy Poniec	63
Tabela 22. Zbiorcze zestawienie wszystkich analizowanych wskaźników – obszar miejski	68
Tabela 23. Zbiorcze zestawienie wszystkich analizowanych wskaźników – obszar wiejski	69
Tabela 24. Wskaźniki syntetyczne dla obszarów miejskich Gminy Poniec	70
Tabela 25. Wskaźniki syntetyczne dla obszarów wiejskich Gminy Poniec	71
Tabela 26. Wskaźniki charakteryzujące okręgi: I, II i IV wyznaczone na terenie Ponieca	76
Tabela 27. Wskaźniki charakteryzujące sołectwo Dzięczyna	77
Tabela 28. Wizja i cele strategiczne rewitalizacji	84
Tabela 29. Główne projekty rewitalizacyjne	88
Tabela 30. Główne projekty rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe	101
Tabela 31. Główne wskaźniki monitorowania postępów rewitalizacji	111

13. Spis rysunków

Rysunek 1. Mapa Ponieca z podziałem na okręgi	23
Rysunek 2. Mapa Gminy Poniec z podziałem na sołectwa	24
Rysunek 3. Stan czystości Rowu Polskiego i jego dopływów	53
Rysunek 4. Obszar zdegradowany i rewitalizacji na terenie Miasta Poniec	73
Rysunek 5. Obszar zdegradowany i rewitalizacji na terenie wiejskim Gminy Poniec	74
Rysunek 6. Schemat prezentujący powiązanie i nawarstwianie się zjawisk kryzysowych na obszarach wyznaczonych do rewitalizacji.....	82

14. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach na terenie Gminy Poniec	34
Wykres 2. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie Miasta Poniec.....	35
Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Poniec.....	44
Wykres 4. Podmioty gospodarcze na terenie sołectw Gminy Poniec	50